

KERVAN

DÜNDEN GÜNE

GÜNDEN YARINA

AYDINLAR

ŞERİATA

KARŞI

**Istanbul üniversitelerinden 1035 bilim adamı
bildiri yayınladı**

**2 Temmuz 1993'de şeriatçı katillerce öldürülen 37 canımızı
Laik-Demokratik Türkiye mücadelesinde yaşatacağız**

**Türk Metal genel başkanı *Mustafa Özbek* soruyor:
"Eşkiya düzeni mi yürürlükte?"**

“Laik cephe ve solda güçbirliği oluşturulmalıdır”

Londra İşçi-Alevi Birliği'nin konuğu olmaktan duyduğum mutluluğu belirterek konuşmama başlamak istiyorum. Ve de hepimizi sevgi ve saygıyla kucaklıyorum. Buraya özlemlerinizle ve acınızı paylaşmaya geldim, azalsın diye. Umutlarınızı bölüşmeye geldim, büyüsün diye...

Bugün 2 Temmuz. Sivas olaylarının yıldönümü. 2 Temmuz 1993'de Sivas'da Pir Sultan Abdal'ın yurdunda Madımak Oteli'ne sığınan aydınları sanatçıları şairleri kara yobazlar diri diri yakmışlardı... Bugün Sivas'ta yitirdiklerimizi bir kez daha saygıyla anıyoruz. Tüm yakınlarımızın aydınların, ilerici, solcu Alevi aydınlarımızın acılarını paylaşıyorum.

Değerli dostlar. Bugün... bir daha Sivas olayları olmasın diye, Sivas olaylarını yaratan nedenleri, koşulları doğru değerlendireceğiz. Yapılması gerekenleri, alınması gereken önlemleri konuşacağız, tartışacağız.

Bütün bunları yaparken de, amacımıza ulaşmak için öncelikle *birliğimizi dirliğimizi dayanışmamızı sağlamalıyız*, korumalıyız. Bunun için de *ülkemizde laik demokratik cumhuriyeti savunmalıyız*, korumalıyız. Kısaca **büyük laik cepheyi oluşturmalıyız**. Her türlü yobazlıklara, karanlık güçlere karşı koyabilmek için.

Bu cepheyi kurmalıyız ki, ortaçağın karanlığını ülkemize getirmek isteyenlere karşı koyabilelim, yani karanlığı aydınlığa dönüştürebilelim. Çünkü laik düzen aydınlığın, aydınlanmacılığın simgesidir. Aydınlanmacılık, çağdaşlık demektir, ilerici demektir, güzeli doğruyu ve başarıyı savunmak demektir.

İşte Sivas'da 37 aydınlıktan yana can öldü. Ancak onlar ölmeden önce de, ölürken de, öldükten sonra da toplumumuzu ve yurdumuzu aydınlatmaya devam edeceklerdir.

Sevgili dostlar. 27 Mart yerel seçimlerinden sonra her zamankinden daha çok gündeme gelen laiklik tavrımızla ilgili bazı şeyler söylemek istiyorum. Laiklik, Yunan kökenli bir sözcüktür ve din adanı olmayan insanları tanımlamak için kullanılmıştır. Ziya Gökalp ise bu sözcük yerine, "ladini" sözcüğünü, dindışında kalanlar anlamında kullanmıştır. Müşir Ahmet Paşa ise, "laruhbani" yani ruhbanlardışı kalan sözcüğünü yeğlemiştir. Ancak cumhuriyetimizle beraber siyaseti din etkisinden kurtarma çabaları (içinde), **halk egemenliği** ilkesi çerçevesinde laik-laiklik sözcükleri benimsenip kullanılmışlardır.

2 Temmuz günü
Londra İşçi-Alevi
Birliği tarafından
Londra'da
düzenlenen anma
toplantısında İstanbul
Büyükşehir belediye
eski başkanı
**Prof.Dr.Nurettin
Sözen'in** yaptığı
konuşmayı bazı
kısaltmalarla
yayınlıyoruz

Laiklikle sekülerizm ve hoşgörü (tolerans) kavramlarını da karıştırmamak lazımdır. Sekülerizm İngilizce ve Almanca'da, laiklik yerine kullanılan bir sözcüktür. Toplumsal ahlak kurallarının dine değil güncel yaşama göre düzenlenmesinden yanadır. Niyazi Berkes, sekülerizmi kısaca "çağdaşlaşma" olarak tanımlamaktadır. Kuşkusuz bu tanımlar bizim laik anlayışımıza çok benzemektedir, ama aynı olmadığı da açıktır.

Seküler devlet kendini din kurallarının dışında sayar, devlet din ile tümüyle ilgisizdir. Açık bir gerçektir ki Batı ülkelerinde bu kuşku tamamen ortadan kalkmıştır. Kimse Hristiyan düzenini geri getirmeyi aklından geçirmemektedir. Ülkemizde ise, laik düzende devlet din ile tamamen ilgisiz kalmamıştır. Diyanet İşleri Başkanlığı aracılığıyla bu ilgisini sürdürmüştür. Ancak üzülmeye değer ki Diyanet İşleri Başkanlığı örgütü laik devlet anlayışına uygun bir biçimde görev yapmamıştır. Bu yüzden bu ilişkinin yeniden değerlendirilmesi, gözden geçirilmesi gereklidir.

Hoşgörü de laiklikle karıştırılmamalıdır. Hoşgörü başkalarına, başkalarının inanç ve düşüncelerine tanınan özgürlüktür. Osmanlı'da hoşgörü vardır, ama Osmanlı devleti laik değildir. Osmanlı Devleti'nin hoşgörüsünü kanıtlayan birkaç örneğini anımsayalım. Bundan yaklaşık 500 yıl önce İspanya'da engizisyon işkencelerine maruz kalan Yahudiler 2.Beyazıt döneminde Osmanlılar kucak açmış-

tır. Vatandaşını kurtarmak isteyen Polonyalılar için İstanbul'da özel köy tahsis yapılmıştır. Ortaköy'de ve Darülaceze'de, üç büyük dinin mabedi olan cami, kilise ve havrayı yanyana görmek mümkündür. Ama Osmanlı, diğer dinlere ve din mensuplarına bu toleransı gösterirken, Müslüman halka veya diğer mezheplere mensup insanlara karşı aynı anlayış ve toleransı *göstermemiştir*.

Ateizm (dinsizlik) de laiklik gibi gösterilmiş, anti-laikler laikliği antipatik kılmak için (onun ateizmle) eşanlamlı olduğunu savunagelmışlerdir. Arnavutluk'un kısa bir süre ateist olması dışında dünyanın hiçbir bölgesinde ateist devlet yoktur.

Yobazlar ve destekçilerinin Atatürk ve onun laik ilkesine karşı yürüttükleri diğer bir propaganda da, laisizmin dinsizlik olduğu, ibadet özgürlüklerinin kaldırıldığı ve camilerin ahır olarak kullanıldığı safsatasıdır. Oysa laiklik dinsizlik değildir, cumhuriyet tarihi boyunca ibadet sınırlanmamıştır, camiler amacı dışında kullanılmamıştır. Buna karşın cumhuriyet tarihi boyunca çok sayıda cami onarılmıştır, yüzlerce cami izinsiz ve plansız da olsa yurdun her tarafında hâlâ yapılagelmektedir.

Bazı yazarlar ve kimi devlet adamları, devlet laik olmalı kişi laik olmaz demektedirler, buna da katılmıyorum. Hepimiz "ben laikim" diyebilmeliyiz. Bunun anlamı, "ben kimsenin inanç ve düşüncelerine karışmıyorum, kimse de bana karışmasın"dir. Kuşkusuz devlet de laik anlayış-

la bunu güvence altına almalıdır.

Anti-laik olanlar ise "ben kendi inancımı sana ikna yoluyla veya zorla kabul ettireceğim, eğer kabul etmezsen seni toplum dışı sayacağım ve gereğini yapacağım" demektedirler, ki bu düşünce ve uygulama *ortaçağ* döneminde kalmıştır.

Bugünlerde çok konuşulan kavramlardan biri de Medine Sözleşmesi'dir. Kuşkusuz bu kavram ve görüş şeriat özlemcileri tarafından ortaya atılmakta ve savunulmaktadır. Bu görüşe göre bir İslam toplumunda herkes kendi inancına uygun yaşayacaktır, Müslüman Müslüman gibi Hristiyan Hristiyan gibi. Böylece tolerans veya özgürlüğün savunduklarını söylemektedirler. Birşeyi söylememekte veya saklamaktadırlar. O da Müslümanların kendi içinde nasıl yaşayacaklarıdır... Kuşkusuz bu sorunun cevabı "Müslümanlar şeriat düzenine uygun yaşayacaklar"dir.

Dünyada 52 Müslüman ülke mevcuttur. Bunlardan beşi şeriat düzeninde yaşar, şeriatla yönetirler ve hepsi birbirini suçlamaktadırlar.

Laiklik, egemenliğin kaynağıdır. İnsan aklına insanlığın gelişimine güven ve saygıyı esas alır. Yobazlık ve bağnazlık ise, inanç konusunda tartışmayı kabul etmemek, tek doğrunun kendi doğrusu olduğunu iddia etmek, hoşgörüsüzlük, sevgisizlik demektir.

Siyasal açıdan laiklik yönetenlerin yönetmek yetkilerinin tanrıdan yani dinden değil *halktan* aldıkları bir yönetim biçimidir.

Anti-laik cephenin, "laiklik

kelimesini dışarıdan aldığımız ve Anayasa'ya sonradan kattığımız" iddiası da esastan ve dayanaktan yoksundur. İşin aslı, Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı'na başlamadan evvel koyduğu ilkede kendini göstermektedir. "Egemenlik kayıtsız şartsız ulusundur" ilkesi laikliğin ta kendisidir. Atatürk bu ilkeyle işe başlamıştır. Cumhuriyet boyunca bu ilkeyi savunmuş ve uygulamıştır.

Bu bilgilerden sonra "laik düşünce ve yaşamdan yana olanlar ne yapmalıdırlar" sorusuna yanıt arayalım. Konuya girmeden önce özellikle tüm Alevi dostlarımızın dikkatini bir noktaya çekmek istiyorum.

Bazı karanlık güçler ve çıkar çevreleri Anadolu Alevisini Şiileştirme propagandası yapmaktadırlar.

Anadolu Alevileri, inançlarını Hacı Bektaş-ı Veli ve Atatürk'le güçlendirmiş, yönlendirmiş, ilerici-yurtsever insanlardır. Onlar şeriatın en acımasız bir şekilde uygulandığı İran şeriatına *hiçbir zaman* iltifat etmeyecekler, bu kökü dışarıda propagandadan etkilenmeyeceklerdir. Şiileştirme hareketine katılanlar Türkiye'deki şeriatçılarla aynı amaca hizmet etmiş olacaklardır. Anadolu Alevisi bunu ayırdedecek bilince ve sağduyuya sahiptir.

Laik insanlar anti-laik olanlarla mücadele edebilmek için daha evvel de ifade ettiğim gibi her zamankinden daha çok birliği, dirliği ve dayanışmayı sağlayıp geliştirmelidirler. Ülkemizdeki tüm laik dinamikler yani laisizmi savunan siyasal partiler, aydınlar, sendikalar, meslek kuruluşları bir araya gelerek, güçlü, etkin, bilgili ve bilinçli **laik cepheyi** oluşturmalıdırlar.

Ayrıca ülkemizdeki tüm solcuları bir araya getirecek **solda güçbirliği** için hepimiz üzerimize düşeni yapmalıyız. Gerek **laik cepheyi** oluştururken gerekse **solda güçbirliği**ni oluştururken, aramızdaki düşünce farklılıklarını koruyabiliriz. Ta ki demokrasi düzlüğe çıksın, ta ki laik-demokratik cumhuriyetin üzerindeki kara bulutlar dağılsın.

Laik cephe ile solda güçbirliği çelişkili değildir, tersine içiçedir. Birbiri arasında amaç ve araç ilişkisi vardır.

İnsanların yakılmadığı, dostluğun kardeşliğin, barışın ve sevginin egemen olduğu bir toplumu beraberce yaratalım. Daha özgür, daha uygar, daha laik bir gelecek dileyerek hepimize sevgiler ve saygılar sunuyorum.

Sivas Şehitleri Anısına Londra'da Laiklik ve Demokrasi Gecesi

Şehit canlarımızın anısını şeriata karşı
mücadelenin içinde yaşatacağız.

İ.KAYGUSUZ

Londra İşçi-Alevi Birliği'nin düzenlediği "Sivas Şehitlerinin Anısına Laiklik ve Demokrasi Gecesi" 2 Temmuz akşamı yapıldı.

Anma geceleri vardır, ağlılar yakılır, gözyaşları döktülür, ertesi sabah unutulur. Anma toplantıları vardır, yolu aydınlatır, bir oluşumun simgesi olur. O yolda yürüyenele-re güç sağlar. İşte bu "anma günü"nü biz, gözümüzü yaşlı ama başımız dik ve gelecekten korkmadan, bir emanet gibi aldık, laiklik ve demokrasinin simgesi oldu.

Madımak'da yakılan 37 canımız şimdi birer laiklik ve demokrasi meşalesidirler.

Sivas'ta yakılan otuz yedi can Onlardır yüreğimizde yaşayan Laiklik ve demokrasi yolunda Yanıp yakılırken ışıklar saçan

Saçları tutuşmuş alev kızılı Tek tek adı beyinlere kazılı Kanlı Sivas tarihlerde yazılı O idi Pir Sultan Abdal'ı asan

Her biri kendi dalında devdi Tek kusurları insan sevmekti Şeriatçı yezid merhametsizdi Kahrolacak onlara kucak açan

Derviş Baba bu acı unutulmaz Umarım Sivaslar bir daha olmaz Kinle şeriatla ülke kalkınmaz Cihadı ibadet sayıp kan saçan

Gece Sivas Şehitleri'nin anısına saygı duruşuyla açılırken, buruk gönüller Pir Sultan ilini defalarca dolaştı.

Madımak'da yakılan can dostumuz güzel insan Edibe Sulari'nin ağabeyi İbrahim Ağbaba Sulari, yaptığı kısa

ve özlü konuşmasıyla yükselen şeriatın Alevi toplumuna getireceği belaları anlattı. RP'nin İzmir'de nasıl ayda 6 milyon TL. maaşa bağlayarak insanları satın aldığından örnekler verdi. Davut Sulari'den parçalar söyleyerek, 37 şehidimizin ruhunu şad etti.

Kemal Kaplan'ın güzel sazıyla, Sivas ve şehitlerimiz üzerine okuduğu içli türküler şeriatçıya hincimizi biletti. Ardından, gelecek için umut veren genç sanatçı Aynur Huşhaş Şah Hatayi. Davut Sulari, Kul Hasan vb. ozanlardan okuduğu nefesler, türküler ve uzunhavalarla geceye büyük coşku getirdi.

Gecenin ilk konuşmacısı, İran'da şeriatçı Humeyni rejiminin zindanlarında işkence-de 10 yıl geçirmiş olan Tahran Üniversitesi profesörlerinden Areman Arani idi. İran'daki şeriat yönetimi gerçeğini anlatan Prof.Arani'nin ülkesinde geçerli şeriat uygulamalarından verdiği örnekler, şeriatçılığın İran halkını nasıl ortaçağ karanlığına sürüklediğini gözler önüne serdi. İran'dan da görülüyor ki şeriat düzeninde demokrasi-den kesinlikle söz edilemez.

Gecede ana konuşmacı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi eski başkanı Prof. Dr. Nurettin Sözen'di. Sözen'in Laiklik ve Laik Cephe üzerinde kapsamlı konuşması büyük ilgiyle dinlendi. Sözen, Laik Cephe'nin oluşturulması için vakit kaybetmemek gerektiğini, Atatürkçülerin, solcuların, sosyalistlerin, herkesin bu

cephede bir bütün hale gelmesi ve şeriat özlencileriyle mücadele etmesi gerektiğini ısrarla vurguladı.

Gecemizin son konuşu yılların Alevi sanatçısı Ali Ekber Çiçek'di. Alevi müziğine 34 yılını veren Alevi sanatçısı Ali Ekber Çiçek'in ünlü Avrupa'dan, Avustralya'ya ve Amerika'ya ulaşmıştır. Toplum, Alevi Cem müziğinin tanınması ve bugünlere ulaşmasında Ali Ekber Çiçek'in katkı ve hizmetlerinin büyük olduğunu bilmektedir.

300'den fazla parçayı derlemiş ve müziğini düzenlemiş olan Ali Ekber Çiçek, gecemizde dillenen sazı ve güzel sesliyle dinleyicilere unutulmaz dakikalar geçirtti. 19.yüzyıl Alevi-Bektaşî ozan-ı Sıki'nin "Alevi yaratılış öyküsü"nü anlatan bir şiiri üzerinde 3 yıl çalışarak yaptığı, "Haydar Haydar" adıyla tanınan (devriye) müzik düzeyinde, pek az beste bulunmaktadır.

14 bin yıl gezdim pervanelikte Sıki ismin buldum divanelikte İçtim şarabını mestanelikte Kırkların ceminde dara dış oldum

2 Temmuz "Sivas Şehitleri'nin Anısına Laiklik ve Demokrasi Gecesi"nden aklımızda gözyaşı, yas kalmasın. Şeriatçı düşmana duyduğumuz hıncı Laik-Demokratik Cephe'nin kuruluşuna seferber etmemiz gerektiği kalsın. Şehit canlarımızın anısını ancak şeriata karşı mücadele ile canlı tutabiliriz.

KERVAN

■ Aylık dergi. ■ Sahibi ve sorumlu yazı işleri müdürü: Genel Ajans Ltd. Şti. adına Semih İra ■ İlan sorumlusu: Melek Ergen ■ Merkez yönetim bürosu: Piyerloti caddesi, 17/4, Çemberlitaş, İstanbul. Tel: (0212)516 84 64 ■ Temsilcilikler: Avcılar: Gündüz Alp, Saadetdere Mah. Birlik Sok. No:20/A. ■ Bağcılar: Semiha Rappel, Merkez Mah. 1.Sok. No:40/4 ■ Esenyurt: Kazım Açıkgoz, Fatih Mah. Suyolu Üstü Yaprak Sok. No:8 ■ Gazimahalle: Hüseyin Kırca, 50.Yıl Mah. 2871 Sok. No:12, Gaziosmanpaşa ■ Gülsuyu: Şahin Sarıtaş, Gülsuyu Mah. Mesut Cad. No:103, Gülsuyu Sondurak, Gülsuyu-Maltepe ■ Halkalı: Eyüp Barışık, Kuruçeşme Cad. Çiçek Sok. No:19/A Hasanoğladeresi-Altınşehir ■ Kartal: Niyazi Şahin, Hamam Sok. İdeal İş Merkezi, No:4 Kat:4 Tel:(0216)353 57 25 ■ Kağıthane: Seyit Ermiş, Talatpaşa Cad. No:45, Ortabayır, Gültepe ■ Küçükçekmece: Seyfi Algül, Cumhuriyet Mah. Karabekir Cad. Sardunya Sok. No:21/A-5 ■ Unkapanı: Ali Haydar Göğercin, İ.M.Ç. 6. Blok, No: 6610 ■ Şariyer: Meral Özçelik, Tarabya Üstü, Çayırözü Sok. No:4, Kat 3 ■ Adana: Ünal Akbulut, Kiremithane Mah. 1304 Sok. No:36, Yüreğir ■ Adıyaman: Niyazi Arslan, Asfalt Cad. Tam Elektronik, No:84/6, Gülbahı ■ Bursa: Ender Can Genç, Çakır Hamam Temiz Cad. Sütmen İşhanı, Kat:3 No:39 ■ Eskişehir: Nurettin Çalıküşu, Büyükdere Mah. Kaplan Sok. No:69 ■ Erzurum: Özgür İhtiyar, Cami-i Şerif Mah. Sivas Cad. 24300 Refahiye ■ Gaziantep: Sedat Bican, Kıbrıs Mah. Çamlık Cad. No:27 ■ İzmir: Adnan Ayan, Eşrefpaşa Cad. No:269/1, Eşrefpaşa ■ İzmit: Muradiye Yılmaz, Fethiye Cad. Sabri Ekmen Sok. No:10/4 Tel:(0262)331 15 23 ■ Malatya: Şevket Coşkun, Ak-Pa Ticaret, İzzetiye Mah. Nasuhi Cad. Derme Sok. No:10 ■ Mersin: Mehmet Yılmaz, Bahçelievler Mah. 346 Sok. Dinçer Apt. No:3/7 P.K.3, Pozcu ■ Söke: Av.Mustafa Açıcı, Yağcılar İşhanı, Kat:2, Söke ■ Turgutlu: Aydın Koca, Yenibelediye Sitesi, Kat:4 No:426 ■ Turgutlu: Nerman Karabulut, Altay Mah. Akgün Sok. Kat 1 No:2, Turgutlu ■ Zile: Sadık Çıkrıkçıoğlu, Uzun Çarşı, Galeri Sok. No:6 ■ Zonguldak: Ali Arı, Nizam Cad. Uzunçarşı, No:406 ■ Avrupa Genel Temsilciliği: Murtaza Dersimli, P.O.Box 1822, Londra N1, İngiltere. ■ Diğer yurtdışı temsilcilikleri: ■ Fransa: Şanver Şen, c/o 37 Rue d'Hauteville Paris 75010. ■ Almanya-Frankfurt: Şirin Günel, Neuhof Str. 13, 6 Frankfurt am Main 1. ■ Almanya-Münih: Hikmet Yalçın, Lessing Str. 41, 85757 Karlsfeld. ■ Avusturya: İlhan Uçar, 1140 Wien, Kentler Str. 20/5 Avusturya ■ İsviçre: Ahmet Kısa, 7 Rue de Lancy, 1227 Carouge, Cenevre. ■ Hollanda-Schiedam: Mehmet Cimtay, Fabrikastraat 53, 3117 MG ■ Avustralya: Eyyüp Aydoğmuş, 6/IA Betts St Parramatta 2150 NSW Avustralya ■ Avustralya-Mildura: Feyzullah Karakurt, P.O. Box 302, Merbin 3505 Mildura ■ Rusya: Yevgeni Paşintsev, 29-2-215 General Belov St. Moscow 115563 ■ Basım öncesi hazırlık: Genel Ajans. ■ Baskı: İlcak Matbaacılık. ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme/kısaltma hakkı dergimize aittir. Hiçbir yazı geri verilmez. ■ Yıllık abone bedelleri: Yurtiçi: 2000 000TL, İngiltere: 17 Sterlin, Almanya: 80 DM, Fransa: 200 FF, Hollanda: 60 HFL, İsviçre: 65 SFr, Amerika: 53 \$ Avustralya: 53 \$ ■ Havaleler: Yapı ve Kredi Bankası, Çemberlitaş Şb. Genel Ajans, Hesap No: 1032357-6

KERVAN'IN İÇİNDEN

4 AYDINLAR ŞERİATA KARŞI
İstanbul'daki üniversitelerden 1035 bilim adamının bildirisi. Laik Cephe'ye Çağrı. İpek Bayrak, Ceyhan Uslu, Kanber Sönmez, Veysel Karababa, Zülfikar Yalçınkaya, Eyüp Barışık ve Haydar Öztoprak'ın yazıları.

11 ALEVİ PARTİSİ: HAIN BİR TUZAK
İsmail Yıldırım Alevi-Bektaşî toplumunu uyarıyor.

12 OZANLARIMIZ KONUŞUYOR
Değerli sanatçı Ozan Esrari ile söyleşi.

16 ABDAL MUSA SULTAN
İsmail Kaygusuz'un bu büyük Alevi ulusu hakkındaki incelemesi.

19 TENSİKATLAR
Türk Metal genel başkanı Mustafa Özbek'in basın toplantısı: "Eşkiya düzeni mi yürürlükte?"

22 GEBZE TRENI
Sabiha Günbudak İşçi Türkiye'den kesitler sunuyor.

Durgun, A. Tolun, A. Nihat Balcı, Adem
Senunver, Adile Çevikbaş, Ahmet Kurtuluş,
Ahmet Ekinici, Ahmet Kaç, Ahmet Altunel,
Ahmet Mimbay, Ahmet Ulvi Avcı, Akın
Taşdizler, Akın Taşlıca, Akın Tezel, Akın
Fırız, Alaattin aksoy, Alpar sevenen, Ali
Tuğluoğlu, Ali Meriçli, Ali Baykal, Ali Ülger,
Ali Aktan, Ali Rıza Kaylan, Arda Denkak,
Asıl Gunhanç, Ayas Arcasoy, Atilla Ilgaz,
Atilla Muhioglu, Avadis Hacıralıyev, Ayhan
Ulubelen, Ayhan Alkış Ayla Gürsoy, Aysel
Eng, Aysel Gursoy, Ayten Erginel, Ayşe
Soysal, Ayşe Kaypach, Bahriye Hanım
Bayhan Çubukçu, Behiç Çağalı, Beki Ka
Belgin Mazlumoglu, Betül Dörtuñcu, Burhan
Aytuğ, Burhan Şenatolar, Binnaz Toprak,
Bulent Sankur, C. Avcı, CATER Kalizade,
Candan Johanson, Cem Taylan, Cengiz
Karakaç, Cengiz Baykuluñ, Cevat Demir,
Cevaz Sevgen, Cihat Kükküşeviren, Dural
Ören, Dilek Dolaş, E. Yalım, Emel Çingir,
Emre Aysu, Emine Rızaoğlu, Emine Ağıo,
Engin Arık, Engin Meriç, Erdiñ Bakla, Erhan
Baltan, Erol Göknel, Erol Golen, Erton
Tuncer, Ertuğrul Gonciloğlu, Ertuğrul
Kuşukaramkılı, Esat Eskiözen, Esin Kuntay,
Esin Gursu, Esin Curgunlu, Ferhunde Özbay,
G. Yavuz, Gazanfer Beken, Gediz Akdeniz,
Gökhan Eliçin, Gönül Kunt, Gül Dülger,
Gulay Can, Gülden Ötük, Günay Sahiyar,
Güneş Uğur, Güngör Güner, Güngör Evren,
Gongor Terkay, Günnur Yiğit, Günsel
Alpman, Guvzer Yildiran, Hakan Berkan,
Haluk Gerçek, Hamit Avcı, Hasan Anamur,
Hasan Kıran, Hülya Gülöz, Hüseyin Demirel,
Hüseyin Tan, Hüseyin Aygün, Hüseyin
Aksay, Işık Aydemir, Işık Yaldin, Kadir Erdin,
Kemal İleri, Kamil Şengonül, Kaya Emek,
Kamran Iskender, Kutay Özyaydin, Lale Ersoy
Lutfi Özbilgin, M.Kemal Yiğit, M. Rıfat
Çelebi, Mehmet Evrim, Melikşah Yıldırım,
Meral Özmen, Metin Tolun, Metin Özdoğan,
Metin Arık, Metin Şahinoğlu, Muammer
Uğur, Muzaffer Abacı, Muğhan Şerafethanoğlu,
Muğhan Sıdar, Münever Turanlı, N.
Gürkan, Naci Kepkeç, Naci Orbay, Nazmi
Yıldız, Necle Ozer, Necle Aktaşay,
Nedret Uzel, Nedime Ergenc, Nermin
Sınoğlu, Neriman Özkutay, Nurullah
Gültekin, Nurgül Saka, Mihtali Goca, Nil
Afilas, O. Kaynak, Okay Erosokay, Oktay
Anlamut, Olcay Öztan, Orhan Altan,
Osman Özdemir, Oya Başoç, Ozanay
Ömur, Rurı Daşık, Rıfat Okcabak, Selahattin
Guriş, Selçuk Kayaoğlu, Semra Sökücü,
Sermin Aylanok, Serpil Salman, Servet
Senel, Sevim Akyüz, Sevim Güröen, Sevim
Rollas, Sevinç Emre, Sezen İslimelyi, Sıdıka
Sungur, Sölmaz Doğançaya, Sumru Özkırkını,
Sumru Özsoy, Süha Yalçın, Süheyla Artemel,
Süleyman Özekici, Süleyman Özhan, T.
Okli, Tahsin Yeşildere, Talat Tuncer, Tamer
Bulat, Tamer Altı, Tamer İsgüden, Tankut
Öktem, Tayyip Çalıřlar, Teoman Onat,
Tevfik Ayar, Toktamış Ateş, Talgay Odobaş,
Tulin Övünç, Turan Tanir, Turgov
Aykut, Turhan Hacıhıllu, U. Cantürk, Uçkun
Geray, Yalçın Topaloğlu, Yasemin Kahra-
maner, Yavuz Aksay, Yavuz Taça, Yaşar
Özdemir, Yener Güker, Yusuf Tan, Yüksel
Ülken, Zafer Tuncak, Çetin Balcal, Çetin
Arıkan, İbrahim Sezginman, İbrahim Simbil,
İlhan Berkay, İlker Bırdal, İnci Yıldız, İrdesel
Göğüş, İsmet Ağayılmaz, İsmet Ersoy,
Önder Öztunalı, Önder Arı, Özdemir İltir,
Özden Süslü, Özer Güçmen, Özala Ateş,
Ülkü Özer, Ünal Yars, Üstün Korugan,
Şehsuvar Zebtay, Şeniz Kaban, Şevket
Pamuk, Şevket Erç, Şirin Paksoy.

A. Tunççagay, A. Erüzün, A. Demker, A.E. Öge, Abci Ekişoğlu, Adnan Taymaz, Afife Mat, Ahmet Feyzioglu, Ahmet Aydan, Ali Eden, Ali Akay, Ali Girgin, Asuman Çoban, Asuman Aksöy, Atıl Bulu, Atilla Ergör, Aydın Salman, Aydın Ayan, Aydın Barlas, Ayler Ayтуг, Ayhan Unsul, Ayila S. Gorişney, Ayşe Özpinar, Ayşe Can, Ayşe Buğra, Ayşe Akşel, Ayşe Kuruüzüm, Beyhan Yaylalı, Bora Barutçuş, Burkyay Alınpak, Bülent Tarm, Bülent Nazlı, Can Akyalcu, Cem Arıcı, Cihat Aral, Demir Kolçak, E. Anarım, Elçin Gurkan, Encer Aktula, Enis Ögüz, Erçument Ortakçılı, Erhan Gülmez, Erku Tüzler, Ertan Yurttaş, Ertuğrul Ergin, Fatma Gök, Fatih Pakdil, Fati Özsen, Feyza Darendeliler, Fikret Evcı, Filiz Meriçli, Filiz Alioğlu, Fusun Uzun, Gökşel Akçın, Gonül Toz, Gonül Uluınpar, Gönün Özşen, Gulay Altinkaya, Gulbin Gökçay, Gulderen Şahin, Gulen Aktaş, Gülzate Çapan, Gunay Kocasoş, Güner Şöyletir, Gürel Erzik, H. İevent Akin, Haluk Unluğil, Halil Erkayo, Handan Gürşüz, Hayat Kaşakal, Haydal Özpinar, Hüseyin Mutuş, Hüsnü Koldos, İyil Bozma, İ. Bundok, İ. Ciliz, İ. Özçaldıran, Kamil Pembeci, Kamil, Ocal, Kaya Dincer, Kaya Ardiç, Kerim Alınpar, Koray A. Kubilya Kutlu, İale Sever, İevent M. Mustafaoglu, M. Orhan, M. Ufuk Çağlayan, Mehmet Saçlıoğlu, Mehmet Aliç, Melek Öztürk, Meral Çulha, Murat Kayabalı, Mübbeck Demirkol, Mujdat Alp, Naci Soykan, Nazif Çombel, Nalan Nesnre, Namık Demizhan, Nermin Gulen, Nevzin (Ertell) Sungur, Nevhiz Tanyeli, Nevzat Yüzbaşıoğlu, Nur Alkis, Nuri Arkan, Nihal Erzan, Nilsu Ince, Niyozı Baydemir, Nuyit

YARDIMCI DOÇENTLER

A. Ozyer,
Çalışkan, A.
Baylak, A.
Çeleziz, A.
Yöner, A.
Berkay, G.
Özbil, C.
Tunç, D.
Keskin, E.
Alfin, Enve.
Akcan, Ers.
Eyyup Akar.
cioglu, Fa.
Fehmi Dem.
Filiz Sunar.
Onurtag, O.
Kut, Güna.
Hakan Alt.
met Çağlı.
Çelik, Hü.
Balcioglu,
Leyla Şanl.
Mehmet Şi.
mir, Mustaf.
Sayhan, M.
Necip Ça.
Akyolcu,
Nurdan A.
gin, Nil G.
Oya Keleş.
Aksungur,

AYDINLAR ŞERİATA KARŞI

“İstanbul'daki Üniversitelerde Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Laiklik Konusundaki Açıklaması” başlığını taşıyan ve 1035 bilim adamı (224 profesör, 169 doçent, 111 yardımcı doçent, 98 doktor, 98 öğretim görevlisi, 311 araştırma görevlisi, 21 uzman, 3 okutman) tarafından imzalanan, “çağdaş, laik eğitimin gerçekleştirilmesi için zorunlu görülen başlıca adımların atılmasını talep eden” bu belgeyi aynen yayınlarken, laiklik sancığını biraz daha yükselttikleri için, başta Prof.Dr. Burhan Şenatalar olmak üzere bu değerli aydınlarımızı kutlarız.

5) ANAYASA'nın 24. maddesinde açıkça yasaklanmış olan, dinin politik veya kişisel nüfuz amacıyla kullanılması yolundaki davranışlardan kaçınılması ve bu tür davranışlara *yaptırım uygulanması*.

Sabiha Keskin, Sabiha Yalçın, Selahattin Yumurtacı, Semra Tokay, Serap Arbak, Serdar Nergiz, Serpil Bilsel, Seyyal Ak, Sibel İrzik, Sina Balkır, Süha Akçiz, Süreyya Önem, Türkhan Sencer, Ufuk Aras, Uğur Akalın, Yavuz İrmak, Z. Ersoy Demirsoy, Zerrin Ediz, Zuhul Düzgüt, Ülkü Demirdağ, Ümit Deliş, Şebnem Temir, Şevki Kaylan.

Ali Arman, Alp Bozbaşa, Alper Canpolat,
Ali Boyacıyan, Asım Savlu, Aydin Tunçkale,
Aytur Tuhaç, Aykut Çelik, Ayşegül Eskitürk,
B. Gölhan, Bahsan Olval, Banu Taço,
Barbaros Tobak, Betül B. Kurt, Beyza
Ener, Cem Kulen, Cem Perk, Cengiz
Korkmaz, Cengiz Bölükbaşı, Cevat Karatas,
Deniz Suna, Dilek Şen, E.Azeri, Elif Akın,
Esmer İlhan, Faruk Erdoğan, Fulya Atasoyar,
Fikret Targan, Fikri Tulay, Filiz Onat,
Gökhan Demir, Gülşen A. Demir, Hakon
Aydın, Hakon Karadeniz, Halil Yanardağ,
Hasan Tatlıpınar, Hüseyin Şöhin, İrim
Dimitriadis, İşıl Bavunoğlu, K. Kemeran,
K. Tahsin Şenyuva, Kamil Temizyürek,
Kayhan Günay, Kurtuluş Öztoprak, Kürsat
Özer, Leyla Helvacı, Lütfi Tanerdi, Mehmet
Turgut, Melike Melikoğlu, Meral Akdoğan,
Muammer Bilir, Murat Yılmazın, Mustafa
İnce, Mustafa Bayat, Müzeyyen Güler,
Nazan Söğür, Necla Ulütekin, Nesrin
Özer, Nevzat Erselcan, Nur Tan, Nuran
Darıyeli, Nülver Ülger, Nilgün Karalı,
Orhan Bilge, Öğüz Özenal, Öğüz Gün-
doğdu, Pınar Kadıoğlu, R. Seval, Rifat
Mutuş, Rifat Yücel, S. Turanlı, Saita San-
der, Selim Aksoytek, Serap Atay, Sevinç
Çetinsoy Peker, Suat Perente, Süleyman

Altıp, Bulsen Kumral, Canan Danışman, Canan Kadioglu, Cemile Iskenderoglu, Cumhur Guldemir, Deniz Unsalan, Deniz Goreniz, Duygu Baykal, Ece Ozyurt, Emel Ogul, Emre Aktas, Emrehan Zeybekoglu, Emine Basaran, Erçument Şahin, Erol Karal, Ersin Yemni, Esin Boduroglu, Fahrettin Kuşkoşkun, Fatma Oguz, Fatma Ozgenç, Feride Hekimgil, Fevzi Er, Fulya Alatur, Fusun Sava, Gamze Acun, Gönül Demirdöken, Gülsüm Gökçe, Gültekin Erturan, Günay Biliçen, Güzin Aktulga, Hamide Kar, Jak Kornfilt, Karen Gerson, Kriton Çuri, Kudret Rodopman, Lale Boyale, Leyla Erkuyumcu, Mahmut Sert, Marise Bahadırli, Melehat Behli, Melda Akan, Meral Demirel, Merih Güller, Mele Karakoç, Melin Etil, Muazzez Yazici, Mustafa Benliday, Mustafa Yilmaz, Mine Kilinc, Mufide Pekin, Necla Kurdoglu, Nermin Adigüzel, Nevin A. Gungor, Nur Sankur, Nusret Devirdi, Fınar E. Peker, Rempin Çubukcuoglu, Babina Özses, S. Zeybekoglu, Sabire Çoban, Sedat Gökse, Selma Üstündağ, Sema Oğunlu, Semra Erkune, Serap Kartal, Serap Inaz, Sümer Türker, Tolga Ulu, Yasemin Özsoy, Yurdaer Altıntaş, Zeliha Gulçat, Zeynep Nisanç, Zeynep Zarakal, İbrahim Abbasoglu, İffet Tayla, İlhan Yıldırım, İlhan Çınarsu, İnci Ataç, Ömer N. Karaaoglu, Ömür Barkat, Ülker Bilgin, Şenay Yüksel, Şirin Sebüktekin,

Ahmet Yılmaz, Ahmet Gülçubuk, Ahmet Han, Ahmet Yılmaz, Almula Köksal, Alper Yamaner, Alper Baran, Ali Sezer, Ali Koçak, Ali Geyik, Ali K. Sayse, Arda Tunca, Arzu Çilli, Arzu Hatipoğlu, Arzu Kahraman, Aslı

Doğruç,
Tamer
Damcı,
Torgul
San, Tu-
lin Er-
dem,
Tulin
Gorgu-
lu, Vol-
kan Sö-
zer, Vil-
dan
Gurbüz
Yolçin
Egeci,
Yaman
Tekant,
Yosemin
Yarar,
Yeşim
Erbil,
Yeşim
Eralp,
Yıldız
Bal, Yıl-
maz Bil-
sel, Yu-
suf,
Gökse,
Ziya
Gülbe-
ren,
Çağlar
Keyder,
İlter
Güney,
Umit Bil-
ge, Şa-
diye Yü-
cel, Şu-
le Çeti-
nel, Şu-
le Ya-
ney,
**Ö Ğ -
R E -
T İ M
G Ö -
R E V -
L İ L E -
R İ**
A. G.
Ağar-
gun, A-
hmet N.,
Ahmet
Eğribo-
zan, A-
hmet
Noyan,
Alaattin
Aksoy,
Atilla
Altan,
Aydan
Demgiz,
Aydin
Pesen,
Aynur
Berkin,
Ayşe
Dağcı,
Ayşe
Yılmaz,
Ayşe
Tekdal,
Ayşe
Özman,
Bekir
Kara,
Belgi

Türkoğlu, Asuman Yazıcıoğlu, Atilla Akbulut, Aydın Demiriz, Aydın Akkaya, Ayhan Nergis, Aylin Dinçmen, Aytiliz Velioglu, Aynur Gulenboş, Ayşan Gürer, Aysel Demir, Aytelkin Ertaş, Ayten Ustamehmetoğlu, Ayten Kaç, Ayten Erdem, Ayşe Şişmanoğlu, Ayşe Kocabalkanlı, Ayşe Gürel, Ayşe E Aknesil, Ayşe Özel, Ayşen Fırat, Ayşe Yaman, Bahire Küçükkaya, Baki Akkuş, Banu Şenyücel, Banu Oktaoğlu, Başak Ö. Oğulu, Betül Alişan, Burak Gunbay, Bugrahan Oktay, Bilge Duran, Birgül Çolakoglu, Birsen Can, Birtan Kavanoz, Bulent Turan, Buraymin Derman, Cefir Selik, Cahit Karanfil, Cankut Ince, Cavanur Yorgunc, Cem Akguner, Cem Kırzoğlu, Cengiz Yılmaz, Cengizhan İpbuker, Cevdet Özoğlu, Cihan Erdemmen, Cihanşir Özgünlü, Deniz D. Uluoğlu, Derya Gonenç, Doğanay Tolunay, Didem Altı, Didem Mersin, Dilek Çağırğan, Dilek Doğu, Dilek Dolbey, Dilek Dızdar, Dilek Soyek, Dilhan Kulun, E. Levent Tekinoy, Elif Çetin, Emullah Eren, Emullah Erkan, Emine Akalin, Engin Yoruk, Ercan Kaç, Erçument Akat, Erdal Gük, Erdal Cevher, Erdem Havaçsoğlu, Erkan Tabanlı, Erkan Avcı, Erman Or, Eral Iomlu, Erim Bayrı, Esen Dereli, Esra Esen, Esra Kurt, Faruk Turan, Fatma Hıralık, Fatma Turay, Fatma Yansel, Ferhat Gokbulak, Ferhat Özgen, Feyzi Akayüz, Feyzi Gürer, Fulya Sarı, Funda Kahyaoglu, Funda Yılmaz, Fikriye Tuncel, Filiz Kentay, Filiz Kalkan, Filiz Arıöz, Fusun Baytaş, G. Duran, Gamze Durmaz, Gülay Seçim, Gülay Melikoglu, Gülbün Ayıldız, Gülcan Erçetin, Gülcan İrmak, Gülhan Turken, Gülnur İkiz, Gültün Çetin, Gülm Yılmazoz, Guldogan Coşkun, Günseli Hacıbrahimoglu, Guniz Komurcu, Güniz Kartal, Guray I. Çirakman, Guzin Yurdakul, Hakan Yener, Hakan Kaleli, Hakan Geçginli, Hakan Gogboyarak, Hakkı Yıldırım, Haluk Cepoğlu, Handan Guner, Handan Yılmaz, Harun İyidiker, Hülya Yılmaz, Hülya Şahin, Hülya Cayadad, Hülya B. Yakar, Hüseyin Tur, Husnu Çankurtaran, İşıl Genç, Jülide Akbeger, Kadir Özcan, Kemal Uluoğlu, Kenan Ok, Kerem Özkan, Levent Erdem, Levent Duransoy, Levent Akdoğ, Levent Ürer, Leyla Ozer, Leyla Özturkmen, M. Zeki Coşkun, Mancide Canırık, Mahmut Turkey, Mehmet Özkan, Mehmet Yılmaz, Mehmet Ozer, Mehmet Ozsavcı, Mehmet Puratem, Mehmet Şişman, Mehmet Turkey, Mehmet Şişman, Mehmet G. Alanko, Meltem B. Tepeler, Melike Öner, Meral Aydın, Merih Serin, Meric Bakirer, Mesut İman, Metin E. Kavkas, Muammer Özkan, Muhiittin Albora, Mukaddas Özcan, Murat Çalgezen, Murat Alan, Murat Çalgezen, Mustafa Öztürk, Mustafa Haksözü, Mustafa Altınkaya, Mine Karaman, Mümtaz Hisarlı, Naciye Coşkun, Nalan Terzioğlu, Natasa Hasanovic, Nazire Çamlıbel, Nebahat Demirkan, Necati Aras, Necla Gazioğlu, Nergiz Arsu, Nermin Küçü, Neslihan Pala, Neslihan Sömez, Nesrin Güllük, Nevris Seren, Nevlin Kalkan, Neşe Yuğur, Nur Uraloğlu, Nur Sucuka, Nur S. Gunay, Nurdan Bekiroğlu, Nurgül Eren, Nihat Ersoy, Nilgün Camkemen, Nilgün Aktan, Nilgün Akkuş, Nilgün Kırın, Nuket Öcal, Odil Tuna, Okan Tezen, Okyan Asutay, Orhan Çevik, Orhun Köksal, Osman A. , Osman Arıoğlu, Oya Baykal, Oya Akın, Öğüz Cebeci, Pelin Çaybaş, Pelin Sarıtepe, Pinar Özden, Rabia Öba, Rahmi Kucer, Recai Heger, Recep Karabağ, Reha Basaray, Reha Gunay, Saffettin Yıldırım, Salih Karanfil, Samem Çınar, Seda Tönük, Sedat Yavuz, Sedat Öge Samur, Sema Noyan, Sema Serin, Semra Yavuz, Senai Makas, Serdar Gürses, Serpil Öztürk, Seval Genç, Sevgi Kocaoba, Sevgi Güngör, Sevil Kenanoglu, Sezai Temelli, Sezim Sezen, Sultan Bekiroğlu, Sumru Akcan, Sibel Yener, Süleyman Takay, Süleyman Kırımtaylı, Süleyman Tekel, Tamer Abborul, Tanay Bilal, Taylan Çalkavur, Togan Tong, Tuncer Dilik, Tunc Akkoç, Tulin Güzel, Tuter Keklik, Umay Fırat, Uzey Yergün, Ugur Sanlı, Ugur Dalak, Y. Özer Bağrışın, Yakut Gazi, Yalçın Kovan, Yosemin Büyükmurat, Yavuz Yıldız, Yelda Tarkan, Yeşim Lenger, Yıldız Erboş, Yıldız Alez, Yunus Babur, Zafer Ademir, Zerrin Der, Zeynep Sunkar, Zuhal Aydın, Zuhal Turgut, Zuhal Kaplan, Zuhal Turgut, Çağlayan Kavanlıkaya, Çiğdem Baytın, Çiğdem Çivi, İ. B. Doğduoğlu, İbrahim Şahin, İbrahim Fırat, İclal Yıldırım, İktal Kotuncu, İlkey Küçüközel, İlknur Birsen, İrfan Oyman, Ömer Çakiroğlu, Özlem Kafcı, Özlem Gülfeskın, Özlem Yefun, Özlem Unluışarıkılı, Öznur Özden, Ulku Tokatlı, Umran Sarıboyacı, Ümit Gönüllü, Unal Akkemik, Şahin Uaner, Şahin Aslan, Şebnem Bahadır, Şebnem Bayhan, Şehnaz Dölen, Şener Güncüvadi, Şeyda Özalpkan, Şeyma Coşkun, Sule Öğüz, Şukru Özçoban,

Ali Kalamalı, Ayşe Tokmuk, Ayşe Marın,
Ayşen Tavru, Elif Tekin, Emel Eldem, Fahize
Yılmaz, Feride Önal, Fulya Ergin, Gülhan
Özköşemen, Gülten Doğan, Günay Bağ,
Mithat Baloğlu, Nilgöl Yılmaz, Olcay
Çetiner, Semiha Sağlam, Süreyya Güran,
Tülin İskono, Ufuk Sönmez, İskender Toz, S.
Çağlayan,

OKUTMANLAR

Şeriatçı-gerici harekete karşı, son 25 yılın dünya derslerinden yararlanan akıllı, esnek, toparlayıcı, dinamik bir mücadele vermek durumundayız.

Şeriatçı parti sorunu bir inanç özgürlüğü ve demokrasi sorunu değildir. Bu soruna yaklaşımın tek doğru zemini, RP'nin özgürlükleri/demokratik hakları değil, modern laik demokratik devletin ilkeleridir. Şeriatçı partiyle mücadelenin ana halkası, başlangıç ve bitiş noktası, özgürlüklerin ve tüm demokratik hakların varolabilme, yaşayabilme çerçevesi ve tanımlandığı ölçüt olan modern laik demokratik devlettir.

Laik devlet, yani siyasal devlet, siyasal özgürleşme, insanlığın gelişiminde dev bir adımdır. İnsan özgürleşmesinin son biçimi değildir, ama kapitalizm altında insan özgürleşmesinin son biçimidir.

İslamcı siyasal hareket, şeriat devleti anlayışı tam anlamıyla cehaletten beslenmektedir. Bu cehaletle, soruna uygun yöntemlerle, ama olağanüstü enerjik bir mücadele yürütmek zorundadır, tarihsel görevidir.

Şeriatçı gericiliğe karşı halkın birliğini sağlamak en ivedi görevdir. Hemen bugünden, geniş temelli bir laik-demokratik hareket oluşturmamız. Bu geniş blokta ya da cephe, modern laik demokratik devletin ilkeleri dışında hiçbir ideolojik açılım, katılım koşulu olarak öne sürülmemelidir.

Tüm laik-demokratik güçlerle her alanda, her düzeyde, her çapta cepheleşmenin, bloklaşmanın, birleşmenin yolları bulunmalıdır. Bu birlikte, laikliği savunan müslümanlar, Aleviler, sendikalar, meslek kuruluşları, demokratik dernekler, Atatürkçüler, sosyal-demokratlar, komünistler ve laikliği savundukları oranda merkez sağ partiler yer almak zorundadırlar.

Ve bu cephe, işçi emekçi semtlerinde gecekonduarda, fabrikalarda, okullarda "devrimci" gürültüden uzak, somut veriye dayalı, teşhir ve aydınlatma çalışması, taban çalışması yürütecek bir cephe olmalıdır.

Bu birliğin temel belgisi, "Şeriatçı RP Kapatılmalı" olmalıdır. Biz, herkesin dine, inancına saygılıyız. Ancak, dini devlete egemen kılmaya çalışmak gibi bir "demokratik hak" yoktur. Ne adına olursa olsun, böyle bir "özgürlük" vermeye de kimsenin hakkı yoktur.

Dini devlete egemen kılmaya çalışanlar, özgürlüklere, demokratik haklara, insan haklarına karşı iş yapmaktadırlar. Adam öldürme özgürlüğü var mı? Hırsızlık serbest mi? Demokratik ülkelerde faşist partiler serbest mi? Bu neden-

Laik-Demokratik Cephe'ye Çağrı

Laik ve demokrat yurttaşları birliğe ve mücadeleye çağırıyoruz

le bu istem en demokratik bir istemdir. Bunlara karşı yasal yoldan önlem almak meşru, demokratiktir.

Yalnızca meclis çoğunluğuna dayanan bürokratik bir yasaklama, halkı ikna etmemiş olacağından, yarardan çok zarar getirir.

"Şeriatçı RP kapatılmalı" belgisinin ardına Anadolu halkının muazzam desteğini yığmalı, şeriatçı

partiyi halkın hareketi ile sistem dışına atmalıyız.

"Şeriatçı RP kapatılmalı" kampanyası, dine karşı bir cihat değildir. Biz insanımızın inançlarına saygılıyız. RP'ye oy veren emekçileri RP kimliğinden ayrı tutarız.

Şeriatçılığın içyüzünü sergilemeli, bunların devleti ele geçirdiği ülkelerde yaşananları en ince ayrıntısına kadar halkımıza sunmalı ve herkese göstermeliyiz ki, şeriatçı iktidar "cehennem burada, şimdi!" demektir.

Karşımızdaki düşman uluslararası bir harekettir. Biz de onun karşısına, uluslararası dayanışma ve yardımlaşma ile çıkmalıyız.

Şeriatçı partinin ikiyüzlülüğünü, sahtekarlığını sergilerken, emekçi halkın işsizlik, yoksulluk ve rüşvet karşısındaki haklı istemlerini ve bu istemlere çözüm yollarını biz yükseltmeliyiz. Zenginliği artırıcı ve yayıcı bir program getirmeliyiz.

Şeriatçı hareketin düşmanı olduğu özgürlüğü, demokrasi ve insan haklarını, biz, devletin ve toplumun her katında, aktif yığın demokrasisini, katılımcılığı öne çıkartarak savunmalıyız. Tam toplumsal ve siyasal adaleti ve özgürlüğü savunmalıyız.

Laiklik üzerinde çok geniş durmalıyız. Dinle devlet ayrımını, dinle eğitim ayrımını, bunun nedenlerini ve demokrasiyle kopmaz bağına iyi anlatmalıyız. Tüm toplumda akşam kursları, seminerler, sendika/dernek eğitimi vb. ile "laiklik, inanç özgürlüğü, modern devlet" konularında yoğun eğitim seferberliğine girişilmelidir.

Din, tümüyle devletin ve eğitimin dışına çıkarılmalıdır. Tüm resmi dinsel eğitim kurumları, kurslar kapatılmalı, zorunlu din dersleri kaldırılmalıdır. İsteyen inanç topluluğu kendi cebinden kendi okulunu açabilmelidir. Diyanet İşleri lağvedilmeli, dinsel kuruluşlar devlet fonlarından kurşun almalı, devlet inananların inanç özgürlüğüne karışmamalıdır. Dinden siyasal özgürleşme, imtiyazlı dini ortadan kaldırır ama dine dokunmaz, karışmaz.

Laik-demokratik hareket, evinde, özel yaşantısında, inanç kurumu içinde kimsenin giyim kuşamına karışmıyor. Ancak devlette, eğitimde sık mabaş, sanki, vb. giyilememelidir. Bu istem demokratik hakların kısıtlanması değil, modern demokrasinin köşetaşı olan laikliğin gereğidir. Demokratik bir istemdir.

Yarın şeriatçı düşmanın "cehennem burada, şimdi" diye haykırmasını istemiyorsak, bugün "Şeriatçı RP Kapatılmalı" kampanyasını tüm ülkede, her alanda ve her düzeyde omuzlamalıyız! Küçük büyük demeden herkesin katkısına gereksinim var. ●

Hollanda'da yaşayan araştırmacı dostumuz İpek Bayrak, yazısında, tüm aydınların, ilerici düşünce sahiplerinin "Laik-Demokratik Türkiye" yönünde katkıda bulunmalarının zamanının çoktan gelmiş olduğunu hatırlatıyor ve "60 milyonun aydınlık geleceği ellerimizdedir" diyor.

6) Devlet dine bir kuruş bile harcama yapmamalı ve bu yolda tasarruf edilecek paralar büyük sanayileşme yatırımlarına ayırmalıdır.

7) İslamcılar salt dincilik amacıyla devlet kurumlarına soktukları, üstelik işinin ehli de olmayan şişirme kadrolar ayıklanmalı, devlet işlevlerinin yerine getirilmesinde dinin ve dincilerin kayırılması önlenmelidir.

27 Mart yerel seçimleriyle ülkemiz önemli bir dönemece girmiştir. İnsanların hayat tarzını derinden etkileyebilecek gelişmeleri bütün dünya izliyor ve konuşuyor. Çünkü Türkiye'de gelişebilecek yeni bir denge konusunda politikacıları ve yöneticileri düşünmeye zorluyor.

S seçimler, açık laiklik düşmanlığının, dinci gericiğin ve milliyetçiliğin ne denli gelişme gösterdiğini belirginleştirmiştir. Açık ki, burjuva politikacılar İslami gerici akımın gelişmesine bile göz yummuşlardır. Ve 12 Eylül gericiğinin yasalarını kullanarak dini propaganda

Laik-demokratların birliği acil ihtiyaçtır

Düşünce, inanç, din ve vicdan sorunları, bireylerarası ilişkilerin konusudur. Bu alanda özgürlük olmalı, devletçe güvence altına alınmalıdır. Herhangi bir kişi, gurup ya da akımın kendi görüşünü, inancını başkalarına zorla kabul ettirmesi önlenmeli, devlet mekanizması, şu ya da bu inancın, dinin hizmetine sunulmamalıdır. Laiklik bunu gerektirir.

Laiklikte devlet, dinin ne düşmanı ne de dostudur. Kurum olarak *dinin dışında ve uzağındadır*.

Ülkemizdeki laik anlayışın oturmasına bakalım. Cumhuriyetin ilanının arkasından halifelik ve medrese eğitimi kaldırılır. 1925'te tekkeler ve zaviyeler kapatılır, 1926'da imam nikahına son verilir, medeni nikah zorunluluğu getirilir. 1928'de, Anayasa'dan "devletin dininin İslam olduğu"na ilişkin madde çıkartılır. 1937'de Anayasa'nın 2.maddesine "Türkiye devleti, Cumhuriyetçi, Milliyetçi, Halkçı, Devletçi, Laik ve Devrimcidir" diye yazılır.

Bütün bunlar, özellikle bir İslam ülkesinde devrimci nitelik taşır. Çünkü İslam dini, öteki dinlerden farklı olarak totaliter bir nitelik taşır. İslam, yalnız insan-tanrı ilişkisinde değil, insanlarsı ilişkilerde de katı kuralları koyar. İktisadi ilişkilerden devlet yönetimine varıncaya değin yayılır bu kuralları. Dahası, dinin koyduğu kural oldukları için "kutsal" sayılmaları istenir.

Bu bağlamda, devletin bireye tanımaması beklediğimiz özgürlüğü, İslamlık bireye tanımaz. Şeriat, bireyin yaşamının her yönünü (özellikle kadın-erkek ilişkisi) sınırlı kurallara bağlar. Şeriat, başta Kuran olmak üzere İslam'ın temel kaynaklarının ortaya koyduğu kural ve buyrukların bütünüdür. Bulanık, karanlık bir kavram olan ve insanoğlunun doğasına, insanın kamilleşmesi sürecine düşman bir yapılanma-

yı öngören şeriatın kuralları üstelik bir de zamanüstüdür, değişmez, değiştirilemez... (Bengal'de'deki Nesrin olayında olduğu gibi, değiştirilmesi teklif bile edilemez. Teklif edenin "katli vacip"tir.) Şeriatla göre Kuran tanrısal bir kanundur. Bütün insan eylemlerinin, davranışlarının, hukuk kurallarının, sosyal düzenlerin ille de ona dayanması(!), ayet ve hadislerin gösterdiği çizgide gitmesi gerekir. Dini esas ve prensiplere dayanan bir devlet kurma hedefi şeriatçı anlayışın mantıksal sonucu, **amacıdır**.

İslamlık, baştan bir devlet dini olarak doğduğu, ya da devlet "din devleti" olduğu için, bu gelişmelerde garipsenecek bir yan yoktur. Ancak, ortaçağ toplumunun kimi gereksinimlerine (o da, belki) seslenen bu durum, günümüzde, çağdaş toplumun gereklerine ters düşmektedir.

Şeriat gericiğidir, insanlık düşmanıdır. İnsanlık dışı, hürriyetsiz bir yaşam öngörmektedir, insan ırkına zulümdür. Laik, bağımsız ve demokratik bir toplum yapısına gidilirken tabii ki aklın ve bilimin öncülüğü kabul edilecek, kafa ve vicdan özgürlüğüne kavuşturulacak ve dinin elini devletin ve eğitimin yakasından çekmesi sağlanacaktır. Laikliğin en net uygulaması ve anlamı budur. İnsanlık ailesine saygılı yurttaş yetiştirmenin yolu budur.

Aklın ve bilimin öncülüğüne inanmak, başkalarının düşüncesine, emeğin haklarına saygı göstermek, bağımsızlık bilincine varmak ve demokratik olmak... Yetişecek kuşaklara bu ahlakı vermek için din öğretimine gerek yoktur. Tersine, dini önyargılar böylesi bir ahlakın karşısına dikilen engellerdir.

Türkiye'de, laikliğin geçerli olmadığı bir ortamda demokrasi rafta kalır.

LAİK DEMOKRATİK TÜRKİYE için
GELİN CANLAR BİR OLALIM

Laikliğin öğretilmediği, din dersinin zorunlu olduğu bir eğitim düzeninde inanç özgürlüğünden söz etmek olanaksızdır. Oysa amaç gerçek demokrasidir, demokratik devleti kurmaktır. Demokratik devlet, başka ayırıcı özelliklerinin yanında, *dinle bağlarını kesmiş devlettir*. Laik devlettir.

Laik, demokratik devlet istemini yükseltirken, nelere dikkat etmeliyiz?

1) Diyanet İşleri Başkanlığı kaldırılmalıdır.

2) Devlete ait tüm okullarda din eğitime son verilmelidir. İnanma (ve inanmama) özgürlüğü güvence altına alınmalıdır.

3) Devletin mali yönden desteklediği tüm imam-hatip okulları, her türlü dinsel okul ve kurslar *devletin görev alanından çıkarılıp*, ilgilenen kimselere bırakılmalıdır.

4) İmam, vaiz, hoca vb. her türlü din görevlisinin "devlet memurluğuna" son verilmelidir.

5) Vakıflar idaresi dine ve dinciliğe hizmet eden bir kurum olmaktan çıkarılmalı, elindeki olanakları sosyal yardım çerçevesinde değerlendirmelidir.

aracı yapmaya devam etmişlerdir.

Öyle bir döneme girmişiz ki, sağımızda solumuzda RP propagandası, "selamün aleyküm" eşliğinde bir melodi duyulmaktadır. Bu melodi rüya değil, şeriatçılığın beraberliğinde devlet eliyle yeşertilen ve gelişen faşist milliyetçiliğin gerçeğidir.

Şeriatçı katiller Sivas'ta 37 canı diri diri yaktıkları ülkemizde, RP katıra binmiş, şeriatın kör ve paslı kılıcını bir o yana bir bu yana savuruyor. Şeriatçılığın akan kana doyacağını, duracağını düşünenler varsa, çok yanlışyorlar. Şeriatın tarihi tek tek ve toplu cinayetlerle yüklüdür.

Alevi toplumunun yaşayabileceği tehlikeleri de gözönünde bulundurarak şeriatla karşı hızlı örgütlenmeye girmek, tüm laik-demokratların birlikteliğini sağlamak acil bir ihtiyaçtır. Tüm aydınların, ilerici düşünce sahiplerinin "Laik-Demokratik Türkiye" yönünde girişimlere katkıda bulunmalarının zamanı çoktan gelmiştir. Anadolu'nun güzel ve aydınlık geleceği, 60 milyon insanımızın kardeşçe yaşaması, kurtuluş bizim ellerimizdedir... ●

Kavgamız yüzyıllara sığmaz

Hacı Bektaş Veli Derneği Denetleme Kurulu üyesi
Ceyhan Uslu: “Gelin canlar bir olalım!.. Ve unutulmasın, tarihe kara bir leke olarak geçen 2 Temmuz 1993.”

Hakkı yiye yiye, can kıra kıra
Şer bitmez tükenmez oldu her sıra
Kavgamız sığmıyor bir kaç asıra
Bin yılları aşan savaşımız var.

3 Temmuz 1993 tarihinde İzmir Hacı Bektaş-ı Veli Kültür ve Tanıtma Derneği genel merkezi ve genel merkeze bağlı Karşıyaka, Torbalı, Buca şubeleri, Narlıdere Alevi-Bektaş Kültürünü Tanıtma Derneği tarafından *Sivas katliamını* kınayan protesto amaçlı basın bildirimizden dolayı İzmir Emniyet Müdürlüğü Dernekler Masası ifademizi alarak bir kez daha devlet-Hizbullah işbirliğini ortaya çıkarmıştır. Amaç insan haklarından yana olan derneklerimizin çalışmalarını engelleyip, gerici faşist şeriatçı bir düzenin kurulmasına zemin hazırlamaktır.

Basın bildirimimiz insani duygularımızın bir tepkisi olup, bize yapılan baskılara, zulümlere sessiz kalmayacağımızın bir ifadesidir. İnsanlarımızın inançlarından, düşüncelerinden, laiklik ve demokrasiden yana olduklarından ve Alevi-Bektaş olduklarından dolayı diri diri yakan 46 sanığın yargısız bırakılmaları, olayları kışkırtan ve şeriat düzeni için çalışan RP'li belediye başkanı Karamollağlu'nun görevine devam etmesi suç sayılmıyor. İnsana

en büyük değeri vererek insanı yüceltmek, insan haklarından, emekten, bilimden, akıldan yana olmak ve Sivas Katliamı'nı kınayıp protesto gösterisi yapmak, suç sayılıyor.

Bir kez daha haykırıyoruz. Aklınızı başınıza alın, insanlarımızı Türk-Kürt, Alevi-Sünni diyerek ayıran, insanın insana yabancılaşmasını sağlayan bu gerici zihniyet elbette cevapsız kalma-yacak ve bir gün yaptıklarının cezasını fazlaca ödeyecektir.

Bugüne kadar gerek basında gerek TV'de “konuşan Türkiye”den, şeffaf karakollardan, yasağın yasaklandığı Türkiye'den bahsedenler ve Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyannamesi'ne imza koyanlar, aklınızı başınıza alın! Artık karşınızda örgütlü, bilinçli, mücadeleci ve ser verip sır vermeyen bir toplum var. Yazık etmeyin insanlarımızı, kırdırmayın insanlarımızı birbirine. Bu topraklar hepimize yeter, yeter ki ülkemizi emperyalist güçlere peşkeş çekmeyin.

Bizim Alevi-Bektaş toplumu ve dernekleri olarak, bir Alevi partisi veya Alevi devleti kurmak gibi bir sorunumuz yok. Bizler devletin görevini doğrudan doğruya kullanmasını istio-

ruz. Anti-demokratik yasaların *acilen kaldırılmasını*, bugün ülkemizi kan gölüne çeviren gerici, şeriatçı güçlere destek veren *Diyanet'in lağvedilmesini*, çocuklarımızın beyinlerini yıkayan eli sırkı başı sarıklı mollaların geldikleri yere gönderilmelerini, okullarda *zorunlu din derslerinin acilen kaldırılmasını* istiyoruz...

Bizler insan haklarından, bilimden, akıldan ve paylaşımcı ve bölüşümcü sosyal adaletten yana olduğumuzu bilmenizi istiyoruz. İnsanlarımızı diri diri yakan ağız salyalı gerici-faşist güçlere hiçbir zaman boyun eğmeyeceğimizi bilmenizi istiyoruz. Kısaca, haklarımızdan hiç bir ödün vermeksizin insani mücadelemize devam edeceğimizi bizi hiç bir gücün durduramayacağını, bütün dünyaya ilan ediyoruz.

Bugüne kadar bizleri oy potansiyeli gören, devlet işbirlikçisi sosyal demokrat partilere sesleniyoruz. Bu güne kadar anti-demokratik yasaların kaldırılması için ne yaptınız? İnsan haklarının yerine getirilmesi için, hangi yasaları getirdiniz? Bugün ülkemizde gerici terörü estiren yobazların durdurulması için ne yaptınız, ne gibi önlemler aldınız? Diyanet bütçesinin altına imza koyup, okullarda din dersi adı altında Sünnilik dersi verilmesini yasallaştıran SHP olarak bu topluma ne verdiniz? Bizler ısrarla köylerimize cami yerine okul, su, elektrik, yol istedik. Bunun için hangi çabayı gösterdiniz? Oylarımızla bizleri temsil eden milletvekilleri, Sivas olaylarında insanlarımızı diri diri yanarken 8 saat müdahale etmeyen hükümeti, devleti protesto için kaç kişi istifa etti?.. Bizlerin verdiği vergilerden maaş alıyorsunuz. Bu vicdanınızı hiç sızlatmıyor mu? Amasya Eğitim Fakültesi'nde kantine, 16 Haziran'da Amasya Sultan Camii'nde mezuniyet günü adıyla “hatim duası” okutulacağı ilanı asılarak, okulda gerici-faşist terör estiriliyor. Aydın, devrimci çocuklarımız

“Amasya'da 3 SHP milletvekili çıkar-dık, ama can güvenliğimiz yok, başımıza birşey gelirse bunun sorumlusu yalnız SHP'dir” diyor. Bunun için ne gibi önlemler aldınız? Sorgusuz infazların hızla arttığı ülkemizde Kürt-Türk çatışması çıkarmak için Sünni köylere silah dağıtıyorlar. Bu olaylar karşısında sessiz kalıp düzenin yanında hâlâ koltuk peşinde koşan SHP-CHP-DSP, bu toplum için, insanlık için ne yaptınız, hangi önlemleri aldınız?

Demokratik kitle örgütlerine sesleniyoruz. Ülkemizde sosyal demokrat anlayış bitip yerine, anti-demokrat bir düzene sahip çıkan sosyal demokrat bir anlayış hakim olmuştur. Artık başımızı ellerimiz arasına alarak biraz düşünmemizin zamanı gelip de geçmiştir. “Geçmişin zararına yanmak, elindeki zamanı da yitirir” diyor büyük düşünür Pir Hacim Bektaş. 1980 öncesinden ders almak gerekir. Gelecekte hata yapmamak için geçmişten ders almamız gerekir.

Artık biraraya gelerek soldaki boşluğu dolduran, insan emeğine sahip çıkan, bilimden, akıldan yana bir düşüncüyü kapsayan, sol bir partinin kurulması gerekmektedir. Veya düşüncemize en yakın bir partide mücadelemizi vermemiz gerekir.

Artık ülkemizde sol anlayışlar birleşmek zorundadır. Tek tek mücadele anlayışı yerine hep birlikte, hep beraber mücadele anlayışında birleşelim. Bizleri doğuran, gece uykusundan fedakarlık ederek ninni söyleyen analarımızı, gecesini gündüzüne katıp ekmek getiren babalarımızı, her gün yollarımızı bekleyen yavrularımızı artık ağlatmaya-lım. Bitsin bu keşmekeşlik. Bitsin bu işkenceler. Vurulmasın gençlerimiz, kurumasın dalında çiçekler.

Gelin canlar bir olalım!.. Ve unutul-masın, tarihe kara bir leke olarak geçen 2 Temmuz 1993. ●

İNANÇ ÖZGÜRLÜĞÜ

Din dersleri zorunlu olmamalı

KANBER SÖNMEZ, Hacı Bektaş Kültür Derneği Genel Merkez YK üyesi

S enelerdir aydınlar “bu ülkeye kara ses yerleşiyor” diye her gün yazıyorlar. Duyarlı insanlarımız sokaklarda yürüyorlar, “kara ses İran'a”, “mollalar İran'a”, “şeriat İran'a” diye bağırıyorlar. Ülkeyi yönetenler sanki sağır sultan, bunları duymuyorlar. Ne zaman duyuyorlar biliyor musunuz? Mezar-cı'lar ve şeriat sokaklarda kol gez-meye başlıyor, kiminin saçlarını çekip kiminin sakalını yoluyor, o zaman bağurmaya başlıyorlar. “Ülke bölünüyor”, “laiklik ve Cumhuriyet elden gidiyor” diye feryat ediyor, ama yine de *önlem almıyorlar*.

Bir ülkede tahminen 25 bin imam-hatip okulu olursa, buralarda yüzbin-

lerce Mezarıcı'ları düşünün!.. Bunları kim yetiştiriyor diye hiç arkalarına bakıp sormuyorlar. Bir sürü genç kızlarımız imam- hatip okullarında okuyor. Buralarda yetişen genç kızlarımız ne olacaklar?.. Çok sevdiğim İlhan Selçuk'un dediği gibi “kızdan imam olur mu?” Olmaz, onlar da molla yetiştircekler.

Kemalist ve laik düşünen insanlar olarak bizlere göre bu ülkede din ve vicdan özgürlüğü varsa, 12 Eylül'ün getirdiği 1982 Anayasa'sında din dersi en azından *seçmeli* olmalı, “isteyen din dersi okur, istemeyen okumaz” diye bir madde olmalıdır. O zaman özgür düşünce ortamı biraz daha meydana çıkar. ●

Şeriatı taviz vermek ölümdür

İzmir Narlıdere
Alevi-Bektaşî
Kültürünü Tanıtma
Derneği Yönetim
Kurulu Başkanı
Veysel
Karababa'nın
dergimize
gönderdiği basın
açıklamasını bazı
kısaltmalarla
yayınliyoruz

Günümüzde kamuoyu ve basın yayın organlarında Anadolu Alevi toplumu üzerine çeşitli oyunlar oynanmaktadır.

Alevilerin Anadolu'da yaşayan aydın, demokrat ve gerçek laik kitleler olduğu dünya insanları tarafından bilindiği gibi, çeşitli fraksiyon ve odaklar Alevileri kendi çirkin amellerine alet etmek için çeşitli oyunlara başvurmaktadır. Yalnız bunu bilmeleri gerekiyor ki Alevi ve Bektaşiler bu çirkin oyunlara gelmeyecektir.

Bu konuda Alevilerde esas olarak bilinen şudur: 1400 yıl evvel Muhammed Ali'nin çağdaş inançları üzerine bir sürü oyun oynanmış ve Muhammed Ali'nin Ehli Beyt'inin kırılması da, zehirlenmesi de Emevi sultanlarından olmuştur. Emevi ağaları Muhammed'in gerçek İslam felsefesini ters çevirerek kendi çıkarıcı politikalarına uygun olarak yürütmüşlerdir. Bu mevzu, *Kuran-ı Kerim*'in çoğu ayetlerinde olduğu gibi, açık ve seçik, net olarak meydandadır.

İslam tarihine baktığımız zaman, Aliyyel Mürteza'nın ve soyunun, çağ boyunca Emevi ve Abbasi ağaları tarafından, daha sonra da Anadolu'da Selçuklu ve Osmanlı ulemalarının Müslümanlık adına kırma uğratıldığını görüyoruz. Alevi toplumu, Ali'yi sevdiği için, aydın olduğu ve insana sevgi-saygıyı kendine ibadet bildiği için, katil olmadığı için, Arap kültürünü (ve bugün de İran, Cezayir gericiliğini) dışladığı için, tarih boyunca horlandı. Toplumu muza yönelik "Alevinin vatandaş sayılması bile caiz değil" gibi çeşitli önyargılar, çağdaş çirkinlikler, günümüzde de geçerliliğini korumaktadır. (...)

Bu gericilere, çağdaş düşünen karanlık kafalara seslenmek istiyorum. Biz tarihte Muaviye'yi biliyoruz. Günümüzde İslam'ı Muaviye gibi siyasete alet

ederek kendi tahtını kurmak için Atatürk ilke ve inkılaplarına, demokrasiye ve laik düşünceye karşı çıkan ve bununla övünen, "intikam"dan söz eden RP genel başkanı Erbakan'ı da bildiğimizi vurgulamak isterim.

Sivas katillerinin savunmacılığını yapanın RP genel başkan yardımcısı olduğunu da gözönünde bulundurarak, şöyle demek istiyorum. Sayın İzzettin Doğan ve RP'yle işbirliği içerisine girenler, her kim olurlarsa olsun... Aleviler tarafından bilinmektedir. Bunlara "Alevi" denmesi doğru değildir. Çünkü Muaviye'nin düşünce ortağıdır. İnsanları yozlaştıran, gericiliğe iten, teknik ve teknolojiye mahrum bırakan, yetim ve dulun, fakir-fukaranın hakkını yiyen böyle bir düşünceyle ve insan kanı akıtmaya doymayan bir vampir gurubu ile biraraya gelmek, aynı kefeyle girmek yanlışlıktır. Birçok yerde Sivas, Maraş, Çorum olaylarındakine benzer Alevi kırımları için zemin sağlamaktadır.

Anadolu Alevileri böyle bir zemin üzerinde yer alamazlar. Şunu herkes bilmelidir ki, hiç kimse kalkıp Alevilik adına pazarlık yapamaz. Aleviler artık devekuşu konumundan çıkmışlardır. "Ben Aleviyim, Alevi mürşidiyim, Alevi lideriyim, Aleviler benden sorulur" diye yorum yapan insanları ve kafaları lanetliyoruz. Alevi dedeleri bu tür insanları düşün göstermiştir.

Gelelim İzzettin Doğan'a.

İzzettin Doğan'ın babası Hüseyin Doğan 1954 yılında CHP'den milletvekili seçildi. Sonra da, CHP milletvekili iken, bir takım maddi olanaklar ve çocuklarına gelecek sağlamak amacı ile, merhum Adnan Menderes'e yanaştı, Demokrat Parti'li oldu. 1960 askeri darbesinden sonra Hüseyin Doğan AP milletvekili olarak siyasi yaşamını sürdürdü. İzzettin Doğan'ın ağabeyi

Doğan Doğan Türkiye Birlik Partisi'nden adaylığını koyduğu halde başarı sağlayamayınca, aile yeniden sağ partilere yöneldi.

Bugün kendisini "Alevilerin Mürşidi Kamili" ilan ettiren İzzettin Doğan 12 Eylül 1980 darbesinden sonra, askeri kanadın yarattığı Milliyetçi Demokrasi Partisi'nde (MDP) kurucu üye olarak yer aldı. Onun bu tutumu Aleviler arasında büyük tepki ile karşılandı.

Orgeneral Turgut Sunalp'ın MDP'si başarıya ulaşamayınca bay İzzettin Doğan kendisine yeni bir rota çizdi. Artık onu, hemşerisi Turgut Özal'ın peşinden yürüyen bir kişi olarak görüyoruz. Bu kez İzzettin Doğan, bazı Alevi kökenli işadamları ve bir derginin sahibi hemşehrisi ile işbirliği halinde, Alevi toplumunu Özal'ın saflarına sürüklemeye çalıştı.

Özal devri de bitince bu harika "Dede"mize yeni bir rota gerekiyordu. Geçmiş sağa eğilimli bu insan, gericilikten hiçbir zaman ayrılmadı. Gericilerle Aleviler arasında bir köprü oluşturmaya ve taşımacılığını yapmaya çalıştı. Bu da onun layık olduğu makamı bulduğunu kanıtladı.

İzzettin Doğan bir taraftan Alevi-Bektaşî derneklerinin toplantılarına konuşmacı olarak katılıyordu. Öte tarafta, *Türkiye, Zaman, Yeni Asya* gibi, laiklik ve Atatürk İlkeleri karşıtı gazetelerin başyazarları ile kendi avukatlık bürosunda ikili-üçlü görüşmeler yaptığı söyleniyordu. Abidin Özgünay'ın dergisini de kendisinin yayın organı olarak kullanıyordu.

Artık kendisince ortam hazırlanmış, sıra Alevi toplumunu RP çizgisine yönlendirmeye gelmişti. Düşünün ki, bu nevezuhur "süper mürşid"imiz, Sivas'ta 37 insanımız cayır cayır yanarken sadistçe tekbir getiren insanların ait

olduğu bir siyasal çizgiyle işbirliği yapmakta sakınca görmüyordu. Babası da, 70'li yıllarda milletvekili iken, Malatya'da Alevi edebiyat öğretmeni Abbas Altınkaş'ın cinsel organının sırf Alevi olduğu için kesilmesine seyirci kalmıştı...

Özetlersek, İzzettin Doğan'ın Alevilikle, Dedelikle hiçbir ilişkisi kalmadığını düşünüyor, bu ve buna benzer kişileri defterimizden silmiş bulunuyoruz ve düşün ediyoruz. Düşünler, yolumuzun kuralına göre cemimize, kurumlarımıza asla giremezler.

Bizler, gerçek Atatürkçüler olarak, laik Türkiye Cumhuriyeti'nin laiklik ve demokrasi işlevinin yanlış yorumundan rahatsız oluyoruz. Bazı çıkarıcı ve menfaatçılar, Atatürk'ün Cumhuriyet anlayışını, laikliği ezmektedirler. Hal böyle olunca, üzülmek ifade ederim ki, Sünni ve Şii şeriat özlemcileri, gericilik ve mollacılık bugün Türkiye Cumhuriyeti'nde kol gezmektedir.

Birkaç oy uğruna bu gerçeği görmezden gelen siyasi partilerin tavrı bizleri üzmektedir.

Dış devletlerden alınan kredilerin İslam örgütlerine, yani Kuran kurslarına, camilere yatırılması, tüm vatandaşlardan alınan vergilerin yanlış yönlendirilmesi, biz Alevilerin katillerini beslemektedir. Bu gidişat şeriatçı gericiliğe daha da fazla zemin sağlamaktadır.

Cumhuriyete ve laikliğe zıt görüş ve düşüncelere taviz verenleri şiddetle kınıyor ve buna zamanında bir siyasi çözüm getirilmesinden yana olduğumuzu belirtmekten kaçınmıyorum. Bu konuda siyasi partileri ve yürütme organlarını uyarmaya kendimi borçlu hissettim. Kardeş kanının dökülmemesi için tüm dünya insanlarını barışa çağırıyorum. ●

Kadınımız da dişi aslandır...

Dünyanın hiçbir toplumunda, hiçbir dinde, zaman ve öncelik bakımından kadına Alevilikteki gibi, kamil anlamında özgürlük verilmemiştir. Daha 200 yıl önce kadınlar esir pazarlarında alınıp satılırken, Alevilik 1400 yıldır hakkı olan değeri kadına vermiştir. Kadınlar Alevilikte erkeklerle eşit haklara sahip olmuşlardır.

Alevi kadınlarında erkekten sakınma, kaçma yoktur. Alevi kadını için *haremlik-selamlık* yoktur. Buna gerek yoktur, çünkü güçlü bir ahlak anlayışı vardır.

Alevi kadınında "çarşaf" yoktur. Baş örtüsü isteğe bağlıdır. Makyaj yapmak vardır.

Alevilerde kadın, düğünde dermekte, ölüde diride, cemde cemaatte, ibadette erkeklerle birlikte. Görgüde sorguda ve *her alanda* erkeklerle eşit haklara sahiptir.

Alevi cemlerinde kadın söz sahibidir. Dede'nin eşi Dede'nin sağına oturur, yüce divanda eşit yerini alır. Eğer cemi cemaati yürütecek Dede yoksa, orada bulunan, bu yolu bilen bir ANA SULTAN posta oturur ve görevini yerine getirir.

Alevi kadın dâra durma, şikayetçi olma ve konuşma hakkına sahiptir. Alevilikte kadın da, cemde cemaatte deyiş, düvazımam, nefes, koşma ve hatta mahalli türküler söyler. Alevilikte kız çocuklarına çok önem verilir. Hiç bir ayırım yapılmaz. Muhammed-Ali yoluna yakışan budur.

Bakalım Hünkar'ım ne diyor bu konuda: "Kadınlarını okutmayan bir toplumun geleceği karanlıktır... Yalnız erkek çocuklarınızı değil, kız çocuklarınızı da okutunuz. Çünkü erkek çocuğu

Almanya'dan Zülfikar Yalçınkaya can, kısaltarak yayınladığımız bu yazısında şeriat tarafından haksız yere aşağılanan kadının Alevilikte nasıl yüce tutulduğunu çeşitli örnekleriyle anlatıyor

okutursanız yalnız kendini kurtarır. Kız çocuğunu okutursanız hem aileyi, hem de toplumu kurtarır."

Başka kimde kadınlara verilen değer ve onlara övgü bundan üstün olabilir?

Bir kavga olsa, kadın sille tokat kocasına, erkeğe vursa, Alevi erkeği kadına el kaldırmaz. Aleviliğin ahlak öğretisinde "kadına el kalkmaz" denilmektedir.

Mirasta kadın-erkek eşit haklara sahiptir. Alevilerde karı-koca arasında mal ayrımı esası vardır. Gerek nişanda gerekse düğünde kadına verilen onun mihrimücvelleğine yazılır. Kocasını ile geçinemese bunlar olduğu gibi kadına verilir.

Alevi inancında kadının yeri o kadar yücedir ki, deyiş ve düvazlara girmiştir.

Alevilikte şu inanış vardır: Tanrı kainatı yarattığında kara yok iken kadını kandilde bir nur olarak Cebrail'e gösterdi. (5 Esmâ).

Bir yere gidildiğinde, binek hayvanı tekse bu hayvana kadın biner, erkek yaya yürür.

Cemde lokma dağıtılırken, Dede lokmanın ilk önce loğusa ve ayağı ağır olan bacılara verilmesini ister.

Ey dostlar! Ellerine Mızraklı İlmi-hal'i alarak yalan hadisler üreten sahtekarlar ise "kadın, erkeğin sağ iğa kemiğinden meydana geldi" diyerek kadını domuzdan, köpekten, eşekten daha aşağı imiş gibi gösteriyorlar. Halbuki Alevilikte kadın ne kadar yüce tutulmaktadır. "Erkek aslan aslan da, dişi aslan aslan değil mi?"

Hak Muhammed-Ali yolu adaletsizliği kabul etmez. Bütün analara bacılara sonsuz saygılar sunarım. ●

Bizdeki korku değil hak sevgisi

Eyüp Barışık

Alevilik daima iyiyi, doğruyu ve güzelliği arayan bir harekettir. İnsani olan herşeyi bünyesinde toplayan bir felsefe, bir inanç sistemidir. Alevilik Türkiye'nin en büyük şansı, laikliğin teminatı, "adam olmanın mektebi"dir. İlim Aleviliğin başında taç yolunda amaçtır! İnancının özü yaşadığı devir ve devrandan kopmadan yorumlanmış, yaşamıyla özdeşleşmiştir.

Alevilikte her insan ulviyetin bir simgesi, tanrısallığın birer kutsal belgesidir. Alevilik dinsel dogmaları reddedip, imanda şekle değil öze, biçime değil ruha yönelerek edeb ve erkan üzere yaşar. Zahirî batın ile, namazı niyaz ile, camiye cem ile karşılar. Kibleyi insan ile, kabeyi gönül evi ile, kıyası içtihat ile, kaderciliği özgür insan iradesi ile, tanrı korkusunu hak sevgisi ile, yaratan yaratılan ikiliğini varlığın birliği ile karşılar. Alevinin biatı kötüyü değil, haklı ve adil olanadır. Alevi, kendi gelenek ve görenekleri ile, dini akıl-gönül sentezinden geçirerek "şe-

riat" dünyasını aşmış, "tarikat" dünyasında, hatta ondan da öte "marifet" dünyasında kendini yeni temel ve boyutlarda inşa etmiştir. Alevilikle ilgili görüşüm kısaca budur.

Çağımız yaşamındaki ivme yoğun tapınmaya elvermez, ama beş vakit namazını eksik etmeye Anadolu'da saygıyla bakılır. Peki, namaz kılmayan Müslümanın durumu nedir? Araştırmaya göre Anadolu'da ümmeti Muhammed'in çoğunluğu namaz kılmıyor. Anadolu Müslümanı inancını biçimselikle aramıyor. Bu konuda hoşgörülüdür. Bu topraklarda dinler, mezhepler, tarikatlar binlerce yıldan beri üstüste istiflenmiş, yanyana sergilenmiş. Bugün bile İstanbul Ortaköy'de haham, papaz, hoca mahalle komşusudur.

Geçmişte Anadolu'nun her yanında Müslümanlarla Hristiyanlar içiçe yaşarlardı. Ancak ne olduysa, bizde de yobazlık rüzgarları ortalığı kasıp Kavrırmaya başladı. Alevi tanrısı bilir, Muhammed Ali'yi sever, oruç tutmaz, namaz kılmaz (dolayısıyla camiye

gereksinme duymaz), hacca gitmez. Alevi köylerinde cami yoktur. 1960'larda devlet imamları "devlet memuru" yapıp hazineye aylığa bağladı. Alevi köyüne gelen devlet memuru imam, onları namaz kıldırmaya zorladı. "Haydi bir cami yapalım" diyerek, inançlarında cami olmayan bu insanlara baskı uygulandı.

Devlet buyruğuyla inanç değiştir-mek, bu barbarlık kimin icadı? 12 Eylül 1980 bir dönüm noktasıdır. Orta öğretime zorunlu din dersleri o dönemde kondu. Alevilikte cami yok, köyüne cami yapılıyor. Alevilikte hoca yok, Dede var, ama devlet imam-hatip okulu kuruyor. İmam-hatip çıkışlı din öğretmeni Alevi öğrenciye doğru(!) dini anlatıyor. Akşam çocuk eve gittiğinde ağlıyor, annesine babasına "siz çok, ama çok kötüyünüz, öğretmen öyle söyledi" diyor. Bunun adı, devlet zoruyla mezhep baskısı, millî eğitim yoluyla yobazlık aşılmasıdır. Nerede laik cumhuriyet?

Pir Sultan Abdal bir Alevi ozanıdır.

Anadolu kültürünün ürünü, Türk edebiyatının övücü, dilimizin ozanıdır. Haksızlığa başkaldırının tarihimizeki simgesidir! Sivas'lı Aleviler, Pir Sultan Abdal'ın köylüleri onu anmak üzere bir şenlik yapmak için Türkiye'nin yazarlarını, ozanlarını ve diğer can kardeşlerini Sivas'a çağırdıklarında yobazlar, şeriatçılar saldırıyor. Canlarımızı allahüekber çığlıkları arasında yakıyorlar. İşte bu, yıllardır devlet eliyle yapılan yatırımın meyvesi değil midir?

Halk arasında şeriat karşıtı eğitim yayılmaya başlayınca, Sünni inançlı halkı şeriat devletinin *itici gücü* gibi kullanmak isteyen yobazlar, karşılarında engel gördükleri Aleviliğe yaşam hakkı tanımamaya çalışıyorlar. Bu, çok eski bir öyküdür. Alevi şairi Nesimi yüzyıllar önce şeriate karşı çıktığı için Halep'te derisi yüzülerek öldürülmüştü. Aşık Nesimi Çimen de, 21.yüzyılın eşğinde, yine şeriate karşı çıktığı için şeriatçılarca öldürüldü. Katiller aynı: Şeriatçılar! ●

KEŞMEKEŞLİKTEN KURTULMALIYIZ

Haydar Öztoprak, demokrasiyi ve insan haklarını savunabilmesi için Alevi toplumunun merkezi örgütlenmesinin gerekli olduğunu vurguluyor.

Canlar. Yüzyıllar önce, sazı ile sözü ile Ehlibeyt evlatları için o kanlı Sivas'ta Hızır Paşa tarafından dara çekilen Pir Sultan Abdal'ı anma törenlerinde, 2 Temmuz 1993 günü, cuma namazını kanla, kinle ve insanlıkdışı niyet ve duygularla kılan yobazlar, Madımak otelinde 37 canı, Ehlibeyt dostlarını, ozanlarımızı, gelinlik kızlarımızı, yazarlarımızı yakarak, bir kez daha yezitliklerini bütün dünyaya gösterdiler. Halkımızın başı sağ olsun.

Bu yezitlere destek olan veya oy avcılığı yapmak uğruna sessiz kalan devlet ve hükümet temsilcileri, onlar kadar suçlu oldukları halde, bütün basını ile bu oyunu bir bölge sorunu gibi veya dar kalıplar içinde yansıtmayı ihmal etmediler. (...) Bütün bunlar, kimlerle mücadele etmemiz gerektiğini bir kez daha bize açık ve net olarak göstermiştir.

Ama bizler, bazı küçük hesaplar ve kendi çıkarlarımızı ön plana çıkartmak uğruna kendi kendimizi hatta geçmişimizi zedelemekte ve toplumumuzun duygularını, inançlarını altüst etmekteyiz. Hatta, Alevi ve Bektaşî toplumunu oradan buradan derleme varsayımlarla bilgilendirmeyi(!) veya Alevi inancına bazı yakıştırmalar yaparak öne çıkmayı hedeflemekteyiz.

Alevilik Olayı adlı kitabında Cemal Şener, hiçbir düşünce ve fikir üretme yoluna gitmeden, geçmişte bu konuda kitap ve şiir yazarların eserlerinden alıntı yaparak, güya bizlere Aleviliği izah etmektedir. Bir başka yazar, Nejat Birdoğan her toplantıda, her seminerde "Aleviliğin Zerdüş'ten veya Şaman dinlerinden geldiği iddiasını" vurgulamaktadır.

Ülkemizde Alevi Bektaşî düşmanlığı ezeldir. Devlet ve onun güçleri bunu her fırsatta yinelemiş ve her dönemde bizleri katletmiş. Bunu göremeyecek kadar kör olan Nejat Birdoğan, Rıza Zelyut, Av. Muharrem Naci Orhan ve "Alevilik Bildirgesi"nin altına imza koyan diğer kişiler, bildirgenin bir bölümünde (aynen aktarıyorum) "ülkemizde, Cumhuriyetin kurulması ile birlikte Alevilere yönelik resmi devlet baskısı sona ermişse de eskiden gelen sosyal, psikolojik ve siyasal baskı

varlığını sürdürmektedir" diyorlardı.

Sanki hiçbir şey bilmiyorlar. Türkiye'de katledilen Alevilerin sayısı yüzlerce değil, yüzbinleri aşar. Cumhuriyet döneminde 1937-38 yıllarında resmi rakamlara göre Dersim'de 75 bin Alevi katledildi. Bu rakamın bir o kadar da inkar edildi. Yine 1974 Ecevit hükümeti döneminde Maraş ve Çorum'da yaklaşık sayıları 1000'e varan Alevi katledilmişken, bu rakam yarıya indirildi. 1993 yılının Temmuz ayının ikinci günü ise, hem de Müslümanım diyenlerce 37 can yoldaşımız daha yakılarak şehit edilmiştir. Bütün devlet yetkilileri olaya sadece bakmış, sonunda cenazeleri toplamak için harekete geçmiştir.

Şimdi sormak lazım, bu bildirgenin altına imza koyanlara: Osmanlı döneminde miyiz? Yoksa bunca insan Cumhuriyet Türkiye'sinde, 21.yüzyıla 7 kala mı katledildiler?

Görüyorum ki, "Alevi" geçinerek toplumumuzu ekonomik olarak sömüren sahte, maskeli insanlar piyasadadır ve birçok Alevi derneğinin yaptığı etkinliklerde baş köşede, hatta söz sahibidir. Bunlara ne zaman ve hangi dönemde dur denileceğini doğrusu çok merak ediyorum.

Sevgili canlar. Toplumumuzun birliği ne şekilde sağlanabilir? Dünyaya bir pencere de biz açarak varlığımızı, düşüncelerimizi, kültürümüzü, siyasetimizi, yaşam tarzımızı, dünya görüşümüzü, hukuk ve insan hakları anlayışımızı nasıl haykırabiliriz? Sağlıklı bir dünyanın yeniden varolmasına, barışa ve kardeşliğe susayanlara nasıl umut olabiliriz? Bu konulara kafa yormalı, görüşlerimizi

kamuoyuna duyurmalıyız. Dünya uluslarını başıboşluktan, silah üretiminden ve dolayısıyla savaşlardan bizim düşüncemizin kurtarmayacağını kim iddia edebilir?

Bundan 700 yıl önce Hünkar Hacı Bektaş Veli kadınlarımızı baş köşeye oturtmuş ve cemlerimizde söz ve yetki sahibi kılınmışsa, kendi gücümüzü küçümsemeyelim.

Ana kaynak Alevi ve Bektaşîlik öğretisidir. Demokrasinin, insan haklarının, barışın, özgürlüğün, insan eşitliğinin, evrensel bir dünya kurulmasının en hararetli, en ileri saflardaki savunucusu *Alevi ve Bektaşîlik* ve onu destekleyen yazarlar, ozanlar, sanatçılar ve demokrat kesimdir.

Alevi ve Bektaşî toplumunun birlik ve beraberliği üzerine görüşlerimi de şöyle sıralamak istiyorum.

Bence, toplumumuzu biraraya getirmek için temelde şu görüşler etrafında birleşmemiz zorunludur:

1. Alevi ve Bektaşî inancı (**Dergah**).
2. Alevi ve Bektaşî kültürü (ozanlar, aşıklar, yazarlar...)
3. Alevi ve Bektaşî toplumunun siyasi görüşü (demokrasi, insan hakları)
4. Alevi ve Bektaşî toplumunu temsil eden yurtiçi/yurtdışı tüm birlik, demek ve federasyonların *merkezi bir karar ve yönetim* altında bir araya gelmeleri.
5. Alevi ve Bektaşî toplumunun en üst organı olan bu karar ve yönetim kurumu tarafından organize edilecek bir alt komite, Alevilik ve Bektaşîlik hakkında yayınlanacak tüm eserleri incelemeli, doğruluğu ve toplumumuza yararlı olduğu kanaati ortaya çıkınca bunlar yayınlanmalı.
6. Alevi ve Bektaşî halkının fikir ve

düşüncelerine yer verecek, yazarlarımızı, ozanlarımıza, aşıklarımıza el uzatacak, onları tanıtacak günlük bir yayın organının yayınlanması.

7. Alevi ve Bektaşî ibadetini, dünya görüşünü aktaracak ve sesimizi duyuracak, ozanlarımıza ve aşıklarımıza yer verecek ve onları tekellilerin kucagından kurtaracak bir anlayışla yayın yapacak bir TV kanalının kurulması.

8. Bir radyo istasyonunun kurulması ve aynı doğrultuda yayın yapması. (Bu yazı Mozaik Radyosu'nun kurulmasından önce kaleme alınmıştı-Kervan)

9. Bir müzik üretim merkezi kurularak, ozanlarımızın, aşıklarımızın soyulmasına bir daha fırsat tanınmamasının sağlanması.

10. Bir matbaa kurulması. Geçmişimiz taranarak bütün eserlerimizin yayınlanması. Yazarlarımızın çıkarıcılarca sömürülmemesinin önüne geçilmesi.

11. Bütün bunların faaliyetini içinde barındıracak bir mekana, bir tesise kavuşmamızı ve bu tesislerin, bu kurumların işlerliğini sağlayabilecek paranın ve ekonomik gücün temin edilmesi.

12. En önemlisi, bütün bu kurumların çalışması, organizasyonunun temini için bilim adamlarına, teknik uzmanlara, hukuk otoritelerine, öğretim üyelerine, yazar ve araştırmacılara, siyasi uzmanlara ihtiyaç vardır.

Sevgili canlar. Bu ve benzeri düşüncelerin birikimi sonunda, elbette bizlerden daha uzmanca tesbitler yapabilecek kişiler çıkacak, daha çarpıcı görüşler ortaya atılacaktır. Amaç, Alevi ve Bektaşî toplumunu bu keşmekeşlikten, başıboşluktan ve önüne gelenin lider kesilme sevdasından kurtarmaktır. Bunu yapabilecek bütün görüş ve düşüncelerin yanında yer alacağım ve farklı bir görüşüm olamayacağı herkesçe bilinmelidir.

Gönül istiyor ki hem kendimizi kurtaralım, hem de insanlığa nasıl hizmet ederiz, yollarını arayalım. Umarım bütün güzel dilek ve istekler gerçekleşir.

Alevi ve Bektaşî toplumu içindeki canların her olumlu çalışmalarının ve önerilerinin desteklenmesini diliyor, cümle canlara saygı ve muhabbet yolluyorum. ●

Alevi-Bektaşî toplumunda yaşanan, kısıtlanmış, yasalarla baskı altına alınmış olan demokratik hakları elde edebilmek için bir yeniden örgütlenme sürecinin başlarında, Aleviliği devlete, milliyetçiliğe, Diyanet'e çekmeye çalışan bir sağ yaklaşım vardı. Her türlü melaneti oldubittiyse toplumun başına bela etmek, Alevi-Bektaşîliğin özünü boşaltıp onu dine, devlete yamamak, vb. isteyen bu eğilim, toplumun eleğine takılmakta gecikmedi. Dost çevrelerin de zamanında uyarılarıyla, toplumda kabul görmedi, büyük oranda dışlandı.

Dışlanan konulardan en önemlisi, "Alevi Partisi" fikri ve girişimiydi.

Her inançtan ve millettten ilerici, laik-demokrat, emek yanlısı kesim, mevcut yasal siyasal partilerden beklentilerine tam bir karşılık görememesinden beslenen "bir başka parti" arayışı, Alevi-Bektaşî toplumunun toparlanma, örgütlenme sürecine de yansıyor. Hele bir kesim var ki, toplumca ne kadar reddedilirse reddedilsin, Alevi partisi fikrini sürekli işliyor, kendisine yakın ortam bulunca sahnelemeye çalışacak...

"Alevi" partisi mi?

Alevilik bir inanç sistemi olarak kendi hakları için örgütlenecek, kendi demokratik istemlerini elde etme yönünde mücadeleyi sürdürecektir. Ama sadece "Alevi sorunlarıyla" yürüyemez. Tarihine, geleneklerine, özüne sadık kalacaksa, Aleviliğin, diğer laik-demokratik ve emekten yana güçlerle birlikte hareket etmesi, genel demokrasi kavgasının çeşitli birlikleri içinde yer alması kaçınılmazdır.

Bu "birliğin" en ileri düzeyi kuşkusuz siyasal partidir. Ama "Alevi Partisi" değildir. Böyle bir parti geleceğini onda gören tüm laik-demokrat ve emekten yana kesimlerin partisi olabilir.

İnanç temelli parti olur mu? Alevilik herşeyden önce bir inanç sistemidir.

Bu tartışmada, "zaten kurulacak parti Alevi Partisi olmayacaktır, adı Alevi Partisi olmayacaktır..." türünden savunular inandırıcı değildir. Alevilerin içinden yarım aydın bir kesim "bizim partimizi" kurmaya kalkışır, adı ne olursa olsun bu parti Alevi Partisi olur.

Böyle partilerin yaşama şansı yoktur. Diyelim ki, kısa süre de olsa yaşadı, o zaman da, "azınlık partisi" (toplum içinde kullanılan deyimle mezhep partisi) olarak kemikleşir. En az Kürt partisi örneğindeki kadar dar görüşlü ve sekte-bölücü olur. Alevi Partisi, Alevi-Bektaşî toplumunu, toplumun öteki laik-demokratik kesimlerinden soyutlar. Bin küsur yılın gizli-açık düşmanlıklarını iyice körükler. Sonuç itibarıyla Alevi toplumuna muazzam zararı dokunan, ihanetçi bir miras bırakır.

Alevi Partisi fikrine, "Alevi toplumu henüz hazır değildir, önce örgütlenmesini tamamlaması gerekir..." diyerek karşı(!) çıkmak da ilkesel değildir, oportünist bir tutumu gizlemeye yaramaktadır.

Sorun, adı Alevi partisi mi olsun, ya da toplum buna hazır mı değil mi sorunu değildir. Sorun ilkeseldir, inanç temelli bir siyasal parti kurulmalı mı kurulmamalı mı, sorunudur.

Siyasi parti, devletle sınıflar arasındaki ilişkide en üst düzeyde rol oynayan bir araçtır. Alevilik bir sınıf değil, toplumun farklı sınıflarından insanların

Alevi Partisi hain bir tuzaktır

ait olduğu bir inanç sistemidir. Alevi toplumuna - onun beklenti ve duygularını istismar ederek - inanç temelli parti önermek ilkesizliktir, hain bir tutumdur. O zaman İslamcı siyasal hareketle, şeriatçı partiyle arada ne fark kalıyor? Kararlı laiklik savunuculuğu nerede kalıyor? Çünkü, son yılların yoğunlaşan tartışmalar içinde iyice açığa çıktı ki, *inanç temelli parti laiklikle, laik devlet anlayışıyla bağdaşmaz*. Üstelik, şeriata karşı verdiği kavgada toplumu güçten düşürür. Aleviliği böler.

Gerçek böyleyse "Alevi Partisi" neyin sonucudur?

Alevi-Bektaşî toplumu toparlanma içindedir, *en geniş birliğini* sağlamak istiyor. İlerleyen süreç hiç de küçümsemeyecek kazanımları daha bugünden toplumun hanesine yazmıştır. Açılan dernekler çoğalarak merkezi örgütlülüğe gitmekte, cemevlerinin sayısı artmakta, yürütülen cemler her geçen gün sıklaşmakta, kalabalıklaşmakta, birliğin mayası yeniden sağlamlaşmakta, Dergah-Dede-Cem zinciri toplumsal yapıda giderek tekrar ortak bölen olmakta, bu doğrultuda kültürel yeniden diriliş yığınlarına moral değerler kazandırmaktadır.

İnanç birliği, belirleyici örgütsel bir yapıda (Dergah) daha da geliştirilerek sonuca ulaştırılmalıdır. En büyük birlik, bunun etrafında sağlanacaktır.

Alevi-Bektaşî toplumundaki bu canlanmadan başta şeriatçı güruh rahatsızdır... Tarih boyu bu inancı ve kültürü

yok edememiş olanların düşmanlığı anlaşılır birşeydir. Niyetini açık söyleyip, açık tutum alandan Alevi-Bektaşî toplumu fazla bir yara almamıştır. Düşmanın düşmanlığı açık seçik görülmüştür. Alevi toplumunu yaralayan hep, "dostun bir fiske" olmuştur.

Toplum "Dede" diyor. Birileri "sol" önder öneriyor. Toplum "Dergah" diyor, birileri "şirket" diyor. Toplum "yol önderi, postnişin" derken, birileri "şirket yöneticisi"nden söz ediyor. Toplum "Dergah, merkezi demekler, danışma kurulu, koordinasyon kurulu, Enstitü..." diyor, birileri "Alevi Partisi", "milletvekilliği", vb. hazırlığı içinde... Diyanet'ten sandalye almaya iştahlananlar da tükenmiş değil.

Yani, toplum içinde önder/aydın/yönetici diye öne çıkan bazıları, toplumsal bilincin çok gerisinde hareket ediyorlar. "Taşra örgütleri"ni, toplumu dinleyen, toplumun görüşünü soran yok. "Ben-biz karar aldık, böyle yapacağız" denilince topluma gerek de kalmaz ki zaten. Hani Alevilik katılımcılık demekti, demokratik olma mı? Aldığınız kararı kimlerin denetiminden geçirdiniz?

Aydın olmak, ne topluma sitem etmek, ne "ben yaptım oldu" demek, ne de bir inanç birliğini doğrudan siyasal bir yapıyla karıştırmak değildir. Kendi tarihsel-toplumsal yapısına dayanmak, buna dayanarak toplumun önünü açmaktır. Kendi özgülünü genel önüne koymadan, onu genelin bir parçası olarak anlamak ve *genelin çıkarını yaşama geçirmeye çalışmaktır*.

Alevi-Bektaşî toplumu Dergah (Dede-Cem) diyor. Yarım aydın kalkıp "toplumu teokratik bir devletle mi yöneteceğiz" diye dudak büküyor. Bu tutum, adına yola çıktığı Aleviliği hiç anlamadığını, hiç sevmediğini ve daha da ciddisi, inanmadığını gösteriyor.

Alevilik tarihte kaç tane teokratik devlet kurmuş? 1400 yıldır bunu mu yapmaya çalıştı da yapamadı Alevilik? Ama öte yandan, ortaya çıkıp inanç temelli, "mezhep" partisi, "Alevi partisi" kuralım diyorsun. Hangi yol teokratik-totaliter devlete götürür? Dergah ardında örgütlenme mi Alevi partisi mi? Bir de, "Alevilik diye bir sorunuz yoktur" diyeceksin, ama Alevi partisini de kuracaksın! Peki neye hizmet edecek bu parti?

Bu toplum "Alevi partisi", mezhep partisi istemiyor. (Ama, laik-demokratik, emekten yana bir parti istiyor, onu arıyor...) Peki ama, o zaman *Alevi Partisi'ni kim istiyor?* Alevilikteki potansiyeli kendi "dükkan"ına taban yapmaya hevesli olan (ve Alevilik diye bir sorunu olmayan) birkaç "sol" yarım aydın istiyor. Şeriatçı partiye siyasal yelpazede meşruiyet kazandırmak isteyenler, Aleviliği bölüp parçalamak isteyenler istiyor. Bu yolla Aleviliği daha iyi denetim altında tutacağını düşünen devlet istiyor. Bir de, Aleviliği Şiiliğe çekmek için İstanbul'dan Çorum'a, Antakya'ya kadar Hacı Bektaş düşmanı dergiler yayınlayan Şii, şeriatçı İran, böyle bir partiden yarar umabilir.

Tümü de Alevi-Bektaşî inancına, tarihine ve geleceğine düşmandır.

Sonuç ve görev

Alevi-Bektaşî toplumunun içine itileceği bir Alevi Partisi macerası, ancak ve ancak düşmana hizmet edecektir. Şeriata karşı mücadeleyi güçsüz kılar, hatta ona meşruluk tanıyarak hareket alanını genişletir. Milyonların bilincini bulandırarak yaratacağı uzun dönemli zarar ise en korkuncudur.

Alevilik, sağdan soldan üzerine gelen tüm tehlikelere karşı kendisini ancak, asıl birliği demek olan *Dergah ekseninde birlik* ile, onun çevresinde oluşacak halkalar ile süreç müdahale ederek koruyabilir. Bu örgütlülük süreci, bir yandan Alevi-Bektaşî inancına sahip olanların demokratik haklarının elde edilmesini daha kolaylaştırırken, diğer yandan da Alevi toplumunun, en geniş laik-demokratik cephedeki yerini daha örgütlü ve güçlü olarak almasını sağlar.

Altın alta Alevi partisi fikrini işleyenleri toplum önünde teşhir etmek, yalnız Alevilerin değil tüm laik-demokratların, işçilerin görevidir. Bu hain tuzak yalnız Aleviler'i hedeflemiyor. Genel demokrasi mücadelesini sekteye uğratmaya yöneliktir.

Dünya çapında yükselen gericiğin ülkemizde hızla azdığı, şeriat tehlikesinin alabildiğine öne çıktığı şu ortamda toplumun bilincinde öne çıkartılması gereken fikir, **Laik-Demokratik Cephe**'dir. Toplumun ilerici, demokratik, laik unsurlarını, uygar bir geleceğe inanç besleyen tüm Müslümanları en küçük yerleşim birimine dek şeriatçı düşmana karşı mücadelede (şeriatçı parti kapatılsın sloganı ile) örgütlemek, Laik Demokratik Cephe'nin görevidir.

Şeriatçı kara hareketin ülke gündeminden silinmesi, 1400 yıllık kavgada uygarlıktan, insanlıktan yana güçlerin kazandığı büyük bir zafer olacaktır. ●

Mihman olduk bugün size
Canlar sizlere merhaba
Şükür geldik biz yüzyüze
Dostlar sizlere merhaba

Çok şükür sizlere erdik
Hakkın cemalini gördük
Biz Hak'kı Adem'de gördük
Diyen canlara merhaba

Muhabbet aşkı bu yara
Bel mi bağladın sen dara
Aşık oldum hoş didara
Gören canlara merhaba

Esrari der can erenler
Bizlere gönül verenler,
Bu muhabbete gelenler
Canlar sizlere merhaba

Esrari Baba, bize özgeçmişinizi anlatır mısınız?

Aslen 1958 Hatay doğumluyum. Köy şartlarında nüfus kütüğüne gidip yazdırma vb. işler zor olduğundan, benden 5 yıl önce doğup ölen kardeşimin kütüğünü kullanmaya başlamışım. Yani onun adını almışım ve o nedenle okula da, askere de erken yaşta gittim. Askerdeyken beni amcamın kızıyla nişanlamışlardı. Evlendik, 2 çocuğumuz var.

19 yıldır İskenderun Belediyesi Sular İdaresi Abone Şefliği'nde çalışıyorum. İskenderun'da 1992 yılında kurduğumuz Hacı Bektaş-ı Veli Kültür Derneği'nin de başkanlığını yürütüyorum.

Sanat yaşamımda dostlar beni *Ozan Esrari* olarak tanır. Asıl adım Mehmet Şahan'dır. Tunceli'li Müslüm Dede ile üstadım Aşık Mahrumi Baba, Mehmet Çoban can, ki ayaklı tarihtirler, bana "Esrari" mahlasını verdiler.

Bağlamayla dostluğunuz ne zaman başladı?

Alevi kültürü bağlamanın içinde büyümüşür. Daha doğrusu Alevi kültürünü taşımış, bugünlere kadar getirmiştir. Dedelerimizi, büyüklerimizi cem törenlerinden görerek ve onlardan etkilenerek başladım. 6-7 yaşından beri müzikle uğraşıyorum. Şiir yazmaya ilkokul ikinci, üçüncü sınıfta başladım.

Ailede başka saz çalan var mı?

Bize köyde Gaşan aşireti derler. Gaşan'lılar 7 köyde vardır. Ve de Gaşan'lı köylerinde yediden yetmişe herkes saz çalar. Mesela İsmail İpek, Aşık Meçhuli, Vicdani, Emekçi ve daha niceleri akrabalarımıdır.

Hangi Ozan ya da Dede sizi etkiledi?

Aşık Mahrumi Baba üstadımdır, hocamdır. Rahmetli Tunceli'li Müslüm Dede'nin çok etkisi vardır. "Badı sabah esen seher yelleri" parçasını Müslüm Dede'yi kaybettikten sonra, kendisine hasretimden dolayı yazmışım. Arif (Sağ) hoca Sebhat (Akkiraz) hanıma bu eseri okuttuğu zaman, Müslüm Dede'ye hitap eden dörtlüğü çıkarmışlar.

Kayseri Sepetçimen'de yaşamış olan bir canımız var Mehmet Çoban. Bu da deli divanedir, çok güzel şiir yazar. *Allahın Adresi* diye bir kitabı var. Bu canlarımızdan hep kaynaklandım. Rahmetli İbreti Baba'nın, Meluli Baba'nın eserlerinin etkisinde daha çok kaldım.

Onlarla ilgili bir anınızı anlatabilir misiniz?

Mehmet Çoban canımız benimle Meluli

Babanın arasında gidip gelirken bizi giyaben birbirimize tanıştırdı. Geliyordu, onu bana anlatıyordu. Gidiyordu, beni ona anlatıyordu. Meluli Baba beni arz etmiş, gelsin kendisini göreyim demiş. Hazırlandım, tam gitmek üzereydim ki, haber aldım Meluli Baba dünyasını değiştirmiş. Ben de kendisine şunu yazdım:

Gönlüm arzuları sizi görmeyi
Gelip göremedim Meluli Baba
Mahi tabanına yüzüm sürmeyi
Gelip süremedim Meluli Baba

Aşkını gönlümde heran sezdiğim
Gece gündüz hayaliyle gezdiğim
Muhabbet ehlinin benim sevdiğim
Gelip soramadım Meluli Baba

Esrari der sende kaldı nazarım
Aşkın kitabına ismin yazartım
Senin eserlerini okur gezerim
İzini sürerim Meluli Baba

Sebhat Akkiraz'ın okuduğu "Badı Sabah" adlı deyişten başka, Alevi sanatçılarımızın okuduğu parçalarınız var mı?

Yine Sebhat Akkiraz "Adalet Kılıcı"nı okumuştur. Rahmetli Mücrimi Baba'ya ait bir derlememi de, "Bu bir davadır sevdiğim", okumuştur. "Aşkınla perişan olduğum, bu bir sevdadır" diye başlıyor. Sözleri akrabam Perişan Güzel Baba'nın olan, müziğini benim yaptığım "Yaralı Ördek" adlı eseri de derledim, Arif hocaya verdim. Onlar da sağolsun değerlendirdiler. Perişan Baba perişan bir halde yaşıyor. İsmi de tam yaşayışına göre.

İlham, vahiy dediğimiz duygu geldiğinde yazıyoruz. Ve muhakkak birşeyin etkisinde kalarak yazıyoruz. Bazen bir deyiş beş dakikada yapabiliyorum, bazen saatlerimi hatta günlerimi aldığı oluyor.

Müzikdışı çalışmalar nasıl gidiyor?

Ozanların derdi çok, yükü ağır. Genelde tüm ozanlarımız ezilmiş, yoksulluk, sefalet içinde hayatlarını sürdürmüştür. Gerçekten olanaklarımız çok dar. Örneğin, ben bir yandan çoluk çocuğun geçim derdi ile uğraşırken, bir yandan da Hacı Bektaş Derneği'nin getirdiği sorumluluklarla uğraşıyorum. Onun dışında Açık Öğretim'de İş İdaresi Bölümü'nde okuyorum. Yoksulluk nedeniyle zamanında okuyamadım. İskenderun Belediyesi'ne girdikten sonra ortaokul diplomasını dışardan aldım, Ticaret Lisesi'ni bitirdim. Onun haricinde çeşitli kültürel faaliyetlere katılıyorum.

Ne zamandan beri dernek başkanlığı yapıyorsunuz?

Derneğimiz 1992 yılında kuruldu. İlk başkanlığını Arap canlarımızdan, *Allahın Mezheplerle Mücadelesi* kitabının yazarı Mahmut Veli Turhaner yaptı. Altı ay kadar sonra bu görevi başkasına devretmek zorunda kaldı. Dostlar, canlar, "bu derneğin zaten tüm yükü senin omuzlarında, başkanlığını sana vereceğiz" dediler. Ben de kabul ettim.

Dernek çalışmalarından da söz eder misiniz?

İlk aşamada bir Semah Ekibi kurduk. Ayrıca gençlerimize saz kursları veriyoruz. Bir kütüphanemiz var. Paneller, seminerler düzenliyoruz.

Ankara'da Hacı Bektaş-ı Veli Der-

neği genel merkezi oluşturulmaya çalışılıyor. O tam faaliyete geçer geçmez biz de oraya bağlanacağız.

Bölgemizde cemevi var mı?

Yok. Kurma çalışmalarımız var. Anadolu'dan gelmiş, yerleşmiş insanlarımızın, genelde maddi olanakları zayıftır, durumları müsait değildir. Kendi imkanlarımızla yapmak biraz ağır oluyor. Biliyorsunuz devletin bize bir faydası yok. Alinterimizi, emeğimizi alıyorlar, ama bize birşey yok...

Hatay, Arap Alevilerin yoğun yaşadığı bir bölge. Sizce Anadolu Alevilerinin gelenekleri ile Arap Alevisi canlarının gelenekleri arasında ne gibi farklılıklar var?

Adana, Mersin ve Antakya'da Arap Alevileri var. En yoğun oldukları yer tabii Hatay. Hatay bölgesindeki Arap Alevisi canlarımızla aramızda dağlar kadar kültürel farklarımız vardır. Şöyle söyleyeyim. Onlar bizim kültürümüzü yaşamamışlar, görmemişler.

Derneğimizin ilk başkanı bir Arap canımızdı. Amaç, Anadolu Alevisiyle Arap Alevisini biraraya getirmek, bizlerle onları içiçe yaşatmak, birbirimizin kültüründen haberimiz olmasını sağlamak, birbirimizi tanımaktır. Maalesef o canımız da, biz de başaramadık.

Arap Alevileri ile aramızdaki ortak nokta, Ali ve Ehlibeyt sevgisidir. Bunun

“TÜM SINIR

dışında onların Anadolu Aleviliğiyle pek ilgileri yoktur. Arap Alevisi canlar, bizim Sünni insanlarımız gibi, namaz da kılıyorlar, camiye de gidiyorlar, Ramazanı da tutuyorlar...

Biz bacılarımızla, kadınlarımızla birlikte ceme gireriz. Onlarla yanyana oturur, kadınlarımızın fikrini, düşüncesini alırız. Arap Alevileri toplantılarına kadınları almaz. Kadınlar, erkeklerin yanında kesinlikle ikinci plandadır.

Rıza Yürükoğlu: Suriye'deki Aleviler Arap. Onlar, İran'da Humeyni önderliğinde devrim olduktan sonra, kendilerinin "bir İslam kolu" olarak tanınması için İran mollalarından defalarca istekte bulundular. Hafız Esat'ın aracılığıyla. Defalarca oturup pazarlık yaptılar, görüşmeler yaptılar. Sonunda Lübnan'daki Ayetullah "bunlar İslamdır" diye fetva verdi.

İleri gelenleriyle görüşüyoruz. Bizim Dedelerimiz gibi onların Şihlari vardır. Onun yönetiminde, bizim cem gibi toparlanırlar, ama adına "namaz" derler. Ve de kadınları almazlar. Arap Alevilerinin ceminde saz çalınmaz, dâra çekme yoktur, semah yoktur.

Aleviliğin toparlanmasında derneklerin payı oldu, olacak da. Ancak, bazı canların Alevilik sanki bu dernekleri

nin içinde, demokrat görüşlü tek bir parti yoktur. SHP'nin, CHP ve DSP'nin de bu açıdan sağ partilerden hiçbir farkı yoktur.

Kürt miliyetçiliği konusunda düşünceleriniz nedir?

Ben Kürdüm, dilim Kürt. Eğer Doğu'da şeriatı dayalı bir Kürt devleti kurulacaksa, ben İSTEMİYORUM.

Kürt insanlarımızın ezilmesine karşıyım tabii. Dilimizi konuşabilelim, kültürümüzü yaşatabilelim istiyorum. Bunlara saygılıyım, bunları ben de destekliyorum. Ama İslama dayalı bir Kürt devleti, işte buna karşıyım. Alevi olarak ben, ha bugün T.C. devleti altında ezilmişim, ha yarın İslama dayalı bir Kürt devleti altında ezilmişim, ne farkı var?

Biz Aleviler dünyadaki tüm sınırları kaldırmaya çalışıyoruz, pasaport denen şeyi kaldıralım diyoruz. İnsanlar dilediği yere özgürce gidebilmeli.

Aşkla muhabbetle, dost dost, sevgiyle dolan
Gönülden gönüle aman göçelim Dilber
Leduni ilmini sevgi ile dolan
Sevgi deryasından içelim Dilber

Esrari kıssadan bir nefes estim
İnsan birliğidir, dost dost, emelde kastım
Dünya varlığından ilgini kestim
Sevgiyi ekelim biçelim dünden

Girdim seyreyledim vücut şehrinin
Binbir çeşit bezirgan var efendim
Nuh ile dolaştım aşkın nehrini
Kainat var idaren var efendim

Esrari sevgidir bizim gıdamız
Böyle emreylemiş bizim hüdamız
Madem ki Havva'yla Adem atamız
Bunca cehaleti kökten söksünler

Esrari Can, değerli ozanlarımızın bir arşivini oluşturmaya başladı. Meçhuli Baba'nın, İbreti Baba'nın da bir arşivini kursak nasıl olur?

Gerçekten sevinirim. Canlı tarihlerimiz var, ama bugüne kadar bu kütüphanelerin kapısını açan olmamış. Hepsini göçüp gitmiş ve dağarcıklarını beraberinde toprağa gömmüşler.

Alevi toplumunda herkes böyle toparlama, derleme işiyle uğraşamaz. Ama sizin gibi yazarlar üstlenirlerse daha faydalı olur. Biz de elimizden geldiği kadar yardım ederiz. Tabii hep beraber yapacağız, bizde "ben", "sen" yok, "biz" var.

Yeri gelmişken size İbreti Baba'nın bir hikayesini anlatabilirim. Kendisi Sarız'da oturuyor. Müftü ile hiç anlaşamaz. Bir gün müftü diyor ki, "Ya İbreti Baba. İyisin hoşsun da, şu camiye de gelsen, namaz kılsan, oruç tutsan daha iyi olur". İbreti Baba, "peki senin bundan beklentin nedir?" diyor, "beni inandır geleceğim". Müftü, "öldüğümüz zaman biz öbür dünyaya gideceğiz, cennete gönderecekler, bal yağ çeşmeleri akacak, emrimize 72 tane huri verecekler, onlarla yaşayacağız keyifler süreceğiz" deyince, İbreti Baba, "kardeşim, senin hanım da aynı hizmeti veriyor, ona kaç tane zebellah veriyorlar" diye soruyor. İmam tabii ki cevaplayamıyor, kızıyor...

Ondan sonra İbreti Baba şunu diyor:

İnsanlığa değer verip
Böylece ehli imanım
Kötü ahlakı hor gör
Sonra kaynamaz hiç kanım

Benden sorma abdest namaz
Sabırlı ol hele biraz
Arapçam çok kısa pek az
Safi Türkçedir lisanım

Yetmişiki huri bilmem
Verseler de gene almam
Çünkü ben hakkından gelmem
Geçimi zor bir insanım

O Cennet hep olsun sana
Kederlenme benden yana
Cehennem kâr etmez bana
Cennet benim, ben insanım

Şeytanı bilmem ki nasıl
Ne millettir hangi asıl
O yaklaşmaz bana hasıl
Onunla hele düşmanım

İbreti'yim bir fakirim
Bez değil atlas dokurum
Kuran'ı Türkçe okurum ki
Anlansın benim sözüm

Başka bir şiirinde de şöyle diyor:

Yarınki cennete etmeyiz minnet
Cenneti vücudu insan biliriz
Münevver insana kıymet vererek
Allah mevhumunu insan biliriz

Gerçek insan siler kalbin pasını
İrfan ışıyla açar gözünü
Aşgının ağzından çıkan sözünü
Hem Hadis, hem Kuran biliriz

Sevgili Esrari Baba, bu güzel muhabbet için teşekkür ederiz. ●

AR KALDIRILSIN''

merkez almalıymış gibi tutum alması, bize yanlış geliyor. 1000 yıldır ezilen sınıfın bayrağı olmuş, Aleviliğin bugüne gelmesinde önemi tartışılmayacak olan Hacı Bektaş-ı Veli Dergahı v. Tarihte Anadolu Aleviliğinin merkezi bu Pir Dergahı olmuş, bugün de o olmalı. Bu konuda sizin görüşünüzü alabilir miyiz?

Türkiye'de 60-70 demek var ve her kafadan bir ses çıkıyor. Bence bir kere bunların birleşmesi şarttır.

Öte yandan, demekler önemlidir ama Dergah'sız hiçbir şey olmaz. Dergah her türlü örgütlenmenin başı olmalıdır.

Alevi derneklerinden birinin yöneticisi olarak Türkiye'de şeriatçı güçlerin yükselişi karşısında ne yapmalı?

Adamlar Türkiye'ye şeriat düzeni getirmek istiyorlar. Atatürk'e karşılar. Laikliğe karşılar. Devrimciliğe karşılar. Demokrasiye karşılar... Bunların amaçları laikliği, Türkiye Cumhuriyeti'ni yok etmek, *şeriat devleti* kurmaktır.

Açıktır devlet desteklemese bu gücü sağlayamazlardı bugüne kadar. Şeriatçı düşüncelerin genelde devlet tarafından yönetildiğine inanıyorum. Bunlara büyük taviz veriliyor. Her yönden besleniyorlar. Dışarıdan da besleniyorlar.

Bunlar, halkımızın önünde çok büyük bir tehlikedirler. Bu nedenle, tüm aydınlar, tüm demokratlar, "ben laik

düşünceden" yanayım diyen tüm vatandaşlar bir çatı altına toplanmalıdır. Tüm güçler birleştirilmeli ve şeriatçı partinin yaşaması engellenmelidir.

Bu birlik olmadan ve şeriatçılığı hedef almadan, bugün RP kapatılsa yarın SP açılır. 12 Mart'ta MNP, 12 Eylül'de MSP vardı, şimdi ise RP var, gibi olmamalı. Öyle bir kapatılmalı ki, bu düşünceleri savunan yeni bir partinin doğmasına engel olmalı. Bu da, tüm halk çoğunluğunun birlik beraberliği ile, bir çatı altında toplanması ile yapılır. Hem de acilen. Yarın çok geç olabilir.

Bazılarınca ikide bir öne atılan, tutmayınca geri çekilen "Alevi Partisi" önerisine ne diyorsunuz?

Şu an bir Alevi partisinin kurulmasının yeri ve zamanı değildir. Daha önce TBP'yi kurdular da ne oldu?..

Alevi partisi sadece Aleviliğe hitap edecektir, bu da yanlıştır. Çünkü *Alevi inancı sadece Aleviliğe seslenmez*. Aleviler tüm dünya insanına hitap eder. İnsanlar arasında din, dil, ırk ayrımı gözetmiyoruz.

O halde, bir parti söz konusu edilecekse, o bir laikler partisi, bir demokratlar partisi olabilir. Laik düşüncede Sünni insanımız da var, Hristiyan insanımız da var. Her milletten laik, demokrat, aydın insanlar var.

Türkiye'deki mevcut düzen partileri-

Dört kapılı hanın bir kapısında
Hakla hakikat var Pir kapısında
Melun ismi yazar şir kapısında
Can alır can verir an var efendim

İkinci kapıdan selama durdum
Muhammed Ali'ye ikrarım verdim
Gaflet uykusundan uyandım güldüm
Aşkın ateşiyle yan var efendim

Üçüncü kapının üç şartı vardır
Eline, beline, diline yarıd
Efese heryeri şafakla vardım
Bülbüller ötüşür tan var efendim

Dördüncü kapıdan kemale erdim
Ali bahçasından goncalar derdim
Meçhuli dost için canımı verdim
Bu işin ucunda kan var efendim

İnsan aleminden arzımız bizim
Birdir enim kıymetini bilsinler
İnsan varlığına kıymet vererek
Sevgi saygı kisvesini giysinler

Ayrı gayrı gözün gözetmeksizin
Din, dil, ırk ayrımı yaptırmaksızın
Türlü hilelere bakturmaksızın
İnsanlığa hizmetini versinler

Barışlarız gülce yaşamak için
Adaletle akçe bölüşmek için
Hakkın varlığını yaraşmak için
İnsan haklarına saygı duysunlar

İnsanlar hep biraraya gelerek
Sevgi saygı birliğini kurarak
Bütünleşip tek bir devlet olarak
İnsanlığın bayrağını çeksinler

Şeriatı hayır demek içi

ALİ SAMİ YEN'DE
ANMA VE ŞÖLEN

Pir Sultan Kültür Derneği İstanbul şubesi tarafından Ali Sami Yen Stadyumu'nda düzenlenen şölen, 25 Haziran günü 30 bini aşkın katılımı gerçekleşti.

Şölenin coşku, heyecan içinde, birlikte halaylar çekilip semahlar dönüldü. Tüm uyarı ve ricalara karşın halktan kopuk varlıklarını ortaya koyan "sol"lar, 37 şehidimizin anısına düzenlenen şölenle ille de kendi parti adlarını, vb. reklam etmede direndiler.

Program saat 15'de Sivas ve tüm devrim şehitlerine saygı duruşu ile açıldı. Diyarbakır folklor ekibinin ardından, demokratik örgütlerin mesajları okundu. İlk konuşmayı Pir Sultan KD İstanbul şube başkanı **Cafer Doğan** yaptı. Doğan, "kimliğimiz belli, varlığımız belli. 2 Temmuzların bir daha yaşanmaması, insan gibi ve inandığımız gibi yaşayabilmemiz için *demokratik cephe*ler kurmamız gerekiyor" dedi.

Genel başkan **Murtaza Demir** özetle şunları söyledi:

"Buraya gelen sizler, biliyorum Sivas katliamını lanetliyorsunuz. Yalnız siz ya da Aleviler değil, devrimci-demokrat, Kürt-Türk, Alevi-Sünni, insana, düşünceye saygısı olan herkes tüm dünya lanetliyor. Kim lanetlemiyor? Sanatın içine tükürürüm diyen, ozanlar anıtını yakan, bizi 1400 yıl geri götürmek isteyenler lanetlemiyor... Irkçılara, faşistlere, milliyetçilere, şeriatı asla izin vermeyeceğiz... Alevilerin kendini kurbacılarla, kendine işkence edenlerle hiçbir ilgisi yok. Bunu Alevilik gibi göstermeye çalışanları ve Alevilik budur diyenleri kınıyorum... Sivas Katliamı ile ilgili davanın bize yönelik kısmı bitti. DGM'de iki gün önce verilen mahkeme kararı nedir? 37 insanı yakan yüzlerce tutukludan yalnızca 38 kişi kalırken, dergimizin Sivas katliamı ile ilgili 8 sayısından dolayı bana 6 ay hapis, 6 milyar para cezası, o dönem görevli genel sekreterimize 2 milyar para cezası, yayınevine de 6 milyar para cezası verdiler... 2 Temmuz Türkiye'de her yerde lanetlenecektir."

Murtaza Demir'in ardından konuşan ABF ikinci başkanı "şeriatçılar İran'da da önce ciddiye alınmamıştı. Oyları %10 civarındaydı. Bunlar %19 oy alıyordılar ve biz bunu ciddiye almak zorundayız."

Daha sonra RP'li yönetimce Gebze belediyesinde işten atılan işçiler adına bir temsilci konuştu. "Sizleri Sivas'ta kat-

ledilen 37 insana saygı ile, Türk-İş temsilcisi adına selamlıyorum" diyen işçi arkadaşın, "RP'li belediyelerin ilk icraatlarının işçi kıyımlarının öncüsü olarak işe başlamak oluşu bunların gerçek yüzünü göstermiştir. Amaçları yobazları belediyeye alıp siyasal kadro yaratmaktır. Biz de 10 Haziran'da bu yana Gebze'yi bir direniş merkezi haline getirdik. Haydi dayanışmaya" biçimindeki konuşması büyük alkış aldı.

Tanınmış Alevi ve devrimci sanatçıların, müzik gruplarının katıldığı zengin programın önemli bir yanı, Kızılbaş Pir Sultan'ımızın adını taşıyan bir şölenle *laiklik düşmanı ve şeriat dostu olduğunu açıkça ilan eden Kürt milliyetçiliğine* sempati toplamaya çalışanlara tavır alınmamasıydı.

AÇLIK GREVİ

2 Temmuz 1993 Sivas Katliamı'nın birinci yılı dolmadan, tutuklu bulunan sanıkların ezici çoğunluğunun peyderpey salıverilmesi, DGM'de mahkemenin "basına kapalı" yapılması kararının alınması "bu ne biçim yargı" sorusunu iyice güçlendirirken, laik-demokrat kesimlerin seslerini daha gür çıkarması gerektiği, aksi halde katliamın katillerin yanına kâr kalacağı anlaşıldı.

Pir Sultan Kültür Derneği genel merkezi DGM kararını protesto için 15-19 Haziran tarihlerinde 24 şubesinde "4 günlük uyarı açlık grevi" yaptı. Konuyla ilgili olarak Pir Sultan KD İstanbul şube başkanı **Cafer Doğan** ile görüştük.

Cafer Doğan: Gereken duyarlılık yok. Sivas Katliamı davasının görüldüğü mahkemeye az sayıda izleyici geldi. Sivas olayı, sırf ne Pir Sultan'a ne de yalnız Alevilere yöneliktir. *Şeriatı karşı, laik-demokrat olan tüm toplumu* hedeflemektedir. Tüm demokratik kitle örgütlerini, kurum ve kuruluşları, basını olayın üstüne gitmeye, duyarlılık göstermeye çağırıyoruz. Kamuoyunu aydınlatmak ve konuya sahip çıkmasını sağlamak, hem bizlerin hem laik-demokrat basın, yayın demek ve kuruluşların görevidir. Yargı taraftır, bunu teşhir etmek gerekmektedir.

Cafer Doğan Dede ve Hikmet Yıldırım ile daldığımız uzun sohbette 2 Temmuz'da Sivas'a gitmek, Banaz'da şenlik gibi konuları konuştuk.

Semah hocası **Mehmet Hoca**, bir iki can daha katıldılar. Saatler su gibi akarken, 15 Haziran'da Okmeydanı'ndaki şube binasında açlık grevindeki canlar hiç susmadılar. Dostluk, kaynaşma, inanç sağladı. Pir Sultan'lar her Alevi-Bektaşî genciyle yeniden doğuyordu.

Ahmet Yılmaz

PİR SULTAN KD BASIN AÇIKLAMASI

Anadolu topraklarının varolduğu günden bugüne kadar görüldüğü en korkunç katliamlardan biri 2 Temmuz 1993 tarihinde Sivas'ta yaşandı... Ülkemizi yönetenler, demokrasiyi, laik ilkeleri, cumhuriyeti, çağdaş değerleri, halkımızın birarada yaşama arzusunu hançerlemeyi hedef alan bu katliamın üzerine gitmemekte diretiyorlar.

Toplu kıyım sonrasında çeşitli kurum ve kişilerin tutumları, gaffet içindeki yöneticilerin katliamı unutturarak, üstünü kapatmak ve basit cezalarla geçiştirmek yönündeki tavır ve davranışları bizleri endişeye sevk ediyor. (...) Sivas Katliamı'nın örgütlü elebaşısı ve Sivas belediye meclis üyesi **Cafer Erçakmak** ve katillerin bir bölümü *bulunamıyor*. Bulunanlar ise tüm suçlamaları reddediyorlar. *Öyleyse oteli kim yaktı?*.. Bu çapulcu sür-

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e

Bendeniz Alevi Şeyhi-Dedesiyim. Elimde 10 Haziran 1994 tarihli *Cumhuriyet* var. Dikkat edilirse Cumhuriyet ve Atatürk Türkiye'si tehlikededir.

Birileri çıkıp Allahın jandarmalığını yapıp İslamı koruyacakmış. Allahın jandarmaya ihtiyacı mı var? Bu din duygularını sömüren, dini siyasete alet edenlere kim karşı koyacak ve koymuyor? Bu din sömürücüleri güçlerini nereden alıyor?

Şöyle bilinmelidir ki bu vatan bütündür. Sizler sıkı tutarsanız işte o zaman Atatürk ve Cumhuriyet olduğu meydana çıkar.

Şeriatçılar Allahın jandarması ise biz Aleviler de laik Türkiye Cumhuriyeti'nin jandarmasıyız. 16 Haziran 1994

Samsun Ladik Budakdere köyünden Alevi Dedesi Şeyh Hüseyin Tekkeşinoğlu

sünü kim örgütledi?.. İlk tutuklamalardan sonra, soruşturmanın derinleştirilmesini kim(ler) önledi?.. Binlerle ifade edilen, video kasetinden izlenen "sürü"nün yaptığı kıyım, yananın yanına mı kalacak? Mahkeme, olup bitenleri kamu vicdanının değerlendirmesinden uzak tutmak için mi gizlilik kararının kaldırılması istemini reddediyor?

Katliamın daha 1.yılı dolmadan, şehitlerimizin kanı kurumadan binlerce katil zanlısından 38 katliamcı kaldı. (Şimdi 33'e indi-Kervan)

Kararlıyız, katliamı unutmayaacağız, unutulmasına izin vermeyeceğiz. Çorum ve Maraş'ta olduğu gibi katliamı yapan katillerin ödüllendirilmelerine ve milletvekili olmalarına izin vermeyeceğiz.

Bizi yakanların Sivas merkezindeki evlerini ziyaret edip, maddi manevi yardım edenlerin bakanlık yaptığı partilere oy verme yanlışlığına bir daha düşmeyeceğiz.

Tüm bu nedenlerle; DGM yargılamalarında, yargılamanın temel ilkelerinden olan alenilik (açıklık) ilkesine uyulmasını,

- Yargılama sonunda insanların diri diri yakanların layık oldukları cezaya çarptırılarak kamu vicdanının ve adalet duygusunun tatmin edilmesini,

- Bu katliamın "örgütlü ve şeriatçı bir kalkışma" olduğunu yetkililere bir kez daha hatırlatmayı, katliama karışan örgütlerin ortaya çıkarılmasını,

- *İçişleri bakanının, valinin, emniyet müdürünün, belediye başkanının ve askeri birlik sorumlularının* saptanıp yargılanmaları ve katliamın diğer (kaçak) sorumlularının yakalanmaları için yetkilileri görevlendiriyoruz.

Bu taleplerimizin ciddi olarak ele alınması, yetkililerin uyarılması ve kamuoyunun bilgilendirilmesi için Ankara, İstanbul, İzmir ve Mersin'de demek şubelerimizde bugün bu saatten itibaren imza kampanyası ile 4 günlük uyarı açlık grevine başlıyoruz. (...)

Bu eylem başvuracağımız son yöntemlerden biridir. Ancak bu yönetime başvurmamız kaçınılmaz bir zorunluluk olmuştur. Eylemimizin başarısı, Demokrasinin, Laikliğin, Çağdaşlığın ve barış içinde birarada yaşama arzusunun başarısı olacaktır. (15 Haziran 1994)

24 şube ve genel merkez yönetim, denetim, onur kurulları adına **Murtaza Demir**

BİZ DE VARIZ

Erzincan Çayırılı Yeşilbük Köyü Derneği başkanı **Haydar Çiçek** ile mini röportaj yaptık.

Derneğin kuruluş amacı ve hedefleriniz nelerdir?

Kuruluş tarihimiz 1 Kasım 1992'dir, şu anda üye sayımız da 150. Birlik beraberliğimizi sağlamak, demokratik kitle örgütleri sendikalar ve laik-demokratik derneklerle bağlarımızı perçinleştirmek başlıca amaç ve ilkelerimizdendir.

Dernek olarak 14 Mart'ta bir büyük gece düzenledik. Sol düşünce sahipleri, Alevi inanç sahipleri ve Yeşilbük Köyü Derneği olarak köyümüze gezi düzenleyeceğiz. Köyümüzde bulunan Seyit Mustafa Türbesi'ni onarmaya 24 Haziran'da başladık, bununla ilgili çeşitli etkinlikler yapacağız. Seyit Mustafa köyümüzün Dedesi'ydi, 80 yıl köyümüze, ulaşabildiği yerlere Alevi-Bektaşî felsefesini yaymıştır.

Kültürel faaliyet olarak dernek bünyesinde bağlama, semah ve bilgisayar kursu vermeyi hedefliyoruz. Folklor ekibimiz var. Derneğimiz bünyesinde bir futbol takımı kurma çalışma içerisindeyiz.

Laiklikle ilgili görüşünüzü öğrenebilir miyiz?

Köy demneği olarak laiklik ve demokrasiden yanayız. *Laiklik mücadelesinde biz de varız*. Din ve devlet işleri birbirinden ayrılmalı, devlet dinle içiçe girmemelidir. İnancın inançlarını özgürce yerine getirmelidir. Her türlü milliyetçiliğe karşıyız. Bir inancın zorla kabul ettirilmesine karşıyız. Şeriatçı partilerin insanların inançlarına baskı ortamı yaratmaları nedeniyle, bu partilerin kapatılmasından yanayız. Atatürk'ün ilkelerini özümsemiş olarak hareket etmekteyiz.

Cemevi açmayı düşünüyor musunuz?

İlerisi için böyle çalışmalarımız olacak. Bu konuda çeşitli demeklerle bağlantımız var.

KERVAN-Kartal

ESENYURT'TA CEMEVİ

Esenyurt'ta Anadolu Erenleri Kültür Derneği Cemevi temel atma töreni yaptı. Yaklaşık üç kat olacak cemevinin temeli 250 m2'ye oturuyor.

Coşkuyla geçen törende, Ale-

birliğimiz zorunludur

*Laiklik ve demokrasi mücadelesinde
tüm Alevi-Bektaşî kuruluşlarının
Dergah çevresinde birliği vazgeçilmez
bir önkoşuldur.*

vi-Bektaşî halk birbiriyle kaynaştı. Kurbanlar kesildi, piknik alanında kurbanlı pilavlar yenildi, sohbetler, sazlı sözlü davullu zurnalı şenlikler yapıldı, semahlar dönüldü. Dedeler Haramidere piknik alanında söyleşi yaptılar. 1400 yıllık bir ezilmenin burukluğunu bir anda içlerinden silkip attılar. Canların Cemevlerine, kültür evlerine çekilmesi konusu gündeme geldi. Tören akşam üzeri, bir ve beraber olma çabası içerisinde, ozanların deyiş söylemeleriyle son buldu. Halk coşku içerisinde evlerine dağıldı.

Dilerim, bu candan kucaklaşma her birliktelikle devam eder ve Esenyurt'tan, Alibeyköy'den, Küçükköy'den çıkan kıvılcımlar canların desteğiyle tüm yerleşik yerlerini kaplar.

Bu arada, Cemevi inşaatının yapımına katkıda bulunması amacıyla düzenlenen halk konseri de 26 Haziran'da yapıldı. Coşkulu geçen konserde tüm katılanlar bir aile gibiydik.

Gecede 2 Temmuz'un birinci yıldönümü münasebetiyle 37 canımızın vahşice yakılmasını kınadık, canlarımızı sevgiyle andık.

Canlar, şeriata hayır demek için birliğimiz zorunludur.

Kazım Açıkgöz

RADYO MOZAİK

Radio Mozaik, 15 Nisan 1994 tarihinde Ankara'da FM 96.3'ten yayına başladı.

8 Kw güçle tüm Ankara ve civarına 1 Haziran'dan itibaren programlı yayın yapan *Radio Mozaik*, toplumsal değişimleri göz önüne alarak, insana saygılı, evrensel demokratik ilkelerin savunucusu olacak. FM bandı dışında, önümüzdeki aylarda kısa dalgadan tüm Türkiye'ye yayın yapacak olan *Radio Mozaik*, televizyon yayıncılığını da hedeflemektedir. *Radio Mozaik*'in genel müdürlüğünü Hacı Bektaş-ı Veli Kültür ve Tanıtma Demeği ve AKKAV'ın merkez yöneticilerinden Celal Çelik yapıyor.

Behzat Miser, Ankara

VAKIF TOPLANTISI

Firuzköy, Avcılar, Parseller Esenyurt vakıf toplantısı 28 Mayıs'ta yapıldı. Kurucular kurulunda 20 kişi ön çalışma komitesine seçildi.

Vakfın, Esenyurt belediyesinin vermiş olduğu bir dönümlük yer üzerinde kurulması düşünülüyor. Zaman yitirmeden başlayan çalışmalar Esenyurt'a değişik bir hava getirdi. Dostların büyük istek ve özveriyle çalışmaya başlamış olması, bölge halkını sıkı ve sıcak bir kaynaşma ortamına soktu. Vakfımız değerli canların katılımıyla büyüyüp güçlenecektir.

Kazım Açıkgöz

PARİS ANADOLU ALEVİ KÜLTÜR BİRLİĞİ

Paris Anadolu Alevi Kültür Birliği (PAAKBİR) kuruldu. Birliğin kurucu üyeleri arasında değerli sanatçı arkadaşlar, Ali Akagündüz Dede ve öteki canlar var.

Birliğin 4 Nisan 1994 tarihli duyurusunda şu görüşlere yer veriliyor:

AMAÇLAR: Yüzyıllardan beri özgün inanç biçimleriyle Alevilik, insan sevgisi, hoşgörü ve vicdan özgürlüğünü savunmuştur ve Anadolu'dan geçen diğer din ve siyaset iktidarlarından her türlü baskı ve zulüm görmüştür. O haksız tarihe karşı, PAAKBİR bu yörede yaşayan Alevilere bağımsız bir şekilde inanç, kültür ve ifade özgürlüğü vermek ve Aleviliğin insan-çıl prensiplerini yaşatmak için Nisan 1994'te Fransa'nın 1901 kanununa göre kuruldu.

PAAKBİR "73 millete bir nazarla bakarız" ilkesinden hareket ederek, yaşamsal süreci içinde ezilmiş toplum olarak, insan sevgisini, hoşgörü, eşitliği, laikliği, demokrasiyi, insan hak ve özgürlüklerini (savunur), dil, din, ırk, mezhep farkı gözetmeden, ezilen halkların yanında olarak, Alevi

kültür ve inancı değişen zamana ve mekana uygun olarak, kendisini yenilemesi ve ileriye gitmesi doğrultusunda çalışır.

Bu birlik Paris ve çevresindeki bütün insanların Alevi kültürünü yakinen tanımlarına ön ayak olacaktır. Ayrıca Paris ve çevresindeki tüm Alevilerin kültür ve yaşam felsefesini yaşamak, yaşatmak, tanıtmak amaçları doğrultusunda çalışmalar yapacaktır. PAAKBİR herhangi bir devlet, din, millet, siyasi parti ve siyasi örgütün güdümünde değildir, amaç esası kültürelidir.

1) Paris ve çevresinde yaşayan Aleviler (ve Aleviliğe saygı-sevgiyle bakan Alevi olmayanlar) arasında ilişkiler geliştirerek, Alevi geleneklerini beraberce yaşamak amacı doğrultusunda, PAAKBİR:

a) Cemler düzenler. b) Konserler, geceler düzenler. c) Dostluk-muhabet toplantıları düzenler. d) Semah, müzik çalışmaları yapar. e) Cenaze fonu kurar.

2) Şimdiye kadar baskılar altında kaldığı için kendi kültürü konusunda yetersiz bilgi alan toplumumuzu bilgilendirmek ve Alevi kültürünü geliştirmek için, PAAKBİR;

a) Paneller, sergiler düzenler. b) Araştırmalar yapar, yaptırır. c) Kütüphane oluşturur. d) Alevi Enstitüsü kurma çalışmasını başlatır. e) Fransa'da bu tür birliklerin çalışmalarına yardımcı olur.

3) Yüzyıllardır Aleviler ne kendi kültürlerini rahatça yaşadılar, ne de diğer toplumlara kendilerini anlatabildiler. 21.yüzyılda dünyasal ilişkiler sağlama doğrultusunda, PAAKBİR;

a) Fransa'da Fransız ve diğer milletlerden demokratik, hümanist kurum ve kuruluşlarıyla ilişkiler kurar, ortak çalışmalar yapar. b) Fransa'da Türkiye'li demokratik kuruluşlarla ilişkiler kurar. c) Türkiye ve diğer ülkelerdeki Alevi dernekleriyle ilişkiler kurar. d) Fransa kamuoyuna panel, konferans, konser, yazı, dergi, kitap araçlarıyla Aleviliği tanıtır.

Bu amaçlar doğrultusunda örf, adet, gelenek, görenek, kültür ve yaşam inancımızı "eline, beline, diline sahip ol" ilkesiyle tüm dostları üye olup desteklemeye çağırıyoruz.

ABDAL MUSA

10.Abdal Musa'yı Anma Törenleri 4-5 Haziran'da Antal-

ya'nın Elmalı kazasının Tekke Köyü'nde yapıldı.

3 Haziran'dan itibaren Tekke Köyü'nde toplanmaya başlayan kalabalık kitlenin sayısı, bu üç gün boyunca 20-25 bin civarında seyretti. Kadını-erkeği, genci-yaşlısıyla tüm canların ilk uğrakları, kuşkusuz Abdal Musa Türbesi idi. Türbenin etrafı ve içi sürekli kalabalık kitlelerle dolup taşı. Yeni yapılan anfi-tiyatro, iki gün-gece boyunca sürekli doluydu. Konuşmalar, nefesler, düvaz-ı imamlar, dönülen semahlar ve yürütülen temsili cem anfi-tiyatrodaki programların başlıcalarıydı.

Programın açılışında konuşan Kültür Bakanı Fikri Sağlar, Alevi-Bektaşî toplumunun giderek örgütlendiğinden bahsederek, Hacı Bektaş Veli'lerin, Pir Sultan Abdal'ların, Yunus Emre'lerin, Abdal Musa'ların ve daha nice önderlerin verdikleri insanlık mücadelesinin önemini vurguladı. Sağlar, şeriatçı kesimlerin oluşturduğu tehlikeye dikkat çekerek, bununla mücadelenin kaçınılmaz olduğuna değindi. "Laikliğe sahip çıkmak ve geliştirmek gerekir" dedi.

Yapılan diğer konuşmalardan sonra program müzik ağırlıklı olarak devam etti.

Programı gerçekleştiren dostları *Kervan* olarak kutluyoruz. Giderek büyüyen, yığınsallaşan böylesi etkinlikler Alevi-Bektaşî toplumunun canlanmasında önemli bir hizmeti de yerine getiriyor. Ancak, bu gibi organizasyonların içeriğindeki bazı farklılıklar, dolaşısıyla ortaya çıkan bazı sorunlar, toplumun o coşkuyu yaşayıp ilerlemesinde yeterli hizmeti görmemesi sonucunu da doğuruyor.

Abdal Musa törenlerinde de, bu yıl aksaklıklar ve karmaşa yaşandı. Program nitelikli olmaktan uzaktı. İki gün boyunca ve de gece-gündüz, gelen topluluğa yalnızca müzik ve peşpeşe semah sunmak insanı bezdirir. Müzik ve semahları da yozlaşmaya itebilir.

Diğer etkinliklere (panel, konferans, tiyatro, vb.) yönelmeme, bunlara büyük ihtiyaç duyan toplum için büyük eksiklikler. Törenlerde hiçbir panel, konferans, söyleşi yapılmadı. Oysa böylesi etkinlikler genel bilinçlenme, örgütlenme sürecini canlı kılmada önemlidir. Panelsiz, söyleşisiz, cemsiz olur mu?

Törenler, genel görünümü

itibarıyla bir panayır havasında idi. Altyapısız ve düzensiz tören güzergahı, türbeye giden bu güzergaha sıkıştırılmış her türlü satıcının yürümeyi neredeyse olanaksız kılan gelişigü-zelliği, durumu güçleştiriyordu. Oysa düzenli stand yerleri oluşturulup, yayınlar için bilinçli düzenlemeler yapılabilir, türbe yolu daha düzenli bir konuma kavuşturulabilirdi.

Kitlenin gereksinimini karşılayacak şekilde birkaç derli-toplu çeşme, temiz tuvalet mekanları oluşturulabilirdi.

Anfi-tiyatrodaki program diğer yararlı etkinliklerle zenginleştirilebilirdi.

Sunucunun, programsızlıktan doğan sorunların yarattığı karmaşada insanları azarlaması bu yolun, kültürün ötesinde davranışlardır, kaçınılmalıdır.

Önceki yıllarda bütün dostların görüş rahatsız oldukları bu ve daha başka eksiklikler giderilirse Abdal Musa'yı Anma Törenleri nitelik kazanır görüşündeyiz...

Bütün bunların yanında, Tekke Köyü halkının, gelen bütün misafirleri, açıkta bırakmayacak şekilde ağırlaması, dostluk-dayanışma göstermesi - bu yolun bir yaşam biçimi de olarak - en güzel, en anlamlı örgütlülük olarak yaşanan olumluluklar, insani ilişkinin gelişmesine hizmet eden yaklaşımlardır.

Biz de, iki günlük hazırlıklarla, semah ekibimiz ve diğer yolcu misafirlerimizle (iki araba ile) *Kervan* dergisi olarak Abdal Musa ziyaretimizi gerçekleştirmiş olduk. Çeşitli güzellikler yaşadık, dostlukları pekiştirmiş olarak, iyi izlenimlerle ayrıldık Pir Abdal Musa'dan...

İkilik perdesi yoktur gözümde
Birliktir gönümde, özüm sözümde
Gece-gün durmuşum hak niyazında
Pir Sultan Abdal'ım meydana geldim

İsmail Yıldırım

SİDAD

Sivas Kültür ve Dayanışma Demeği'nin yemekli gecesini 28 Mayıs'ta Mavi Marmara'da yapıldı. Dernek başkanının konuşmasıyla başlayan gecede Gülcihan Koç canları coşturdu. Bazı canlar derneğe maddi yardımda bulundular. Dernek yöneticisi dostlarımız kutlar, laiklik ve demokrasi mücadelesinde daha ön saflarda yer almalarını dileriz.

Eyüp Barışık

“İmdi, ol Sultanım sırrını sakla. Az söyle, sözü düşün de sonra söyle. Sadık ol. Bilmediğin kişiye yar olma... Dünyalık için ehl-i mansıba varma (büyük makam sahibi beylere yalvarma), meğer irşad ola... Maslahat için vezir ve ricalın kapusuna varma. Düşmanına yüz verme... Kalış pirsiz adamlarla yoldaş olma. Zira yol erken bozulur... Vaktini zayi itme. Elden gelirse yalnızca nimet yime.” (Pend-i Öğüt) Abdal Musa Sultan'dan)

Kim ne bilür bizi biz ne sırdanuz
Ne bir zerre oddan ne hod sudanuz

Bizim hususumuz marifet söyler
Biz Horasan mülkindeki boydanuz

Yedi derya bizüm keşkölümüzde
Hacı'm umman oldı biz o göldenüz

Hızır İlyas bizüm yoldaşımızdur
Ne zerrece günden ne hod aydanuz

Yedi tamu bize nevbahar oldı
Sekiz uçmak içindeki köydenüz

Musa Tur'da durup münacaat eyler
Bizüm zahmımuza merhem bulunmaz

Biz kudret okuna gizli yaydanuz
Neslimiz sorarsan asıl Hoy'danız

Ali oldum adım oldı bahane
Güvercin donunda geldim bu hane

Abdal Musa oldum geldim Cihane
Arif anlar bizi nice sırdanuz

Vilayetname-i Abdal Musa'ya göre, abdallarına nasip verirken gösterdiği kerametlere ikirciklenip gönül içre, “aceb bu sultan ne soydandır?” diye sorduklarında Abdal Musa Sultan bu şiiri okumuştur. Abdal Musa'nın günümüze ulaşmış birkaç şiirinden biri olan bu dizeler, tek başına onun gücünü göstermekte ve Kaygusuz Abdal gibi bir ozan düşünürü yetiştirmesindeki gizi açığa vurmaktadır.

Abdal Musa kendisini tanıtırken “ben”i kullanmadığı gibi, inanç ve düşüncelerini de doğrudan yalın biçimde ya da simgelerle dizelerinin içine ustalıkla yerleştirmiştir.

Soyunu merak edenlere “kendisinin ne bir ateş parçasından, ne su damlasından olmadığını” söylerken, böyle bir cevher aramadığını, sadece etten kemikten insan olduğunu belirleyip geçiyor. Ancak derine inildiğinde, “biz düştüğümüz yeri yakan ateş, geçtiğimiz yeri yıkan su değiliz” anlamına da gelmez mi bu dizeler?

Arkasından, Horasan ülkesinden gelen bir Boy'a mensup olduğunu kestirmeden söylüyorsa da, soyunun özelliklerinin açıklanmasını derin bilgilere bağlıyor. Yedi denizi keşkölüne doldurup kocaman (Hacı'm) ummana dönüştürüyor ve kendisi de onun içindeki gölden oluyor.

Üçüncü beyiti anlamlandırmada biz başka bir öz seziyoruz: Abdal Musa yedi denizi keşkölüne

Hacı Bektaş-ı Veli Dergahı'nın İkinci Piri

ABDAL MUSA SULTAN

Araştırmacı İsmail Kaygusuz'un Alevi ulularından Abdal Musa Sultan üzerine hazırladığı incelemenin birinci bölümünü yayınlıyoruz.

sığdırmıştır. Ancak Umman (Okyanus), “Hacı'm” dediği *Hacı Bektaş Veli*'dir. Kendisi o ummandan süzülüp çıkmış bir göldür sadece. Yoldaşı, çağırının carına yetişen, gözle görünmeyen ama her yerde hazır ve nazır olan *Hızır İlyas*'tır. Günün ve ayın ötesinde, yani zamandan arınmış olan kendisidir. Kendisi, çevresi ve soyu için yedi cehennem ilkbahar olmuştur. Zaten sekiz cennet içindeki köyden çıktıklarını vurgulamaktadır. Cenneti cehennemi yadsıması bir yana, zamandan münezzeh tanrı dahil herşey kendisidir.

Abdal Musa birini yaraladı mı, o yaraya merhem bulunmaz. Çünkü o gizli yayıyla kudret oku atmaktadır. Onun kudret oku sevgi okudur, bilgi okudur. Bu oklardan yiyen bir daha kendini ondan ayıramaz, derman ondadır.

Bir zamanlar Musa peygamber yerine Tur'da yakarıda bulunmuş, ama Abdal Musa donunda dünyaya gelmiş olduğunu kabul ediyor. Neslini Azerbaycan'ın Hoy bölgesinde aramak gerektiğini vurguluyorsa da, sırrını anlamayı ariflere bırakıyor.

Sırrı derindir Abdal Musa'-

nın. Önce Ali olarak görünmüş, Hacı Bektaş olup güvercin donunda buralara gelmiş ve sonra don değiştirip Abdal Musa ünüyle cihanı tutmuştur. Bu son dizelerinde, tasavvufun *tenasuh* (ruh göçü) inancı çarpıcı bir biçimde yansıtılmaktadır. İkinci Pir olarak Hacı Bektaş'tan devraldığı büyük önderlik hizmetine uygunluğunu, topluma belirleme gereği sezilmektedir.

Onun olduğu bilinen dört şiirin, felsefi yönden içinde maddeci öz taşıyan bu en önemlisini açıkladıktan sonra, Abdal Musa'yı tanımayı, tanıtmayı deneyelim.

Abdal Musa Sultan Nasıl Tanınıyor?

Abdal Musa hakkında ilk önemli bilimsel araştırmayı yapan Fuad Köprülü şu yargıya varmıştır:

“... Abdal Musa an'anesi, 15.asır sonlarından başlayarak 17.asıra kadar yazılan tarih ve tercüme-i hal kitaplarında, Abdal Musa'nın Orhan'la birlikte Bursa fethinde bulunduğu ve Geyikli Baba ile münasebetleri anlatılarak, ona ait an'ane Bursa'da temerküz ettirilir. *Şakayık*'tan başlayarak, *Belig'in Güldestesi*'ne kadar bütün tarihi ve coğrafi menbalar, bu hususta ya birbirinden nakillerde bulunmakta, yahut mahalli an'aneleri tesbit ederek bunu teyit etmektedirler... Yukarıdan beri verilen tafsilat ve tarihi vesikalar, görülüyor ki, Abdal Musa'nın tarihi şahsiyetini anlatmaktan uzaktır. Çıkarılabilecek tarihi netice şimdilik şudur: Hacı Bektaş'ın doğrudan müridlerinden olmasa bile, her halde 13-14.asırda Anadolu'yu dolduran Babai-Abdal dervişlerinden olan Abdal Musa, Bursa fethinde bulunduktan bir müddet sonra, Denizli yoluyla Finike'ye gelmiş ve oraya yerleşmiştir. Denizli kitabesi onun dervişlerinden biri olsa gerektir. Bir eserinde 800 Hicri (1397 Miladi, İ.K.) yılının zikredilmesi dolayısıyla zamanını açıkça tayin kabil olan Kaygusuz Abdal o tekkede intisap etmiştir...” (M.Fuad Köprülü, *Edebîyat Araştırmaları II*, İstanbul-1989, s.425, 427)

1935 yıllarında yazılmış olan bu araştırmanın sonuçları kısmen aşılmış. Kimi yazarlar Abdal Musa'yı savaşçı derviş-gazi olarak, kimileri ise Alevi-Bektaşî Cem geleneğinde yaşayan, Hacı Bektaş'tan sonra, Cem erkanlarını düzenleyen *ikinci Pir* ve kerametler göstermiş büyük Veli olarak öne çıkarmaktadır.

A.Yaşar Ocak, kaynaklar, geleneksel söylenceler ve kısmen tarihsel olaylara dayanarak, Abdal Musa'nın yaşamını üç aşamalı görmek ister:

“1- Kendini göstermesi Sulucakarahöyük'te Hacı Bektaş çevresinden çıkmış bir derviş olarak başlar.

“2- Sonra birkaç yıl boyunca gazalara katılmış olduğu Bursa bölgesinde yaşar.

“3- Bazı kötü söylentiler ve iftiraların arkasından, Bursa'dan ayrılmak zorunda kaldı ve Elmalı'ya yerleşti. Orada ölümüne kadar

sapkın (Rafizi) inançlarını sürdürdürebildi: *ou il put continuer ses pratiques heretiques jusqu'a sa mort.*" (A.Yaşar Ocak, *La Revolution de Baba Resul ou La Formation de L'Heterodoxie Musulmane Anatolie aux XIIIe Siecle*, Ankara-1989, s.125)

Abdal Musa Sultan hakkında çok sayıda yazılar yazılmış ve kitaplar basılmış olmasına rağmen, bunlarla ilgili olarak F.Köprülü'nün "Abdal Musa'nın şahsiyetini anlatmaktan uzaktır" şeklindeki yargısı hâlâ geçerlidir. Bununla beraber, onu Orhan Bey'in (1324-1362) gaza-cihad arkadaşı ve sonra I.Murad (1362-1389) döneminde kurulan Yeniçeri ordusuna elvermiş koyu bir Osmanlıları yandaşı gösteren Osmanlı çağdaş tarih yazıcılarının anlatımları, günümüzde aynıyla kabul görmektedir. Hatta bugün daha da ileri giderek şöyle yazan araştırmacılar bulunmaktadır:

"Bu toplum ruhbilimci önderleri kendilerini çok iyi anlayan Osman, Orhan ve özellikle büyük kurucu I.Murad döneminde özgür ve huzur içinde çalıştılar. Denilebilir ki bu özgürlük içinde eski Türkmen gelenekleri yine İslam düşünceleriyle birleşerek yeni yeni yolaklar, birleşimler (sentez) doğurdu ve altın çağını yaşadı. Öyle ki Sultan Orhan, Abdal Musa, Abdal Murad, Geyikli Baba'yı yanından ayırmazken, oğlu Sultan Murad Ahiliğe katılmıştı." (N. Birdoğan, *Anadolu'nun Gizli Kültürü Alevilik*, İstanbul-1990, s.116-117)

Abdal Musa'nın Kimliği

Abdal Musa Sultan'ı tanıtan bilgiler, tüm eksiklik ve fazlalıklarıyla dört ana kaynaktan günümüze ulaşmıştır:

1) Birbirini kopya edip bazen fazladan bir-iki cümle eklemiş Osmanlı tarih yazıcıları.

2) Alevi-Bektaşî toplu tapınma Cem geleneği içinde yetişip dillenmiş Alevi ozanları ve bu geleneği sürdürmüş olan Dedeler.

3) *Vilayetname-i Sultan Abdal Musa ve Menakib-i Kaygusuz Baba*.

4) Vaktiyle yaşamış ve gezmiş olduğu yörelerde anlatılan söylenceler.

Abdal Musa, "Biz Horasan mülkündeki boydanız" ve "neslimiz sorarsan asıl Hoy'danız" dizelerinde, Horasan'dan gelerek, Azerbaycan'ın Hoy bölgesine yerleşmiş bir Türkmen boyuna mensup olduğunu belirtmiştir.

Geda Musli adındaki bir Alevi ozanı, onun için yaptığı bir nefeste "Horasan mülkünden Hoy'dandır aslı / Şah İmam Hasan'dır Pirimin nesli" derken, Abdal Musa'yı Ali soyuna bağlıyor. Bir başka ozan ise onu Ali'nin kendisi olarak görmektedir.

Abdal Musa Şah Ali'nin kuludur

"Arif anlar bizi nice sırdanınız"

Ali'nin sırrıyla gönü doludur
Kul Şükrü der Abdal Musa Ali'dir
Meydanda mürşid yokgayri Ali'den

Sözünü ettiğimiz kaynaklardan yüzeysel de olsa, elde edilen bilgilerle Abdal Musa hakkında özet olarak şunları biliyoruz.

Abdal Musa 13. ve 14.yüzyıllarda yaşamıştır. Hacı Bektaş Veli'nin önde gelen ardıllarından ve onun Anadolu'daki gözcülerindendir. *İkinci Pir* olarak tanınır. Hacı Bektaş Dergahı'ndaki oniki hizmet postundan *Ayakçı Postu Abdal Musa'nındır*.

Horasan erenlerinden savaşçı gazi Abdal Musa'nın babası Hasan Gazi'dir. Dedesi Haydar Ata, Hacı Bektaş Veli'nin amcasıdır. Bu yolla yakın akraba olmaktadırlar. Ulu Pir Hakkı yürümeden önce "beni isteyenler Genceli'de Abdal Musa'da gelsün bulsun" diyerek, onun yerine geçmesini, ardılı olmasını istemiştir. Onunla yeniden dünyaya geleceğini, onda tezahür edeceğini söylemiştir hal diliyle.

Hacı Bektaş'ın asıl manevi mirasçısı, o dönemde çeşitli zaviye ve tekkenin başında bulunan çok sayıda kadından biri olan Hatun ya da Kadıncık Ana olmuştur. *Bacıyan-ı Rum*, Hacı Bektaş'a bağlı derviş kadınlar kolu idi. Ö.Lütfi Barkan, sayım sicillerinde Kız Bacı, Ahi Ana, Sağrı Hatun, Hacı Fatma, Hundi Bacı Hatun, Sume Bacı gibi dergah yöneticisi birçok kadın adı bulmuştur. (Ö.Lütfi Barkan, *Vakıflar Dergisi*, V (1942), s.302-303, 322) İşte Hatun Ana bu kola mensuptu ve onun yöneticisiydi. Hacı Bektaş'ın öğrettikleri Hatun Ana tarafından korunmuş, ancak tarikat gerçek anlamıyla onun öğrencisi Abdal Musa tarafından korunmuştur. (İrene Melikoff, *Uyur idik Uyardılar*, İstanbul-1993, s.36, s.56, s.218)

Hacı Bektaş Veli'nin ilkelelerini temel alıp Yol'u ve Erkan'ı kuran; Hak Çerağı'nı uyandıran, "demine Hü" deyip gülbenk çeken, talipleri Meydan'da dâra durdurup nefsinin haklayıp paklayan, Pir-i Sani Abdal Musa Sultan'dır. Sevgili talibi Kaygusuz Abdal tanışımızdır:

Beglerimiz çıktı Avlan üstüne
Onlar gelür sultan Abdal Musa'ya
Urum Abdalları postın egnine
Bağlar gelür sultan Abdal Musa'ya

Her matem ayında kanlar saçarlar
Uyandırıp Hak çerağın yakarlar
Demine Hü deyip gülbang çekerler
Nurlar gelir şahım Abdal Musa'ya

Meydanında dâra durmuş gerçekler
(...)

Talib oldur birün nefsinin haklar

Pir oldur talibi hatadan saklar

Abdal Musa'nın konumu

Bin ikiyüz kırküz yılında Köseadağ zaferiyle Anadolu'yu işgal eden Moğollar, 60 yıl boyunca buradan çıkmadılar. Konya Selçuklu Sultanlığı, Moğol-İlhanlıların bir uç vilayeti oldu. İkinci Gıyaseddin Keyhusrev'in oğullarından Rukneddin Kılıç'ı destekleyip tahta oturtan Moğollar, İkinci İzzeddin Keykavus'un 1249-1262 arasında çok sayıda tahtı ele geçirme girişimlerini kırdılar. Özellikle 1258'den sonra başvezir Pervane'nin hile ve düzenleriyle Konya iyiden Moğol korumalığına girmiş bulunuyordu.

İkinci İzzeddin Keykavus (1228-1276) tahtını ele geçirmenin Diyar-ı Rum'dan Moğolların atılmasına bağlı olduğunu, tahtı ele geçirme deneyimleriyle öğrendi. Kendilerinin ezeli düşmanı olan Moğolları yoketmek için kırsal kesim ve göçebe Alevi Türkmen grupları, İzzeddin'i desteklediler. *Abul Ferac Tarihi*'nde belirtildiği gibi, annesi Türkmen olan İzzeddin bu halk kesimine yakınlık duyuyordu. Tahtı ele geçirdiğinde yaptığı ilk önemli iş tutuklu 12 bin Babai ve Ahiyi serbest bırakmak oldu.

Karahöyük'te yerleşip dergahını kurmuş olan Hacı Bektaş Veli, Anadolu'nun birliğinin İzzeddin Keykavus'u desteklemekten geçtiğini anlamıştı. Ancak Moğollar kovulduktan sonra güçlü bir merkezi devlet birliği sağlanabilirdi. Büyük olasılıkla *Vilayetname*'de kaydedildiği gibi, o zamanlar heterodoks İslami inanç zümrelerinin (Kalenderi, Haydari, Babai vb.) toplanma merkezi olan Seyyid Battal Gazi Dergahı'nda Kurban Bayramı sırasında yapılan yıllık büyük ayinlerde Hacı Bektaş Veli'nin bu önderliği yapıldığı düşünülebilir. Daha sonraları Azam Baba adı verilen Kalenderi şeyhlerinin yönettiği yıllık "Haccı Ekber" törenlerinin bir kaç gün sürdüğü ve sekiz-on bin kişinin katıldığı bilinmektedir. Yine *Menakub-i Hacı Bektaş Veli*'ye göre kurucusu ve ilk yöneticisi Hacı Bektaş Veli'dir. Muharrem Matemi törenlerinin ise Hacı Bektaş tekkesinde yapıldığı bildirilmektedir. (Bakınız: Ahmet Yaşar Ocak, *Kalenderiler (XIV-XVII. Yüzyıllar)*, Ankara-1992, s.175-176, dipnot 135, 137, 140)

Hacı Bektaş Veli'nin sözünü ettiğimiz siyasetinin en önemli

kanıtı, halifelerinden Sarı Saltuk Dede'nin 1262-63'de Rukneddin-Pervane ve Moğol birleşik ordularına yenilip kesinlikle tahtı kaybeden İzzeddin Keykavus'la birlikte Bizans'a sığınmasıdır. *Vilayetname*'ye göre Piri Hacı Bektaş Veli'den desturunu almış olan Sarı Saltuk Dede, büyük olasılıkla aynı yıl içinde, buyruğu altındaki 10-12 bin kişilik Çepni Türkmenlerinden 5 bin kadarını yeni İmparator Sekizinci Mikhail Palaiologos'a paralı asker olarak vermiş. Ancak ertesi yıl parası ödenmediği için, Athos Dağı Manastırları kayıtlarından anlaşıldığı üzere Kalligra çevresinde yağma yapan bu kuvveti de çekip, İmparatorun kendisine verdiği bugünkü Romanya'nın Dobruca bölgesine gitmiştir.

1262 yılı içerisinde İzzeddin yenilip Sarı Saltuk Dede ile uzaklaştırıldı. Hacı Bektaş Veli'nin Baba Resul başkaldırısının yoldaşı Nure Sufi bin Sadeddin'in oğlu Karaman Bey de aynı yıl Muineddin Pervane tarafından Karaman'dan çıkarıldı. Yine aynı yıl, Selçuklu-Moğol yandaşı Kırşehir emiri Nureddin Caca Bey, bölgesinde Ahi Evren ve beraberindekilerinin öldürüldüğü bir Ahi kırımını gerçekleştirdi.

Dr.Mikail Bayram, *Ahi Evren ve Ahi Teşkilatının Kuruluşu* adlı yapıtında şöyle demektedir:

"Bu katliamdan sonra pek çok Ahi'nin batıya (Uçlara) kaçtıkları görülmektedir. Osmanlı Devletinin kurucusu Osman Gazi'nin kayınpederi Edipali (Ede Balı-İ.K.), Geyüklü Baba, Abdal Musa da bu katliamdan kurtulup, batıya göçenlerdendir."

Bayram daha sonra nereden alındığı bilinmeyen bir rivayetten söz etmektedir:

"Nitekim, Ahi Evren-Şeyh Nasiruddin Mahmud'un eşi Fatma Ana'nın (Kadıncık Ana) uçlardaki Türkmenlerle irtibat kurduğu, Abdal Musa ile gizli siyasi ilişkiler(in)den dolayı Nuru'd-Din Caca tarafından takibata uğradığı ve bu baskıya dayanamayarak Suluca Karahöyüğe göçmek zorunda kaldığı rivayet edilmektedir." (Dr.Mikail Bayram, *Ahi Evren ve Ahi Teşkilatının Kuruluşu*, Konya-1988, s.122)

Mevlana ve çevresini anlatan "Ariflerin Menkıbeleri"ne göre Ahiler, Moğol komutanı Baycu'nun - ki onu ve Cengiz Han'ı birer evliya olarak yüceltiyordu - çevresine kendisini kabul ettirmek maksadıyla, Ahiliği ve Türkmenleri sevmeyen Mevlana Celaleddin'in girişimleriyle kırıdırılmıştı. (Neşet Çağatay, *Bir Türk Kurumu olan Ahilik*, Ankara-1989, Fransızca metin, s.232)

Yine Ahmed Eflaki, *Ariflerin Menkıbeleri*'nde (cilt 1, s.539-540), kendisinin "halis müridi" olan Kırşehir emiri Nureddin Caca'nın Hacı Bektaş Veli'yi Mevlana'ya, "bir gün Hacı Bektaş'ın hizmetine gittim. O dış görünüşe hiç saygı göstermiyor, şeriata uymuyor ve namaz kılmıyordu. Ona mutlaka namaz kılmak lazım geldiğine dair ısrarda bulundum..." diyerek şikayet ettiğini ve Mevlana'nın büyük öfkesi üzerine "Nureddin'in hemen baş koyup Hacı Bektaş'a gösterdiği rağbetten vazgeçtiğini" yazıyor.

Açıkça Mevlana'nın hedef göstermesine rağmen, Nureddin Caca'nın Karaca Höyük'teki Hacı Bektaş Veli'ye, Ahi kırımını bahanesiyle bir zarar vermemiş olması, onun çevresindeki büyük Alevi-Türkmen gücün verdiği korkudan olsa gerektir. Oysa Hacı Bektaş Veli'nin gerek Ahi Evren, gerekse Ede Balı ile çok yakın ilişkisi vardı. Özellikle Ede Balı kendisi gibi Baba İlyas'ın 60 halifesinden biriydi. Elvan Çelebi tarafından yazılan *Baba İlyas Menakibnamesi*'nde ikisinin de aynı çevreden ve benzer davranış içinde oldukları belirtiliyor:

Hacı Bektaş ol sebebdan hiç Göze almadı tac-ı sultanı
Ede Balı ve bundağı huddam
Gördüler Hacı'dan bu seyranı
Ulu eşigine gelür ve gider
Can ile seyr ider bu cananı
(İrene Melikoff, *Un Ordre de Derviches Colonisateurs: Les Bektaşîs*, Memorial Ömer Lütfü Barkan, Paris- 1980, s.155; *Uyur İken Uyardılar*, s. 221-222)

Mikail Bayram'ın, Ahi katliamından kurtulup batı uca gitmiş olduklarını yazdıklarından Geyüklü Baba'nın Baba İlyas'a bağlılığını ve dolayısıyla Hacı Bektaş Veli'ye yakınlığını bilmekteyiz. (Mehmet Neşri, *Kitab-ül Cihannuma I*) Ancak Mikail Bayram, Kadıncık Ana'yı Ahi Evren'in eşi olarak sunmakla Kadıncık Ana-Abdal Musa ilişkisinde kafa karışıklığı yaratmaktadır. Şöyle ki, Ahi Evren'in eşi Fatma Ana ile Hacı Bektaş'ın eşi Fatma Nuriye'yi (diğer adlarıyla Hatun Ana, Kutlu Melek, Kadıncık Ana) birbirine karıştırmaktadır. Hacı Bektaş Veli'nin amcası torunu olan ve kendisinden bir kuşak geriden gelen Abdal Musa, 1262'de 10-11 yaşlarında olmalıdır. Hünkar 1271-73 arasında öbür dünyaya göçtüğünde, Bacıyan-ı Rum'un başındaki eşi Kadıncık Ana, Dergahı bir süre yönetmiş, kuşkusuz iyi tanıdığı Abdal Musa'yı yetiştirip, hizmeti devretmiştir.

Bunlardan dolayı, M.Bayram'ın rivayetle ileri sürdüğü düşünce havada kalmaktadır.

(devam edecek)

Uzunca bir süreden beri özelleştirme üzerine tartışmalar yapıyor. Konuyla ilgili değişik görüşleri basından, TV'den ve yer yer toplantılardan dinleme fırsatı bulduk. Doğru ya da yanlış, kafamızda bazı görüşler belirdi. Bunlara bir göz atalım.

Kapitalistler (işverenler): Özelleştirme taraftarı görüş bildiriyorlar. Kendi sınıf çıkarlarını güdüyorlar.

Devlet: İktidar, özelleştirme taraftarı görüş belirtiyor. Devlet, burjuva devlettir. Doğal olarak eğilimi burjuvazinin genel çıkarlarını yansıtmak oluyor. Burjuva devletten - dünyanın geçtiği şu dönemeçte - başka bir tavır almasını beklemek saflık olurdu.

“Özelleştirme ekonomik olarak gerekli mi gereksiz mi, gerekliyse şöyle mi yapılmalı böyle mi yapılmalı, vb...” tartışmalarına değinmeyeceğim. Bildi-

ikinci yarı yıl için öngörülen ücret zammı oranı %23 düzeyinde. Enflasyon bu oranın üzerinde gerçekleştiğinde bu zam oranı üzerine enflasyon farkı ilave edilecek. Son olarak açıklanan nisan rakamlarına göre dört aylık enflasyon toplamı %67 düzeyinde. Bu farkı mayıs ve haziran enflasyonları da göz önünde tutulduğunda %75-80'i bulacağı, dolayısıyla sözleşmelerde enflasyon farkı olarak verilmesi gereken tutarın en az %50 düzeyinde olacağı hesaplanıyor.” (Milliyet, 15 Mayıs 1994)

İkinci yarıyıl zammının toplam 28 trilyon TL civarında olduğu hesaplanıyor. Başbakan Çiller'in görevlendirdiği 3 bakanın bu paranın işçilere verilmesi çalışmalarına hız verdiğini gazetelerden okuyoruz.

Bunlar, “devlet baba hakkımızı verir, işçiyi korur” diyenler içindi. Bir de “devlet işten atmaz”ı yalanlayan örnek verelim.

5 Nisan paketinden yalnız fabrikala-

‘Özelleştirmeye hayır’ hedef şaşırtmaktır

ğim bir şey var, kapitalist ekonomi gereği, burjuvazi eninde sonunda özelleştirmeyi yapacaktır.

Gelelim sendikaların görüşlerine. Geneliyle özelleştirmeye karşı çıkılıyor. Fakat farklı görüşler göze çarpıyor.

Bir kısım sendikacılar hem özelleştirmeye karşı çıkıyorlar, hem de, sanki o zaman bu özelleştirme olmuyormuş gibi, bazı işyerlerinin sahipliğine sendika olarak “talip” oluyorlar.

Bazıları, özelleştirmeye karşı olmayanları “vatan hainliği” ile suçlayacak kadar ileri gidiyor. Bazıları da, özelleştirmeye, ne olup olmadığına bakmadan, “cepheden karşıyız” diyerek karşı çıkıyor. Bir kesim de, “özelleştirmeyin özerkleştirin” gibisinden dayanağı olmayan bir görüş getiriyor.

Aralarındaki farklılıklara rağmen bu görüşlerin hepsi temelde özelleştirmeye karşıdır. Propagandaları da, hep bir ağızdan şöyle: “Milletin malını satamazsınız”, “halkın malını sattırma-yız”, “devletin malını yabancılarla peşkeş çekemezsiniz”, “bu değerleri bizler yarattık, o halde bizimdir”...

Bu sözlerin altında “devlet baba işçiyi, çalışanı korur, hakkını verir”, “devlet bizim devletimizdir” mantığı yatmaktadır.

Bu noktada bence, akli selim sahibi herkesin şu soruyu önyargısız yanıtlaması gerekir: Kamu kuruluşları halkın, milletin malı mıdır?

Bence değildir! Eğer gerçekten bu malların sahibi halk olmuş olsaydı, gelip ona danışma gereği duyarlardı, ondan onay alma zorunluluğu doğardı. Böyle olmadı. Bu konuda kararları alanların sorumlulukları başka yere idi. Dolayısıyla kararları alırken halka danışmayı akıllarının ucundan bile geçirmediler. Kapitalist ekonominin isteği doğrultusunda devlet yetkililerinin gidip başvurup izin/onay aldığı yerler TUSİAD, TOBB, İTO, TİSK gibi işveren kuruluşlarıydı, IMF, Dünya Bankası gibi dünya kapitalizminin uluslararası kuruluşlarıydı.

Devletin herkes tarafından kabul edilebilecek bir tanımı, onun ekonomiyi elinde bulunduran sınıfın örgütlenme aracı olduğudur. İşin özü bu tanımdan çıkıyor. Ekonomiye kim sahipse, devlet her zaman ve her yerde onun genel

Tüpraş işçisi Cengiz Yılmaz, “mücadele iş güvencesi (çalışma hakkı), çalışma saatlerinin kısaltılması, tüm kesimler için tam sendikal hakların elde edilmesi sendikalaşmanın kolaylaştırılması üzerinde yükseltilmelidir” diyor

çıkarları yönünde hareket eder, yasaları ona göre çıkarır ve uygular.

Kamu kuruluşları bizim malımız değil. Ve de özelleştirmeler, mecbur yapılacak. Bu durumda çalışanlar olarak, sendikalar olarak biz ne yapacağız? “Özelleştirmeye hayır” deyip boşa kürek mi çekeceğiz? Özelleştirmeler sonucunda ortaya çıkan işten atılmalara, kazanılmış haklarımızın verilmemesine, sendikasılaştırma çabalarına vb. karşı sessiz mi kalacağız? HAYIR. Tam da buralarda mücadeleyi yükselteceğiz.

Sendikaların özelleştirmeye karşı çıkışı başta işten atılmalar-iş güvencesi, kazanılmış hakların ödenmemesi, sendikalaşmanın zorlaşması yüzündendir.

Evet, son yıllara kadar devlet sektöründe çalışanlar için işten atılma korkusu yoktu, toplu sözleşmeyle bağlanan hakların yerine getirilmesinde genellikle sorun çıkmazdı, sendikalaşmak da oldukça sancısız gerçekleşirdi. Bugün bunları aynı rahatlıkla söylemek zorlaştı. Ne var ki, “devlet baba bizi işten atmaz, hakkımızı verir, örgütlenmemize karşı gelmez” gibi yanlış görüşler, bazı sendika yöneticilerinde hâlâ mevcuttur. Bu, sınıf gerçeği iyi kavranmadığı için burjuva devlete iyi niyetle, safça duyulan güvendir, geçmişin alışkanlıklarının yansımasıdır. Bakın, “devlet baba”nın 1994 başından bu yana yaptıklarından birkaçını örnekleyeyim.

Daha önceleri, kamu sektöründe çalışan işçiler, toplu sözleşmeler gereği ikramiyelerini mart ayı içinde alıyorlardı. Mart ayında işçilerin ücretlerine zam yapıldığı için dolayısıyla ikramiyeler de zamlı oluyordu. Bu yıl ise hükümet 7 Ocak'da aldığı bir kararla, işçi ikramiyelerini ödemiş. Bu karar diğer ikramiyelerde de uygulanacağından, devlet

işçinin toplam 5 trilyon lirasına (işçi başına 2,7 milyon ile 3,4 milyon arasında değişiyor) el koymuş oluyor.

İşçilerden zorla kesilerek Tasarruf Teşvik Fonu (TTF) hesabında biriktirilen paraları, 6 yılını dolduran işçilerin istemeleri halinde işveren katkısı ve nemalarıyla kendi paralarını çekme hakkı olmasına rağmen, işçilere verilmemektedir. Bir gecede çıkarılan bir yasayla devlet, işveren payına ve toplam paranın nemalarına el koymakta, işçiyle alay edercesine “kendi paranızı çekebilirsiniz” demektedir.

Zorunlu Tasarruf kesintisi ile yapılan soygun yetmiyormuş gibi, devlet bir de, fonda birikmiş olan 88 trilyon TL'nin 50 trilyonuna el koymuştur. İşte haberi:

“(...) Bu yılın ilk dört ayında döviz fırladı. Dolayısıyla dövizle endeksli senede yatırılmış olan çalışanların zorunlu tasarrufu da değerlenmiş oldu ve önceki günkü kurlarla 88 trilyon lirayı aştı.

“Feci halde paraya sıkışan devlet, kendisine emanet edilen bu fondaki paraya göz dikti. Geçen hafta Yüksek Planlama Kurulu bir karar aldı. Karara da ‘11 Şubat’ tarihi atıldı. Buna göre 2,6 milyar dolarlık dövizle endeksli senede yatırılmış olan zorunlu tasarruf, 31 Aralık 1993'deki son derece düşük kurdan TL'ye çevrildi. O sıradaki kur 14 bin 458 liraydı. TL'ye çevrilen zorunlu tasarruf böylece 88 trilyon liraya indirilmiş oldu. Böylece bir gecede 50 trilyon lirayı cebine atan devlet bununla da yetinmedi, çalışanların 38 trilyon liraya indirdiği tasarrufunu, KOL'nin ihraç ettiği çok uzun vadeli tahviline yatırdı.” (Milliyet, 2 Mayıs 1994)

Bir başka örnek. Geçen yıl yüzbinlerce işçi adına imzalanan toplu iş sözleşmelerinin ikinci yıl 2. altı aylık zammının ödenme tarihi yaklaştıkça, devlet işçinin bu parasına da gözünü dikti ve bu zamları vermemenin yollarını aramaya başladı.

“(...) Kamu kesimi TİS'leri uyarınca

rın kapanacağı, özelleştirmenin yapılacağı ve %100'ün üzerinde zamlar çıkmadı. En büyük işçi çıkarmalarının kararı da çıktı. Tüm kamu kuruluşlarına ve belediyelere gönderilen karamame ile bütün geçici işçiler işten çıkarılacak.

Ayrıca “sözleşmeli” statüde çalıştırılıp da sözleşmesi yenilenmeyen emekçiler de işten çıkarılmış sayılmaz mı? Ya, kamu kuruluşlarında devamlılık arzeden işlerin müteahhitlere verilmesinin ardından işten atılanlar!..

Bunların hepsi, burjuva devletin işçi sınıfına son zamanlarda oynadığı oyunlara birkaç örnektir. İşveren devletin yarı “kadrolu” işçileri de işten atmayacağını hiçbir garantisi yoktur.

Devlet sektörünün eskiden belki bazı avantajlı yönleri vardı. Fakat şimdi ortam değişmiştir. Yeni uygulamalarla sınıf gerçeğinin özü daha da belirgin olarak kendini göstermektedir: İşveren ister devlet olsun isterse özel, işçiye yaklaşımında özde fark yoktur. Devlet de tipki özel sektör gibi, günün koşullarına göre işçinin kazancına gözünü diker, parasını cebine atar, gerektiğinde kimsenin gözünün yaşına bakmaksızın işine son verir!

Bu gerçeği hepimizin görmesi şarttır. Yoksa mücadelemizi doğru temelde yürütemeyiz.

Bizlerin temel ekonomik istemi iş güvencesi (çalışma hakkı), insanca yaşama ücreti, çalışma saatlerinin kısaltılması ve bunları gerçekleştirebilmek için örgütlenebilme hakkıdır. Bu mücadelede karşımadaki işveren özel olmuş devlet olmuş, hiçbir şeyi değiştirmiyor.

İşçi sınıfı için patronun kimliği farketmez. Biz işçiler, enerjimizi “KIT'leri savunma” gibi yanlış bir kavga için harcarsak hedef şaşırtmış oluruz, esas amaçlarımızı elde edemeyiz. Özelleştirmelere karşı çıkmak yerine, özelleştirmelerle işçiler açısından ortaya çıkacak olumsuz gelişmelere karşı önlem almak, mücadeleyi asıl olarak bu alanlarda yükseltmek daha doğru bir tutum olmaz mı?

Mücadele, iş güvencesi (çalışma hakkı), çalışma saatlerinin kısaltılması, tüm kesimler için tam sendikal hakların elde edilmesi sendikalaşmanın kolaylaştırılması üzerinde yükseltilmelidir. ●

Metal işkolunun ana sendikası Türk Metal'in genel başkanı *Mustafa Özbek*'in otomotiv sektöründeki tensikat dalgası hakkında 17 Haziran'da Ankara'da yaptığı basın toplantısındaki konuşmasını bazı kısaltmalarla veriyoruz

‘Bir eşkiya düzeni mi yürürlükte?’

Bilindiği gibi Türkiye, bir ekonomik kriz içinde bulunuyor. Bu ekonomik kriz daha geniş bir çerçevede Türkiye’de siyasal ve toplumsal nedenlere bağlı olarak genel bir krizin bir parçası olarak ortaya çıkmıştır.

Biz öncelikle Türkiye’de siyasal ve toplumsal istikrarı ve barışı savunanlar olarak, çalışanların ve emeğin hakkının demokratik rejimin içerisinde alınacağına inanan insanlarız. Bu düşünceyle krizin aşılması şartı olarak, bu güvensizlik ortamının, yani ekonomik krize de neden olan siyasal ve toplumsal güvenin temin edilmesini gerekli görüyoruz.

Siyasal krizin çözümü siyasetçilerimizin toplumu “biz bu sorunların altından kalkabiliriz” güvenini vermelerine bağlıdır. Devletin toplumla olan zayıf diyalogunu güçlü bir bağa dönüştürmesine bağlıdır.

Toplumsal kriz ise ancak bir toplumsal mutabakatla aşılabılır. Bu toplumsal mutabakatı yaratacak unsurlar ise sivil toplum kuruluşlarıdır. Biz, emeğin temsilcileri olarak toplumsal krizi aşacak yaklaşımı öteden beri gösterdik ve göstermeye devam ediyoruz. İşçi, işveren ve devleti biraraya getirip herkesi kendi sorumluluğuna sahip çıkmaya davet ediyoruz...

Bugün IMF’nin Türkiye’ye enjekte ettiği 5 Nisan Kararları ile gelen krizin de diğer krizler gibi aşılabileceğine inanıyoruz. Bu krizin... aşılabilmesi için lider kadrosunda bulunan siyasetçilerin halkın içinden çıkması, halkın çilesini bilmesi ve çözüm bulabilmesi, aynı zamanda yürekli ve samimi olması gerekir. İşte Türkiye ve Türk Halkı böyle bir anlayış arıyor.

Bunun adı eşkiyalık

Kamu kesiminde çalışan yüzbinlerce işçinin sözleşmesi, ülkenin o günlerde içinde bulunduğu zor durum ve koşullar dikkate alınarak, sendikaların özverili yaklaşımıyla olumlu bir şekilde imzalanarak yürürlüğe girdi.

Sözleşmeler, hele hele *toplu sözleşmeler bir kanun gibidir*. (abç) Buna rağmen sayın başbakanın bu sözleşmelerin 1 Haziran ve 1 Temmuz’da uygulanması gereken dilimlerini uygulamamasını “mantıksızlık” olarak değerlendiriyoruz. Yoksa Türkiye’de sahte tebessümlerle halka takdim edilen köhne bir eşkiya düzeni mi yürürlükte? (...)

Özellikle 1994 yılının ilk beş ayında Türk ekonomisi, bir “sırat köprüsü”nden geçmenin mücadelesini veriyor. Bu konuda fedakarlık yapacak gücü kalmamasına rağmen, yine fedakarlık yapmak zorunda kalan işçilerin ve sendikaların gösterdiği duyarlılık, Türk

ekonomisini ve sanayisini bu köprüden geçirecek güfte değildir. Bu konuda özellikle işverenlerin ve sanayicilerin de fedakarlığı, sağduyu ve demokratik anlayışına ihtiyaç vardır.

Eğer bu yaklaşım gösterilmez yani fedakarlık ortaklaşa olmaz ise, şimdi çatırdamak üzere olan köprü hem işçilerin hem de işverenlerin ve sanayicilerin başlarına yıkılacaktır. Telifisi hayli güç olan böyle bir sonuca varmak istemiyoruz. Bunun için özellikle işverenlerimiz ve hükümet yetkilileri ile ekonomimizi yarınlara yüz akı ile çıkaracak ortaklaşa bir hareket içine girmenin zarureti tekrar hatırlatıyoruz.

Otomotivdeki gelişmeler

Otomotiv sektöründe “kriz” olarak yorumlanan gelişmeler ile ilgili olarak, kamuoyunda çeşitli spekülasyonlar vardır.

Otomotiv sektöründeki gelişmelerin, Türkiye’de biri Gümrük Birliği’nin yanında, diğeri ise karşısında iki grubun çıkar çatışması olduğu ve bu çatışmanın güç gösterisi olarak işten çıkarmaların sonuçlandığı söylenmektedir.

Bir başka değerlendirme ise, özellikle otomotiv işvereni ve sanayicisi durumunda olan kesimlerin sektörün batmakta olduğu yolunda feryatlarıyla kurumlar vergisinden ve ek vergiden kurtulmak için bu krizi bir *taktik* (abç) olarak ortaya sürdüğü söylenmektedir.

Bir başka söylenti, pazar çatışmasıdır. Yerli üretici firmalar, ithal arabaların iç pazarda müşteri bulmasından kurtulmak istemektedir. Öte yandan, yerli otomobil üreticilerinin dış pazar bulamamasına gerekçe olarak lisans kuruluşlarının kısıtlamaları da gösterilmektedir. Bir başka ama en önemli söylenti ise, yerli üreticilerin lisans firmalarıyla danışıklı dönüş içine girmiş olduğu yolundadır. “Ben sana lisans veririm ama sen benim pazarıma giremezsin. Girdiğin an biterisin...” gibi.

İthalatın tamamen kısıtlanması isteği ise söylentilerin başka bir bölümüdür. Tabii bu arada istikrar paketindeki

kararların, iç pazarda talep daralmasına yol açtığı da söyleniyor. (...)

55 yıllık mazisi olan bir sektörün kişi ve kurum olarak ilgilileri, küçük çıkar çatışmaları karşısında “sektör batıyor” feryadı ederse bu inandırıcı olabilir mi? Bu kadar yıl mazisi olan bir sektörün, sadece iç pazarda bir köşeye sıkışıp kalmasına bir anlam vermek mümkün mü?.. Eğer otomotivde “rekör üretim, rekör kâr” yılı olarak bilinen 1993 yılından daha 5 ay geçmeden “sektör batıyor” diye feryat ediyorsa aynaya bakmaları gerekiyor.

Otomotiv sektörü, 1993 yılı sonuna kadar gerçekten gerek üretim açısından son derece parlak bir yıl geçirdi. 1993 yılında en fazla Kurumlar Vergisi’ni ödeyen 100 şirket arasında 18 otomotiv şirketi yer alıyor. *Tofaş* 969 milyar 675 milyon TL ile 1. durumda. *Otosan* 383 milyar 409 milyon TL ile 2. durumda. *Renault Mais* ise 204 milyar 805 milyon TL ile 3. durumda.

1992 yılında 20 trilyon 709 milyar toplam ciro yapan sektör, 1993 yılında %300 artışla 62 trilyon 265 milyar TL ciro yapmıştı. Bunun 18 trilyon 85 milyar *Tofaş*’a, 12 trilyon 861 milyar lirası ise Oyak Renault’a aittir.

Otomotiv sanayimizin bu iki kuruluşunun bu tatlı kârları, çalışanların alinteri ile elde ettiğini herkesin kabul etmesi gerekir. Nitekim *Tofaş*’ta çalışan arkadaşlarımız, döktükleri alinteri ile *Tofaş*’ı dünya otomotiv üreticileri sıralamasında 29’uncu sıraya sokmuştur.

... 1993 yılı Mayıs ayı içinde... *Tofaş*’ın genel müdürü, “çalgınca yatırım yapıyoruz, durursak düşeriz” diyerek kapasiteyi iki katına çıkarmak için 500 milyon dolarlık yatırım yapacaklarını açıklamıştı. Şimdi, işçi üretmek istiyor, hem kazanmak hem de kazandırmak istiyor ama işveren sanki *Tofaş*’ı durdurmak, batırmak için olanca gücünü kullanıyor.

Türk sanayisi büyümek gelişmek durumunda, ama işçi çıkararak fabrikaları kapatarak sanayinin büyümesi de mümkün değil... Sektörde suni olarak bir kriz yaratılmıştır. Bu krizden çıkış yolu bizim inancımıza göre Türkiye’nin

üretimi artırmasıyla ve kaliteli üretim yapmasıyla mümkündür. (...)

İşten çıkarmakla üretimin artması da mümkün değildir. Bu sorumsuzluğu sürdüren işverenler ve işçilerin sokağa atılmasına duyarsız kalan hükümet, bu krizi önüne geçilemez bir gerginliğe doğru *tırmandırdıklarını* bilmelidir. (abç)

Öneri paketini sabote edenler

İşverenlerin otomotiv sektöründeki krizin önlenmesi için hükümete sunmuş olduğu öneriler bize de iletildi. Bu öneri paketindeki maddelerin yürürlüğe girmesi için bizler de çaba sarfedeceğiz. Ama bu maddeler, bu öneri paketi sunulmadan önce işçi ve işveren tarafları olarak biraraya gelseydik ve tarafların ortak mutabakatıyla hazırlanmış bir öneri paketini sunmuş olsaydık, daha iyi sonuçlar elde etmemiz mümkün olurdu.

Ama işverenler, bu paketi daha sunulmadan, işten çıkarmalarla sabote etmişlerdir. *Dürüst değiller*. (...)

İşverenler sendikalara tahammül edemiyor... Hükümetler, sendikalara tahammül edemiyor... Sonuçta da zor durum ve şartlarda çare üretilmiyor...

Biz Türk Metal sendikası olarak endüstriyel ilişkilere yeni bir boyut getirmek ve kazandırmak istiyoruz. Bunun için sorumlu sendikacılık anlayışını Türkiye’de yaygınlaştırmak kararlılığımızdır... Ülkemizin içinde bulunduğu şartlar, sendikaların sorumsuzca davranmasını engelliyor. Demokratik gelenek ve işleyiş, sorunların öncelikle diyalog ve uzlaşma ile çözümlenmesini gerektiriyor. Biz bu işleyiş, bu geleneği yıcileştirmek arzusunda değiliz

Eylemleri başlatacağız

Gerek hükümetten gerekse işverenlerden beklediğimiz anlayış ve yaklaşımı göremez isek, çareyi bu kesimleri eylemlere başvurarak hizaya getirmekte bulacağımızdan kimsenin şüphesi olmasın. Bu konuda öncelikle hükümete, işverenlerimize ve sanayicilerimize 2 Temmuz’a kadar bizimle görüşmeleri yolundaki çağrılarımızı tekrarlıyoruz.

Eğer bu da olmazsa hemen aynı günün akabinde yani *3 Temmuz günü Bursa’da Fomara Meydanı’nda* işten çıkarılan, ama işe dönmeleri için mücadelemizi sonuna kadar ilk günkü inanç ve kararlılıkla sürdüreceğimiz arkadaşlarımızın ve üyelerimizin katılacağı bir miting düzenleyeceğiz. Daha sonra oluşturacağımız Eylem komitesi bu konuda gelecek için takvim yapacak. (...)

MESLEK LİSELERİ

MESLEK LİSESİ Mİ
UCUZ İŞGÜCÜ
YUVASI MI?

Meslek liseleri, diğer eğitim kuruluşları gibi 12 Eylül 1980 darbesinden nasibini almış kuruluşlardan biridir. Bu izler yavaş yavaş sökülmeğe çalışılmakta olup siyasal hareketler bu alana sığramaya çalışmaktadırlar.

• Meslek liselerinin temel sorunlarını özetle şöyle sıralamak doğrudur.

1) Paralı eğitim (çifte standart uygulaması).

2) Dayak.

3) Yoğun sömürü.

4) Niteliksiz öğretmenler.

Kendileri paralı eğitim kuruluşları arasında sayılmasa bile, meslek liselerinde paralı eğitim oldukça yaygındır. Dinci liselerde olduğu gibi bu liselerde de çeşitli isimler altında öğrencilerden para toplanmaktadır. Bu toplama öyle yoğun ve serttir ki, parayı vermeyen ya okula kayıt olamıyor, ya da, kayıt olduysa bile, devamsızlıktan kalıyor.

Örneğin, okula kayıt olmak için 5-10 milyon TL "koruma demeğine" yardım verirsiniz. Eğer sınavla girdiyse, okuma hakkı sana "sadece 5 milyon"dur. Sınavsız kontenjandan girdi isen 10 milyon. Daha üstü duruma göre değişir.

bakmıştır. Özellikle meslek liselerinde "ucuz işgücü" yaklaşımı çok belirgindir. Bu konuda meslek liselerinin eline kimse su dökemez.

Bunu bir meslek lisesinin bahçesine girdiğimizde varolan araba sayısından hemen anlayabiliriz. Tamamen öğrencinin ödenmemiş emeği söz konusudur. "Sınıfta bırakılma korkusu" var ya, o yüzden bizler hocaların bir dediğini iki etmeyiz. Kendi nitelikleri tartışma konusu olan hocalar bu durumu idareyle beraber iyi değerlendirerek dışarıdan iş alırlar. Malzeme, devletin okula öğrencilerin kullanması için yolladığı malzemedir. İşgücü, hocaya sıfır maliyeti olan öğrencilerdir. Bu bir bakıma öğrencinin işine gelir, çünkü böylece yeni işler öğrenir. Ama diğer yandan öğretmen

rını birlikte araştırmaya çağırıyoruz.

Haydar Kandilci

İŞÇİ GENÇLİK

GENÇ İŞÇİLER,
SENDİKALAŞIN!

Yaşadığımız devirde işçi gençliğin sayısı çoktur, daha da çoğalmaktadır.

İşçi gençlerin sorunlarının başında ücret azlığı, sigortasız (kaçak) çalışma, iş güvencesinin olmayışı, işyerinde kötü muamele ve yeterli sosyal-sendikal haklara sahip olmamaları gelir.

Çalışan genç kesimin büyük bölümü, hem okuyup hem çalışıyor. Bu gençler için sabah okul, öğleden sonra da iş zamanıdır. Sabahları okula giden, öğleden sonraları ise işte çalışan bir öğrenci için devletçe ne gibi kolaylıklar sağlanır? Hiç! İşçi okulu mu bıraksın, işini mi bıraksın? Okulunu bırakırsa kendi geleceğini tehlikeye atmış olur, işini bıraksa ya masrafları ailesine yüklemiş olur, ya da tek başına yaşıyorsa, neyle geçinecek? Bu yüzden genç işçilerimiz tercih yapmada zorlanıyorlar, tercih yapmaktansa tüm uçleriyle "ikisini birden yürütmeye" razı oluyorlar.

Ücreti az bir işte sigortasız çalışan, iş güvencesi olmayan, işyerinde hiçbir hakka sahip olmayan ve kötü muamele gören bir genç işçi, bu ağır koşullara ne kadar dayanabilir. Elbette dayanamaz, bir gün vücudu "dur" diyecek. Öte yanda işten atılma korkusu, başka yerde iş bulamama korkusu... Kolay değil bu çilelere katlanmak.

Genç işçilerimiz sendikal haklardan da yararlanamıyorlar. Sendikanın yararlarını bilmediği için boş verip geçen, sendikasız çalışan çoktur. Bu durum onların zararınadır. Ama onlara sendikanın ne olduğunu sürekli, hayattan örnek vererek anlatacak sendikal örgütçüler nerede?

Toplumun, sendikaların genç işçilerimize dört elle sarılıp, onlara elden gelen yardımı yapması gerekir. Yapacağımız ilk şey onları *sendikalaşma* yolunda örgütlemek olmalıdır. Bu örgütlenme sayesinde, genç işçilerimizin haklarını daha rahat savunabilecekleri bir ortam doğacak, *birliğin* yararını görecektir ve çalışma koşullarını iyileştirebilecekler.

"Birlikten kuvvet doğar" diye boşuna söylenmemiş. İşçileri zorlayan sorunların sebebi, tamamıyla bu düzenin işleyişidir. Bunlara dur diyecek ve onu değiştirecek olan da işçi sınıfının kendisidir. İşçi sınıfının gücü birliğinden, yığınsallığından gelir.

Ümit Kuru

ÜNİVERSİTELER

BUNA EĞİTİM Mİ
DİYORSUNUZ?

ÖSYS sınav sonuçlarının açıklandığı günün ertesinde, bütün gazeteler sürmanşet yayınladı: "Sınavı kazanamayanlar üzülmesin!"

Kafasında canlandırdığı "bilimsel, özerk eğitim kurumlarında" eğitim görebilmek için binbir umutla gecelerini gündüzlerine katarak ders çalışan, sosyal yaşamı bu uğurda sıfırlanan milyonlarca gencin hayali olan üniversiteler, bu büyük talebin karşısında ne veriyor? Neden bu yığılma her geçen gün artıyor? Neden üniversitelerden mezun olan ve sayıları yılda yüzünü bulan genç beyinler üretimden yoksun?

Üniversite hazırlık çalışmalarının fırsat eşitsizliği içinde devam ettiğini, siyasi iktidarın oy kaygıları ile yeni kontenjanlar açtığını, bu maksatla yeni yeni hayali tabela üniversitelerinin kurulduğunu gözönüne alırsak, yukarıda sıraladığımız ve daha da sıralayabileceğimiz sorunların yanıtlarını bulabiliriz.

Üniversitelerimizde bilimsel ve çağdaş standartlara uygun eğitim verildiği söylenemez. Kapalı kapılar ardında verilen bu eğitimin (özellikle İlahiyat

Okula girdikten sonra, malum, okulun birtakım sorunları vardır. Bunların giderilmesi gerekir. Nedir bu sorunlar: Müdürün oğlu hastadır, gözü Avrupa'da ameliyat olacak... Hocanın arabası bozulmuştur, tamir olacak... Su parası... Elektrik parası... Kömür parası... Vb., vb... Kim giderecek? Tabii ki öğrenciler!

Bir de "okulun disiplinini gösteren" formalar vardır ki, eksik olan parçaları için her gün onca yalan söyler, dururuz. Bu yetmezmiş gibi, bir de dersten atılırız. Bu böyle sürer.

Dayak, liselerde oldukça az olmasına rağmen henüz çözümlenmemiştir. Belli bir hatada öğrenci tüm okulun karşısına getirilerek rencide edilir ve hatta ders sırasında dövülebilir...

Sömürü konusuna gelince. Egemen sınıf burjuvazi, emekçi sınıfların gençliğine daima taze ve ucuz işgücü gözüyle bakmış, varlığını belirleyen kâr hirsını tatmin etme aracı olarak

veya idare (okuluna göre, her ikisi birden olabilir) ya araba alır, ya arabanın markasını değiştirir...

Aynı şekilde, *staj* da sömürü çarkının uzantısıdır, dışarıya aksetmesidir. Meslek liselerinde her öğrenci, lise 2.sınıfı gelince işyerlerinde "staj" adı altında "ucuz işgücü" olarak çalıştırılmaktadır. Staj tabii olacak, ama yaptığı iş normal bir işçinin yaptığı kadarken (zaten olması gerekenin kat kat altında olan) asgari ücretin üçte biri ücret almasına ne demeli! Neymiş, öğrenci "işyerinde iş öğreniyor"muş. Bir de, tam gün staj normal 8 saat ise, o, patron dayattığı için günde 10 saat çalışır. Senelik izni yok, onca didinmenin karşılığı yok. Öğrenci işçi gibi çalışmaktan öğrenci gibi öğrenmeye zaman bulamadan "stajı" bitirir.

Daha çok sorumuz var. Bunlar ilk akla gelen bir kısım temel sorunlarımızdır. Meslek liselerindeki kardeşlerimizi, sorunlarını bize iletmeye, çözüm yolla-

fakültelerinde) bilimselliğinden söz edilemez.

68.maddesiyle üniversite öğrencilerine ve öğretim üyelerine siyaset yasağı getiren 1982 Anayasa'sı ve onun 12 Eylül'le getirdiği, yasalarıyla her türlü örgütlülükleri kısıtlayıcı hukuk sisteminde öğrenciler legalitenin dışına itilmektedirler. En küçük bir aykırı sesin yükselmesiyle soruşturmalara, sorgulamalara maruz kalan gençlik, bu kısıtlamaların doğal sonucu olarak kendisine ve çevresine karşı duyarsızlaşmaktadır.

Dünyanın hiçbir yerinde, bir bilim merkezinin kapılarının halka kapatıldığı görülmemiştir. Dünyanın hiçbir demokratik ülkesinde polis, hiçbir neden olmaksızın, istediği saatte elinde copla içeri girip korku saçmaz. Yine, hiçbir hukuk devletinde öğrenciler fakülte girişlerinde dış görüntülerine bakılarak gözaltına alınmazlar. Bizde ise, Türkiye'nin en köklü üniversitesi olan İstanbul Üniversitesi'nin beş kapısı olmasına rağmen, giriş ve çıkışlar sadece Beyazıt'a bakan kapıdan, polis kordonunda kimlik kontrolünden geçtikten sonra yapılmaktadır. Bırakın akademik hak arayışlarını, ülke ve dünya sorunlarına entelektüel bir yaklaşımla düzenlediği, tartıştığı forumlar yasaklanmakta, basınla maruz kalmaktadır.

Toplumdaki fikişsel ve ekonomik ayrımların keskinleştiği mekanlar olan üniversitelerde, bir başka irdelenmesi gereken mesele de yaşanan siyasi gerginliktir. Provoke olmaya müsait bir yapıdaki gençlik, en asgari bir provokasyonla bile ortamı gerginleştirebiliyor. "Ülkücü"lerin polislerle olan işbirliği neticesi sol görüşlü öğrenciler üzerinde estirilen poyraz rüzgarları, doğal olarak bir çatışma ortamı yaratabiliyor. Afiş ve pankart kavgaları, özeleştirici davetleri ve sonuça gerginleşen üniversiteler...

Anayasa'ya varıncaya kadar "sosyal devlet parası olmayan fakir öğrencilerin eğitimini sağlar, onları topluma kazandırır" diye yazılıyor. Ama üniversite hazırlık aşamasının tam bir ticari sektör yarattığını, üniversitelere başvurunun ve kayıtda har(a)çlara tabi tutulduğunu dikkate alırsak, "parasız eğitim" ve "topluma kazandırma" ilkesi, fakir öğrenciler için sadece bir temenniden ibaret kalmaktadır. Üstüne üstlük, ailesinden uzak bir yerleşim merkezinde öğrenimini devam ettirmek durumunda kalanların yiyecek, giyecek, ulaşım, barınma ve kitap vb. giderleri de eklendiğinde, fakir ailelerin çocuklarını okutmaları imkansızlaşmaktadır.

Siz buna eğitim mi diyorsunuz? "Dış sizi içi bizi yakar."

Halil İbrahim Türkyılmaz

AYRIM YOK ARAMIZDA

Hak yolunda birleşelim
Cem evinde toplaşalım
Erenlerin dergahında
Gelin semaha ulaşalım

Türk mü Kürt mü olur mu ya
Ayrım yoktur aramızda
Sevgidir bizim dinimiz
Birleşelim hak yolunda

Derya Deniz

GENÇLİK

GENÇLİĞİMİZ KÜLTÜRÜMÜZE SAHİP ÇIKMALI

Üniversiteli Alevi bir genç olarak ilk kez 7-8 ay önce *Kervan* dergisini tanıma fırsatı buldum. O gün bugündür aralıksız takip etmekte ve *Kervan*'ın yapmış olduğu her türlü çalışmaya aktif olarak katılmaktayım. İlericiyim, devrimciyim, laikim, işçiyim, Aleviyim, ya da komünistim diyen herkesin, bilhassa gençlik olarak, hiç zaman kaybetmeden *Kervan*'ın kervanına katılması gerektiğine inanıyorum.

Hacı Bektaş Kültürünü Tanıtma Derneği'nin Narlıdere şubesi gençlik komisyonu üyesiyim. İlk kez burada dernek çalışmalarına ve Ceme katılma fırsatı buldum. Meğer biz gençler Alevi kültürünü hiç bilmiyormuşuz.

Bence, gençler olarak Cemlerimize yeterli sayıda katılmamakla çok şeyler kaybediyoruz. Bunun altında devletin bilinçli "asimile etme" politikaları yatıyor.

Kültürümüzden öğreneceğimiz çok şeyler var. Kültürümüzde paylaşımcılık, sevgi, kardeşlik, 72 milleti bir nazarda görme var. Her zaman haklının yanında yer alıp haksızlığın kâşısında durma var.

Genç arkadaşlar, bu kültüre sahip çıkalım. Her kentte, her ilçede, her mahallede ve köylerde *Cemvleri açmak için* gençlik olarak öncülük yapalım. Kültürümüzü asimile ettirmeden bugüne getiren *Dedelerimize sahip çıkalım*.

Alevi toplumumuzun Hacı Bektaş demekleri ve asıl olarak Cemevleri açması, Dergah'ta birleşmesi, tek vücut olması gerekiyor. Bir daha Çorum, Maraş ve Sivas gibi katliamları yaşamak istemiyorsak, bir daha 37 canımızın yakılmasını istemiyorsak, Cemevlerinde ve Dergah'ta birleşelim. 25 milyon Aleviyi Dergah'ta birleştirelim ki, bırakın gerici-şeriatçıyı, hiçbir güç önümüzde durmasın.

Geriye bakın, bu toplum Hallac-ı Mansur'ları, Nesimi'leri, Pir Sultan'ları, Şeyh Bedreddin'leri yetiştirdi. Onlar haksızlıklara, dogmalara karşı savaştılar, insan sevgisini gerçek bildiler diye asıldılar, yüzüldüler. Onların kavgası insanlık kavgası, ileri aydınlık günlere varmanın kavgasıydı. Bugün de aynı kavgaya sürüyoruz.

Ülkemizin ana gündemi laik-demokratlarla şeriatçı-gericilerin kavgasıdır. Anadolu halkının 1300 küsur yıllık düşmanı olan şeriatçı akımı durdurmanın tek yolu, laik-demokratların, ilerici-devrimcilerin, komünistlerin ve Alevilerin aynı safta birleşmesinden geçer.

O halde, gelin canlar bir olalım, iri olalım, diri olalım. Laik-Demokratik Cephe'yi kuralım.

Gelin canlar bir olma günü
Münkire kılıç çalma günü
Haksızlığa baş kaldırma günü
Yeniden dirilme günü

Haydar Budak,
İzmir

İNSAN HAKLARI

İnsan hakkı mı insana karşı terör mü?

Zekiye Çağlar hekimlerin karşılaştığı ciddi sorunların bazılarını özetliyor, teröre karşı mücadele derken insana karşı terör uygulanmasına karşı çıkıyor

Terörden başka herşeyle, düşünce özgürlüğüyle, demokrasiyle, vb. mücadele eden Terörle Mücadele Yasası tasarısı, hekimin görevini yapmasını engelleyerek insanlığı ayaklar altına alıyor. Hukukçuların açıklamalarına göre, (Av.Ziynet Özçelik'in demeci, *Cumhuriyet*, 23 Kasım 1993) yasanın 7.maddesi, "bölücü terör örgütü mensuplarını tedavi eden hekimleri yardım ve yataklıkla suçluyor". Dahası, (daha yeni yasa çıkmadan) TCK'nın aynı anlayışı taşıyan 169.maddesine dayanarak Güneydoğu'da 12 doktor gözaltına alınmış. Demek ki bu uygulama, yeni yasa çıkınca yaygın bir kampanyaya dönüşürülecek.

Hekimlikten başlarsak, bu uygulama, Tıbbi Deontoloji Tüzüğü'ne, yani hekimliğin ahlak kurallarını içeren tüzüğe, aykırıdır. Tüzük, insan sağlığına gereken özeni göstermeyen hekimin cezalandırılacağını yazmaktadır. Yeni yasadaki uygulamaya boyun eğmezse, devlet tarafından cezalandırılacak olan hekim, uymazsa da Tüzük gereği cezalandırılmak durumundadır.

Hekimlerin, mesleğe başlarken ettikleri bir Hipokrat yemini var. Bu yeminde, hekimin hastasının iyiliği için çalışmak ve üstelik hastayla ilişkin bilgileri de gizli tutmak zorundadır. (Bakınız. *Complete Family Health Encyclopedia*, British Medical Association, s.535) Bizim yasa, yüzyıllarca önce yaşamış olan Hipokrat'ın da gerisine düşerek, hekimin hastasının iyiliği için çalışmasına engel olmaktadır. Değil hasta hakkında bilgileri gizli tutmak, hekim, bazı hastalarını görür görmez ihbar etmezse, teröre yataklıktan, kendisini içeride bulacaktır.

Buraya kadar konuyu "hekimler açısından" ele aldık. Oysa, başlıbaşına

böyle bir açı yoktur. Hekime kısıtlama getiren yasa, insaniyete kısıtlama getiriyor demektir.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 25.maddesinde bakın ne yazıyor:

"Herkesin, kendisi ve ailesinin sağlık ve gönenci için beslenme, giyim, konut ve tıbbi bakım hakkı vardır."

Birleşmiş Milletler'e bağlı 67 kuruluşun ve 134 ülkenin temsilcilerinin katılımıyla, Eylül 1978'de Alma-Ata'da yapılan konferansın Bildirge'sinde, "konferans, ... sağlığın temel bir insan hakkı olduğunu... bir kez daha kuvvetle belirtir" deniyor.

Dünya Sağlık Meclisi (WHA) 1970 tarihli kararında, "sağlık, en temel insan haklarından biridir" diyor.

Dünya Hekimler Birliği'nin (WMA) 1981 tarihli Lizbon Bildirgesi'nde ise şöyle deniyor:

"Hastanın, dışarıdan herhangi bir karşma olmaksızın, klinik ve etik yargılara özgürce varabilen bir hekim tarafından bakılmaya hakkı vardır."

Haydi, diyelim, bunların hepsi uluslararası kural ve hükümler. Ve de, bilindiği gibi bizde bebekler dünyaya değil Türkiye'ye gelir. İyi ama, Türkiye'nin 1982 Anayasa'sı bile, devletin, "herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak... amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermekle" yükümlü olduğunu belirtmektedir.

Bu kördüğümü çözmek için, desek ki, Türkiye'de insan insanlıktan, hekim hekimlikten istifa etmelidir, yeterli değildir. Devletin devletlikten, anayasasının anayasalıktan istifası da gereklidir.

Ya da belki, insanlar ve onların en doğal hakkı olan hekimler bir olup, Türkiye'de ciddi bir ameliyat gerçekleştirmelidir. Bu en iyisidir. ●

GEBZE TRENİ HOŞ GELİR AMA BOŞ GELMEZ

Sabiha Günbudak

Gebze treni deyip geçmeyin... Bu tren, her gün, koca bir insan selini oradan oraya akıtır. İstanbul'un Haydarpaşa'sıyla İzmit'in Gebze'si arasında, harita üzerinde küçük kalan bir kuşakta çalışır. Ama, Anadolu'nun dört bir yanından gelmiş, yoğun bir işçi, emekçi topluluğunun günlük yaşamının bir kesitini yansıtır. Böyle olduğu için, tüm Türkiye işçisinin, emekçisinin hiç de küçümsenmeyecek bir nabzıdır.

Özellikle sabahları ve akşamları, trenin yolcuları yalnızca işçilerdir. İstasyonlar tıka basa kalabalıktır. Gelen tren daha da kalabalıktır. Her istasyonda böyle kalabalıklar birbirine eklene eklene, kısa süre içinde tren, sardalya konservesinden beter olur. Tutunmaya gerek kalmaz çünkü istesen de düşemezsin. Tehlike düşmek değil, dik duramamaktır. Eğri bögür durmak zorunda kaldığın için belin kösülür. Akşamları evine gidiyorsun, dinlenirsin ama ya sabahları... Sabahları onbinlerce işçi, işine çoktan yorulmuş bir durumda başlamaktadır.

Bu kalabalık saatlerde trene binen erkek işçiler, başka zaman, başka yerde, tek başlarına ya da birer ikiyeşer olduklarında, bir bayan gördüklerinde, belki ona laf atıyor, ıslık çalıyorlardır. Ama, sardalya konservesi gibi dolduğu halde bu trende, kadınıyla erkeğiyle işçi, bacı kardeşler. İşçi biraraya geldiğinde, bireysel değil, toplumsal özellikleriyle hareket etmektedir.

Yalnızca sabah-akşam değil, genellikle yolcularının çoğunluğu işçi, emekçi olan Gebze treninde birşey daha göze batar. Anadolu'nun dört bir yanından zaten dertleriyle birlikte gelmiş ve

İstanbul'da yeni dertler edinmiş bu insanların her birinin yaşamı dert küpü gibi olduğu halde, bakarsın yüzleri gülüyordur. Ne kadar birikirse biriksin dertler, geleceğe güveni, umudu bir türlü yenemiyordur.

Gebze treni, aynı zamanda tekerlekli bir pazardır. Bilet kontrolü bile yapılmayacak kadar kalabalık saatler dışında, hemen satıcılar belirir. Alışılan, görme-yince özenen, sattıkları değişse de kendileri değişmeyen bu satıcıların hepsi, meclisteki siyaset adamlarını yaya bırakan usta birer hatiptir. Taktikleri de o biçim... “Yalnızca bu kadar da değil” deyip, sattıkları malın yanında birşeyleri de “bedava” verirler. Kimseye birşey satamasa da, “başka isteyen var mı” diye seslenirler. Yolcuların da bazı karşı-taktikleri var. Gebze treninin 6 ve 7 yaşlarında iki küçük satıcısına türkü söyletiyorlar, sonra malı satın alıyorlar.

Trende satış yapmak resmi kurallara

göre yasaktır. Ama burada resmi kurallar değil, kamu vicdanı iktidardadır. Görevli, kuralları uygulamak istese bile, “ekmek parası kazanıyor canım”, “adam çocuğuna çocuğuna ekmek götürecektir, ne yapsın” türünden homurtularla ona öyle bir baskı yapılır ki, görevli görmezlikten gelmek zorunda bırakılır. Yukarıdan biri gelip görevliye çatsa, aynı kamu vicdanı, bu kez de görevli işçiyi koruyacaktır.

Vicdandan söz ederken bir noktayı daha eklemek gerek. Paragözlüğün yaygınlaştığı, vicdanların cüzdanlaştığı günümüz koşullarında, bizim tren adeta koşulların üzerinde işlemektedir. Bu trenin kalabalıklarının, cüzdanlarının boş, vicdanlarının ise dolu olduğu gözlenir. Dilenciler en çok parayı, zengin semtlerde değil, bu tren çevresinde toplarlar.

Cumhurbaşkanı Demirel, muhalefet-ten güzel bir söz etmiş, “Türkiye’de

iki ayrı Türkiye vardır” demişti.

Cumhurbaşkanları, hükümetler, vb. değişti ama bu gerçek değişmedi. Türkiye’de hâlâ iki ayrı Türkiye vardır. Bizim Gebze treni de, işte bu Türkiye’lerden yalnızca birinin toplu ulaşım aracıdır. Bu trenin yolcusu, geliriyle, satın alabildiğiyle, giydiğiyle, çocuğuna verebildiği eğitimiyle, herşeyiyle ayrı bir Türkiye’de yaşamaktadır. Ve, bu Türkiye’nin kendi içinde, çok daha canlı bir demokrasi vardır.

Paneller, son yıllarda oldukça moda-dır. Sık sık panel ilanlarına raslanmaktadır. Ünlü kişiler çağırılıyor. Kalabalık onları dinleyip sorular sorabiliyor. Kalabalığın dinleme hakkı sınırsız, konuşma hakkı sınırlıdır. Bu, panellerin bile yapılamadığı dönemden kuşkusuz daha iyi, ama Gebze treninde bundan çok daha geniş demokrasi yaşanmaktadır.

Bu trende sık sık vagon panelleri yapılmaktadır. Ne bir ilan, ne sıralanan ünlü adlar... Yalnızca, bir sürü derin felsefi konuyu, günlük dilde, yani anlaşılır biçimde, özgürce tartışan emekçi insanlar... Bu tartışmaları dinleyince insan anlar ki, “konuşan Türkiye” sloganı, konuşmayan bir Türkiye’yi konuşturmak için değil, konuşmaya kararlı bir Türkiye’nin nabzına uygun şerbet olarak atılmıştır.

Evet, bir türkünün sözlerinde “tren gelir hoş gelir, vagonları boş gelir” deniyor. Gebze treninin vagonları boş gelmez. Bu trenin vagonları, yalnızca insan kalabalığı açısından sürekli tıka basa dolu değildir. Konuşan Türkiye’nin, tüm dertlerine rağmen güleç kalan yüzüyle, paradan çok insan sevgisi taşıyan vicdanlarının sesiyle ve sınırsız fikir özgürlüğüyle de dolu gelmektedir.

Bu nedenle Gebze treni, boş gelmeye de hoş gelir. ●

Demokrasi asıl burada, cıvı cıvı yaşıyor

Vagon Panelleri

Gebze trenindeki vagon panellerinde herşey tartışılır. “Entel takılmaz”, ama saygı duyulan gerçek anlamıyla, oldukça aydın fikirler ortaya atılır.

Bir çocuk dışarıdan trene taş atıyor. Bu tartışmayı başlatıyor. Biri diyor, bunları yakalayıp döveceksin. Ötekisi, onların suçu değil, anaları babaları çocuklarla ilgilenmiyorlar ki, diye ekliyor.

Bir başkası, ya ana-babalar bir lokma ekmek peşinde koşmaktan çocuklarla ilgilenemiyorlarsa ne olacak, diye soruyor. Çocuk eğitimini konu alan vagon paneli, sonunda çok doğru bir noktada bağlanıyor: Sorunun kaynağı, tekil

olarak o çocuk ya da onun ana-babası değil, toplumsaldır, dolayısıyla çözüm de toplumsaldır.

Tren Maltepe’deki bir derenin yanından geçiyor. Geneliyle kahverengi olmakla birlikte bu dere, hangi sanayi atığının daha çok karıştığına bağlı olarak, arada bir kırmızı, arada bir lacivert akar. O gün bakıyorlar ki koyu lacivert. Vagonda çevre sorunları paneli başlıyor. Fabrikalara söz geçirilmediği, insana değer verilmediği söyleniyor.

Tartışmayı, bir ortaokul öğrencisi noktıyor: “Hükümetlerin bunları yapmasını beklemeyin, toplum baskı yaparsa hükümetlerden iş çıkar.”

Herkes bu sonucu takdirle karşılıyor

ve konu, gençlerin ne akıllı olduğuna kayıyor...

Özelleştirme konusu gündeme geldiğinde, en güzel vagon panellerinden biri yaşanıyor. Madem işçi atmak için özelleştiriyorlar, özelleştirmeden işçi azaltsınlar, verimlilik artsın, KİT’ler devlete kâr sağlasın, görüşü çıkıyor. Buna karşılık, en verimlilerin en önce satışa çıkarılacağı, dolayısıyla dertlerinin verimlilik değil, haraç mezarı satıp para kazanmak olduğu söyleniyor. Hem arpalık yaptılar, hem verimsizlikten şikayet ediyorlar deniyor. Genel çıkarı düşünün yok görüşünde birleşiliyor ve tartışma, “kardeşim, bu devleti kamu-laştırmak gerek” fikriyle bitiyor.

EĞİTİM PANELİ

Öğlen saatleri. Tren fazla dolu değil. Güzel Yalı istasyonunun sırtlarından bir gurup çocuk trenin camına taş atıp kaçtılar. Birlikte yolculuk yapan, camın önünde oturan ve serbest çalışan inşaat ustası olduklarını tahmin ettiğim orta yaşlı iki adam, birbirleriyle bu konuda bağırarak konuşmaya başladılar.

Biri, yapılanın ne kadar tehlikeli olduğunu söyledi ve cam kırılırdı can yakabilirdi, dedi. Bir de örnek anlattı. Bir yerde cam kırılmış, parçası adamın kolundaki damarı kesmiş, adam aylarca koluyla uğraşmış. Ötekisi, öfkeli bir biçimde, “bu piçleri yakalayıp öldüre-

siye dövereksin, bak bir daha yaparlar mı" diye söylendi.

Karşıda oturan, başörtülü yaşlı bir teyze, "çocukların günahı yok, ana babalar sokağa salıp gidiyorlar, biz de çocuk yetiştirdik ama gözümüz hep üzerlerinde olurdu" dedi.

Bir arkadaşın bölmeden genç bir kadının sesi duyuldu: "Teyze, ana babaların da günahı yok. Onlar da yine çoluk çocukları için ekmek parası peşinde koşuşturuyorlar. Paranın değeri kalmadı ki..." Yaşlı teyze, eğildi, kadına bakarak, "sen de haklısın kızım" dedi...

Bu arada, orada yaşlı teyzenin karşısında oturan orta yaşlı kadın (ben) kızmaya başlamıştı. "Nedir bu, habire dayak, dayak... Eğitim dayakla olabiliydi, bütün çocuklar mum gibi olurdu, zaten yeterince dayak yiyorlar, onun için böyle oluyorlar" diye söylendi.

Yaşlı teyze de, genç kadın da bu görüşü onayladı. Yaşlı teyze, "çocuğa doğruyu öğretmek lazım, dövmekle olmaz" dedi. Genç kadın da "doğru ama, ben çocuğumu komşuya bırakıp işe gidiyorum, akşam geldiğimde uyumuş oluyor, birşey öğretecek kadar göremiyorum bile" dedi. Orta yaşlı kadın, "tabii" diye ekledi, "ne çocukların, ne anaların günahı var. Doğru dürüst kreş, ana okulu falan olacak. Okullarda sınıflar 55-60 kişilik olmaya-cak. Ana babanın iş saatleri, çalışma koşulları da insanca olacak. O zaman çocuklar düzgün yetişir."

Genç kadın, "evet, yalnız başına birşey yapamıyorsun, elinden gelmiyor, birşeyler yapılması lazım", yaşlı teyze, "lazım da kim yapacak". Orta yaşlı kadın, "valla, herhalde günü gelecek, biz bir olacağız ve biz yapacağız" diyerek tartışmayı bitirdi.

Dayak yanlısı adam sustu, hiçbirşey diyemedi.

ÇEVRE PANELİ

Akşamüstüne doğru, işten erken çıkan fabrika işçilerinin, temizlikçi kadın işçilerin ve öğrencilerin dönüş saati. Tren çok kalabalık. İnsanlar 2 kişilik yerde 3 kişi oturuyor, koltukların aralarında da ayakta duruyorlar. Ben ve bir orta okul öğrencisi koltukları üçlemiş, camın önünde sıkışmış durumda oturuyoruz.

Tren Maltepe yakınlarındayken, bir baktık dere koyu lacivert. Hepimizin yüzünde, güleriz ağlanacak halimize gibilerinden, önce bir gülümseme belirdi. Ayakta duran, başörtülü genç bir kadın, "bu dere geçenlerde kırmızı akıyordu" dedi. Yine genç ve işçi olduğunu tahmin ettiğim bir adam da "evet" dedi, "bu derenin rengi, yukarıdaki fabrikalara göre değişir".

Konuyla ilgili ikili sohbetler de başlamıştı. Bir teyzenin sesi duyuldu: "Allah sonumuzu hayır etsin. Ne içtiğimiz, ne yediğimiz belli. Artık hiçbir şeye güvenemez olduk." Yine ayakta duran ve kapalı giyinmiş bir başka genç kadın, "yalnızca dere mi, fabrikalardan çıkan dumandan tut işlediğimiz maddelere kadar hep zehirle, pislikle uğraşıyoruz, ben ne hastalıklar çektim, doktor bilemedi, diyorum muhakkak çalıştığım yerdeki maddelerden" dedi ve "kimsenin aldıracağı yok, insan canının kıymeti yok ki" diye de ekledi.

Ben, "tabii, işsiz bol, biri hastalanırsa işveren ötekisini alır, kârlarını artırmayı düşünmek varken, insan canını mı düşüncecekler, baştakiler niye aldırırsınlar ki" dedim.

Tam bu sırada karşımda oturan ortaokul öğrencisi, çok düzgün cümlelerle şunları söyledi: "Bu konuda hükümetlerin birşey yapmasını beklemek yanlıştır. Toplumdan baskı gelmezse hükümetler birşey yapmaz. Toplum baskı yapacak, hükümetlerden ancak o zaman iş çıkar."

Bu sözler karşısında, gençlerimiz böyle akıllı olduğuna göre, bu sorunlar da er geç çözülür gibisinden cümleler edildi.

ÖZELLEŞTİRME PANELİ

Akşam iş dönüşü. Tren tıka basa kalabalık. Yanımda esmer, genç bir adam duruyor. Konu nasıl açıldı hatırlamıyorum. Ben ona emekli olduğumu söyledim, o da bana PTT'de işçi olduğunu söyledi. "Ne düşünüyorsun" dedim, "bu özelleştirme sonucunda sen de atılır mısın?"

Adamın içi doluymuş. Birden başladı anlatmaya: "Benim atılmam da önemli değil, ama anlamıyorum. Madem işçi atınca verimlilik artacak, o zaman şimdi atsınlar, özelleştirmeye gerek kalmaz. Devlet işletsin, kâr etsin. Atılanlara da tazminat verilsin, iş bulunsun."

Oradan orta yaşlı biri söze karıştı: "Onlar KİT'lerin kârlı olmasını isteseler, önce kârlı olan KİT'leri satışa çıkarmazlar, dertleri devletin malını satıp savıp para kazanmak..."

Gür bir erkek sesi duyuldu: "Canım, onlar devlet işletmelerini arpalık gibi kullanmaktan vazgeçsinler, babalarının çifliği gibi görmesinler, yeter. O zaman KİT'ler zaten kâr eder, sorun da biter. Doğru dürüst çalıştırsalar..."

Orta yaşlı bir kadın: "Beyefendi, neyi doğru dürüst yapıyorlar ki onu yapsınlar. İşleri güçleri ceplerini doldurmak. Memleketi düşünen mi var?"

Benim sözlerimle tartışma şöyle noktalanıyor: "Evet, gerçekte yapılması gereken, KİT'lerin özelleştirilmesi değil devletin kendisinin kamulaştırılmasıdır..."

Bu görüş, kafa sallamalarla, "valla doğru" homurtularıyla onay alıyor. Gebze treninde bir panel daha böyle sona eriyor. ●

Yeliz Çiçek Evi

Kemal Aydın

Çağlayan Vatan Cad. No:108/25 (Efes Çarşısı Orta Kat)
Şişli / İstanbul Tel : 230 56 21 Faks : 224 23 02

APSEN

ZÜCCACİYE ve HEDİYELİK EŞYA

Mahmut Şevket Paşa Mahallesi

Mithat Paşa Caddesi No: 12

Okmeydanı - İstanbul

Tel: (0212) 235 82 01

CAN DOST
KASET ÜRETİM ve
PAZARLAMA
Piyerloti Cad. 17/4
Çemberlitaş - İstanbul
Dağıtım:
GÜVERCİN MÜZİK

SATIŞ ELEMANI ARIYORUZ

Satış elemanlarının kazancı, yapılan satışın %40'ı olacak.
Tüm okurlarımızı ve dostlarımızı bu kampanyada yanımızda görmek sevincimizdir.

ABONE OLUN, ABONE BULUN

Ayrıntılı bilgi için merkez büromuzu arayabilirsiniz.

Tel: (0212) 516 84 64

Onların anısını diri tutmak için

ŞERİATA DUR DEMELİYİZ

Mercan Köklü

Sivas'ta şeriatçı-faşist grup tarafından, "yakın lan yakın... allahüekber" çığlıkları arasında yakılarak öldürülen 37 şehidimizi ölümlerinin birinci yıldönümünde sevgiyle, saygıyla anıyoruz.

Yanarken bile toplumu aydınlatan ölümlerimizin ardından yas tutmuyoruz. Onlar bu olayla Alevi toplumuna, laik-demokrat Sünni halka, ilerici-sol harekete, işçi sınıfına hiç unutulmayacak bir ders verdiler. Ve bugün, "Laik-Demokratik Türkiye" kavgasının içinde, aramızdalar.

Laik-Demokratik Türkiye'ye giden dolambaçlı yolda birçok görünür-görünmez engel var.

Devlet, Sivas katliamına bakan DGM'nin tutumunda da görüldüğü üzere, her zamanki ikiyüzlülüğü içinde. "Kimliği bilinmeyen" kallesler aramızdan bıçak sallıyorlar. Şeriatçılar laikliği ve demokrasiyi sembolize eden kişilere, kurum ve işleyişlere saldırıyorlar. Hükümet ve parlamento da onlara yardımcı oluyor. Yoksa Kuran kursunu ilkokul düzeyinde "öğretim" olarak kabul etmek kimin haddine?

Öte yanda, Şafi gericiliğin milliyetçi temsilcilerinden Abdurrahman Dürre "Kemalizm, İslam Dini olan şeriatı kaldırıp yerine kendi inkarcı, sömürücü ve küfür rejimini kurmuştur" diyerek laikliğe saldırıyor. "Laiklik Batı ajanlığıdır" görüşünün sahibi Ali Fırat, Kürt milliyetçiliğinin şeriatçı RP ile objektif olarak omuz omuza olduğunu şöyle duyuruyor: "Refah... objektif olarak Kemalizmi çözme yönünde bir işlev görüyor, dolayısıyla Özgürlük Hareketi lehine bir misyon yükleniyor." (Özgür Ülke, 18 Mayıs 1994)

Dışarıda, İran'ı ve Suudi Arabistan'ı ile şeriat yılanı Anadolu'ya yükleniyor. Afganistan, Suriye, Yunanistan kendilerine düşen rolü oynuyorlar... İçeride, "bizim saflarda" yer alan kimi küçük çıkarıcı cüceler Aleviliği, laik-demokrat yığınları, sol hareketi doğal mecrasından çıkartmak isteyenlere ve objektif olarak bölücülüğe, parçalanmaya hizmet eden tutumlar sergiliyorlar.

37 şehidimizin anısını bu koşullar altında diri tutmak, içimizdeki yangını dirliğe-birliğe hizmet eden bir atılıma dönüştürmek, düşmana dur diyecek adımları atmak!.. 2 Temmuz'larda bize düşen görev budur.

Alevilik Anadolu'da 1000 küsur yıldır varolan, Sünnilikten (ve de Şiilikten) ayrı bir inançtır. Alevilik bugün 25 milyon T.C. yurttaşının inancı, felsefesi, yaşam biçimidir. Sünni-Şii İslam'dan farklı olarak, Aleviliğin camisi, namazı, orucu, ramazanı, haccı, Kabe'si, şeriatı, mecellesi yoktur. Aleviliğin Kabesi kiblesi, dini imanı, Kur'anı kurtaranı İNSAN'dır. Dini insan sevgisidir, ibadeti (cem) demokrasi, hukuku laikliktir... Aleviliği Türk/Kürt milliyetçisi konumlara çekmek isteyenlerin çabaları nafiledir. Çünkü Alevinin Türkü Kürdü yoktur, Alevi inancında 73 millet bir nazarda görülür.

Laiklik, yani dinin devletten ve eğitimden ayrılması, Aleviliğin (ve de inancı Müslümanların) özgürlüğünün önkoşuludur. Tüm toplumun geleceğinin güvencesi olan laiklik ve demokrasiye Alevilik ekmek, su, hava kadar gereksinim duyar. Aleviliğin doğal toplumsal-siyasal mücadelesi "şeriatla karşı, laik ve demokratik bir toplum için"dir.

Alevilik tarihten bugüne, doğal örgütlenmesi olan Dergah-Dede-Cem zincirini sağlam tutarak gelmiştir. 25 milyon Anadolu Alevisinin "bir olalım, iri olalım, diri olalım" sözlerinde ifadesini bulan birliği Dergah çevresinde birliktir. Dernek, vakıf, vb. kurum ve kuruluşların, sanatçıların, aydınların Hacı Bektaş-ı Veli Dergahı çevresinde kenetlenmesi Alevilikteki canlanmaya müthiş bir ivme kazandıracaktır.

Sevgiye değil korkuya dayanan özü gereği İslami Siyasal Hareket

(şeriatçılık) korkaktır. Kalleştir. Yalancı ve ikiyüzlüdür, görünürde ahlakçı özünde ahlaksızdır.

Kendini allahın tek temsilcisi olarak gören şeriatçı anlayış, kendisinin dışında inanç ve görüşlere (hele laikliği ve demokrasiyi benimsemiş inancı Sünni Müslümanlara) hiç tahammül edemez. En büyük düşman olarak, laikçok partili demokratik yapıyı görür.

"Demokratik, hoşgörülü şeriat" yalana dayalı propagandanın ürünüdür, hayaldir. Günümüz şeriatçılığı, ortaçağın İslam akıldışılığının uluslararası çapta hortlamasıdır, hiçbir biçimde akıl yoluna çekilemez. Ne tarihte ne de bugün, herhangi bir coğrafyada şeriatla "uzlaşma" yapılabildiğinin başarılı bir örneği yoktur.

Şeriatla ancak tüm toplum çapında, aydınlanmayı/egitimi köşe taşı yaparak, ulusal sınır tanımadan, ödünsüz mücadele edilir. Bu mücadelenin doğal hedefi, Laik-Demokratik Türkiye'dir, şeriatçı siyasal partinin toplumun dışına itilmesi, toplum gözünde (ve tabii ki hukuk katında) "yasaklanması"dır.

60 milyonluk Anadolu halkının şeriatçı düşmanı, tarihte olduğu gibi bugün de devletin koynunda besleniyor, devletçe korunuyor. Diyanet'i, Kuran kurslarını, imam-hatipleri, zorunlu din dersini, vb. halkın başına bela eden devlettir, dini siyasete alet edebileceğini sanan kuş beyinli burjuva siyasetçilerdir. Küçük çıkarıcı, dar görüşlü tutumlarını hâlâ sürdürüyorlar. Sivas'ta devlet bakar-

ken şeriatçıların 37 canımızı yakabilmelerinin bir sırrı da budur.

Görevimizin bir ana halkası, Aleviliğin Dergah çevresinde birliğini pekiştirmek ve her kafadan ayrı bir ses çıkmasına - demokratik görüş oluşturma mekanizmalarını ezmeden - son vermektir. Bu birlik, Aleviliği dine/devlete çekmeye, Şiileştirmeye, Kürt/Türk milliyetçiliğinin kuyruğuna takmaya, vb. yönelik oyunlar karşısında önemli bir takoz olacaktır. Bölünme ise, Aleviliğin toparlanışını onlarca yıl geriletebilecektir.

Tarih boyunca halklar/uygarlıklar mozaiki olan Anadolu'nun Müslümanlarının bugünkü gelenekleri, Ortadoğu, Kuzey Afrika ve Güneybatı Asya'nın çok partili demokrasiyi, laikliği, düşünce özgürlüğünü hiç yaşamamış geri ülkelerindeki Müslümanların geleneklerinden elbette farklıdır. Öte yanda şeriat kendini, "boşol"la, kadın taşlaması, kol kesmesi, sarığı-sıkımbaşı, aydın cinayetleri, katliamları, vb. sayısız barbarlıkla karakterize etmektedir.

Şeriat lanetleyen, akla ve bilime önem veren, kendisinin ve çocuğunun geleceğini laiklik ve demokrasi-de gören tüm Müslümanların Laik-Demokratik Cephe'de toplanmasını ve şeriatçı düşmana karşı gur sesini yükseltmesini sağlamak, şehitlerimizin anısını yaşatmak açısından kilit önem taşıyan bir görevdir.

Anadolu'nun tüm laik-demokrat yurttaşlarını, eğitimcileri, bilim adamlarını, sendikaları, meslek kuruluşlarını, odaları, baroları, irili ufaklı dernekleri, işadamlarını dil-din-siyasi görüş-sınıfsal konum ayrımı yapmadan Laik-Demokratik Cephe çatısı altına toplamalıyız.

Ezici çoğunluğun şeriatla karşı, "Laik-Demokratik Türkiye" hedefinde, "şeriatçı partinin yasaklanması" sloganı çevresinde örgütlenmesi, aydınlık geleceğimizin güvencesidir.

Diktığımız fidanların meyvesini yemek istiyorsak...

Yarın şehitlerimizin/kendimizin çocuklarından, torunlarımızdan gelecek "şeriat saldırırken eliniz armut mu topluyordu, ne tutum aldınız?" sorusuna onursuzca, başımızı iki elimizin arasına alarak yanıt vermek istemiyorsak...

Türkiye'nin aydınlık, sosyalist geleceğinden yana isek...

Laik-Demokratik Cephe'de örgütlenmeliyiz! Şeriatçı düşmana "DUR" demeliyiz!

Sivas şehitlerimizin anısını böyle canlı tutabiliriz.

